

**T.C.  
ATILIM ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANABİLİM DALI  
FİNANSMAN YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**BAĞIMSIZ DENETİMDE KKS-1 KALİTE KONTROL STANDARDININ  
İNCELENMESİ VE BİR UYGULAMA**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Selen GÜLTEKİN**

**Ankara-2017**



**T.C.  
ATILIM ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
İŞLETME ANABİLİM DALI  
FİNANSMAN YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**BAĞIMSIZ DENETİMDE KKS-1 KALİTE KONTROL STANDARDININ  
İNCELENMESİ VE BİR UYGULAMA**

**Yüksek Lisans Tezi**

**Selen GÜLTEKİN**

**Tez Danışmanı  
Yrd. Doç. Dr. Zeki YANIK**

**Ankara-2017**

## KABUL VE ONAY

Selen GÜLTEKİN tarafından hazırlanan “Bağımsız Denetimde KKS-1 Kalite Kontrol Standardının İncelenmesi ve Bir Uygulama” başlıklı bu çalışma 23.01.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı’nda Finansman Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.



Prof. Dr. Yıldız ÖZERHAN (Başkan)



Yrd. Doç. Dr. Zeki YANIK (Danışman)



Yrd. Doç. Dr. Burcu DİNÇERGÖK (Üye)

## ETİK BEYAN

Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasını;

- Akademik ve etik kurallar çerçevesinde hazırladığımı,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne atıfta bulunarak kaynak gösterdiğime,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir,

Aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarımı kabullendiğimi beyan ederim.

23.01.2017

Selen GÜLTEKİN



## ÖZ

Bu tezde, Türkiye Bağımsız Denetim Standartları kapsamında bulunan Kalite Kontrol Standardı (KKS-1) “Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler için Kalite Kontrol” kapsamında bağımsız denetim şirketlerinde işleyişi, oluşumu ve ne gibi işlemlerden geçtiğini ana hatları ile anlatan bir çalışma olacaktır. Çalışmanın temel amacı bağımsız denetim şirketlerinde kalite kültürü ile kalite kavramının önemini vurgulanması ve oluşumunun önemidir. Kalite kontrol Standardının uygulanması esnasında karşılaşılan durumlar incelenmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Bağımsız Denetim, Bağımsız Denetim Şirketi, Denetim, Kalite Kontrol Standardı (KKS-1), Kalite Kültürü.

## ABSTRACT

In this thesis, the main aim of the study is to emphasize the importance of quality culture and quality concept in the independent audit companies and the importance of formation. The situations encountered during the implementation of the quality control standard have been examined In scope of the Quality Control Standard (KKS-1) "Quality Control for Independent Auditing and Independent Auditing of Financial Statements and Other Assurance Audits and Related Services" and "Independent Auditing Institutions Executing Related Services" within the scope of Independent Auditing Standards of Turkey.

**Key Words:** Independent Audit, Independent Auditing Corporation, Audit, Quality Control Standard (KKS-1), Quality Culture.

## TEŞEKKÜR

Tez konusu seçiminde bana yardımcı olan ve tez sürecinin her bir aşamasında yardımlarını esirgemeyen yol gösterici olan saygıdeğer danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Zeki YANIK hocama, bu noktaya gelebilmem için her türlü yardımı esirgemeyen ve her zaman benim yanımda olan Aileme, hayatım boyunca örnek aldığım ve sözleriyle beni cesaretlendiren Ablama ve tez süresince manevi yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışmamı Anneme ve Babama ithaf ediyorum.

## İÇİNDEKİLER

Sayfa

|                          |     |
|--------------------------|-----|
| ÖZ.....                  | i   |
| ABSTRACT.....            | ii  |
| TEŞEKKÜR.....            | iii |
| İÇİNDEKİLER.....         | iv  |
| TABLolar DİZİNİ.....     | x   |
| ŞEKİLLER DİZİNİ.....     | xi  |
| KISALTMALAR CETVELİ..... | xii |
| GİRİŞ.....               | 1   |

### I. BÖLÜM

#### BAĞIMSIZ DENETİM KAVRAMI, ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

|   |    |
|---|----|
| 1.1. Bağımsız Denetim Kavramı.....  | 3  |
| 1.2. Bağımsız Denetimin Gerekliliği.....  | 4  |
| 1.3. Bağımsız Denetimin Yararları.....  | 5  |
| 1.3.1. Denetlenen İşletmeye Sağladığı Yararlar.....   | 6  |
| 1.3.2. Denetlenen İşletmenin Ortaklara Sağladığı Yararlar.....  | 6  |
| 1.3.3. Denetlenen İşletme ile İlişkisi Olan Üçüncü Kişilere ve Sermaye Para Piyasası'na Sağladığı Yararlar..... | 6  |
| 1.4. Bağımsız Denetimin Çeşitleri.....  | 6  |
| 1.4.1. İsteğe Bağlı Bağımsız Denetim.....   | 7  |
| 1.4.2. Zorunlu Bağımsız Denetim.....  | 7  |
| 1.4.2.1. Sürekli Denetim.....   | 7  |
| 1.4.2.2. Sınırlı Denetim.....   | 8  |
| 1.4.2.3. Özel Denetim.....  | 8  |
| 1.5. Bağımsız Denetimin Diğer Denetim Çeşitleri ile İlişkisi.....   | 9  |
| 1.5.1. İç Denetim ile İlişkisi.....   | 9  |
| 1.5.2. Kamu Denetimi ile İlişkisi.....  | 9  |
| 1.6. Türkiye'de Bağımsız Denetim Gelişimi.....  | 10 |
| 1.7. Bağımsız Denetimin Amacı.....  | 11 |
| 1.8. Bağımsız Denetimin Kapsamı.....  | 13 |

|   |           |
|---|-----------|
| 1.8.1 Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Denetim ve Düzenlemeler.....            | 13        |
| 1.8.2. Sermaye Piyasası Kanununda Bağımsız Denetime İlişkin Düzenlemeler..... | 16        |
| 1.8.3. KGK'nın Bağımsız Denetime İlişkin Düzenlemeleri.....                   | 18        |
| 1.8.4. Bağımsız Denetime Tabi Şirketler.....                                  | 20        |
| 1.8.4.1. Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Yapması Gerekenler.....           | 21        |
| <b>1.9. Bağımsız Denetimde Önemlilik Kavramı.....</b>                         | <b>22</b> |

## II. BÖLÜM

### BAĞIMSIZ DENETİM ŞİRKETLERİ VE BUNLARA İLİŞKİN MEVZUAT

|   |           |
|---|-----------|
| <b>2.1. Bağımsız Denetim Kuruluşu.....</b>  | <b>24</b> |
| <b>2.2. Bağımsız Denetim Kuruluşuna İlişkin Şartlar.....</b>                                    | <b>26</b> |
| <b>2.3. Yönetici ve Denetçilere İlişkin Şartlar.....</b>  | <b>27</b> |
| 2.3.1. Yöneticilere İlişkin Şartlar.....  | 27        |
| 2.3.2. Denetçilere İlişkin Şartlar.....   | 28        |
| 2.3.3. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Görevleri.....   | 28        |
| 2.3.3.1. Müşteri Seçimi ve İşin Kabul Edilmesi.....   | 29        |
| 2.3.3.2. Denetimin Planlanması.....   | 30        |
| 2.3.3.3. Denetim Çalışmalarının Yapılması.....  | 31        |
| 2.3.3.4. Denetim Sonuçlarının Değerlendirilmesi ve Bağımsız Denetim Raporunun Hazırlanması..... | 31        |

## III. BÖLÜM

### KKS- 1 KALİTE KONTROL STANDARDININ ANA HATLARI İLE TANIMI

|   |           |
|---|-----------|
| <b>3.1. Ana Hükümlerin Uygulanması ve Bunlara Uygunluğun Sağlanması.....</b>    | <b>34</b> |
| <b>3.2. Kaite Kontrol Standardının Denetimdeki Sorumluluğu.....</b>             | <b>34</b> |
| <b>3.3. Raporlama.....</b>  | <b>35</b> |
| <b>3.4. Denetimde Kalite Kontrol Standardı.....</b>                             | <b>35</b> |
| <b>3.5. Kalite Kontrol Sisteminin Unsurları.....</b>                            | <b>35</b> |
| 3.5.1. Denetim Şirketi Bünyesinde Kaliteye İlişkin Liderlik Sorumlulukları..... | 36        |
| 3.5.2. İlgili Etik Hükümler.....  | 38        |

|   |           |
|---|-----------|
| 3.5.2.1. Kavramsal Çevre.....   | 39        |
| 3.5.2.1.1. Tehditler.....   | 39        |
| 2.5.2.2. Kalite Kontrol Sisteminde Bağımsızlık.....                                     | 39        |
| <b>3.6. Müşteri İlişkinin ve Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi.....</b> | <b>40</b> |
| <b>3.7. İnsan Kaynakları.....</b>   | <b>42</b> |
| <b>3.8. Denetimin Yürütülmesi.....</b>  | <b>43</b> |
| <b>3.9. İzleme.....</b>   | <b>47</b> |
| <b>3.10. Belgelendirme.....</b>   | <b>49</b> |

## IV. BÖLÜM

### BAĞIMSIZ DENETİMDE KKS-1 KALİTE KONTROL STANDARDININ İNCELENMESİ

|  |           |
|--|-----------|
| <b>4.1. Şirket Hakkında Genel Bilgiler.....</b>                                      | <b>50</b> |
| <b>4.2. Kalite Güvence Sistemine İlişkin Yapı.....</b>                               | <b>51</b> |
| 4.2.1. Kalite Güvence Sistemini Yürütecek Birim.....                                 | 51        |
| 4.2.2. Şirketin Kalite Güvence Sistemi ile İlgili Sorumlulukları.....                | 51        |
| <b>4.3. Kalite Güvence Prosedürleri.....</b>   | <b>52</b> |
| 4.3.1. Amaç.....   | 52        |
| 4.3.2. Kapsam.....   | 52        |
| 4.3.3. Tanımlar.....   | 52        |
| 4.3.4. Bağımsız Denetim Ekibi ve Sorumlulukları.....                                 | 53        |
| 4.3.5. Kalite Kontrol Sisteminin Unsurları.....                                      | 53        |
| 4.3.6. Bağımsızlık.....  | 54        |
| 4.3.7. Özellik Arz Eden İşlerin Kabulü, Devam Ettirilmesi ve Müşteri İlişkileri..... | 55        |
| 4.3.8. Bağımsız Denetim Ekibinin Görevlendirilmesi.....                              | 55        |
| 4.3.9. Bağımsız Denetimin Yürütülmesi.....   | 56        |
| 4.3.10. Gözetim.....   | 56        |
| 4.3.11. Bağımsız Denetimin Kalite Kontrol İncelemesi.....                            | 56        |
| 4.3.12. Kalite Kontrol Sisteminin Gözden Geçirilmesi.....                            | 57        |
| <b>4.4. Müşteri Seçimi ve İzlenen Yollar.....</b>                                    | <b>57</b> |
| 4.4.1. Müşteri Tanıma ve Kabul Anketi.....   | 58        |
| 4.4.1.1. Kimlik Bilgileri.....   | 59        |

|  |           |
|--|-----------|
| 4.4.1.2. Finansal Bilgileri.....   | 59        |
| 4.4.1.3. Diğer Bilgiler.....   | 60        |
| 4.4.2. Müşteri Değerlendirme Formu.....  | 60        |
| 4.4.2.1. Teklifin Ciddiyeti ile İlgili Araştırmalar.....                                   | 60        |
| 4.4.2.2. Firmanın İtibarı ile İlgili Araştırmalar.....                                     | 61        |
| 4.4.2.3. Şirketin Finansal Yapısı ile İlgili Bilgiler.....                                 | 62        |
| 4.4.2.4. Şirketin Yönetsel Yapısı ile İlgili Bilgiler.....                                 | 63        |
| 4.4.2.5. Müşterinin Gerekthirdiği İnsan Gücü Kaynaklarına İlişkin Tahmin.....              | 64        |
| 4.4.2.6. Değerlendirme.....  | 64        |
| <b>4.5. Bağımsız Denetim Sözleşmesi.....</b>   | <b>64</b> |
| 4.5.1. Sözleşmenin Tarafları.....  | 65        |
| 4.5.2. Sözleşmenin Dayanağı Amacı, Kapsamı, Özel Nedenler, Denetim Konusu,<br>Kıstası..... | 66        |
| 4.5.3. Tarafların Sorumlulukları.....  | 67        |
| 4.5.4. Denetleme Ücreti ve Ödeme Şekli.....  | 68        |
| 4.5.5. Bağımsız Denetim Ekibi.....   | 68        |
| 4.5.6. Denetimin Başlangıç ve Bitiş Tarihi Raporun Teslim Tarihi.....                      | 69        |
| 4.5.7. Mesleki Sorumluluk Sigortası.....   | 69        |
| 4.5.8. Sözleşmenin Feshi.....  | 69        |
| 4.5.9. Sözleşmenin İmzası ve Nüsha Sayısı.....   | 70        |
| <b>4.6. Teyit Mektubu.....</b>   | <b>70</b> |
| <b>4.7. Zaman Personel Planlaması.....</b>   | <b>72</b> |
| <b>4.8. İç Kontrol Sistemi Değerleme Anketi.....</b>                                       | <b>74</b> |
| 4.8.1. Risk Değerleme Süreci.....  | 76        |
| 4.8.2. Bilgi Sistemi ve İletişim.....  | 77        |
| 4.8.3. Kontrol Faaliyetleri.....   | 78        |
| 4.8.4. Kontrol Faaliyetlerinin Gözetimi.....   | 78        |
| <b>4.9. Önemlilik Seviyesinin Hesaplanması.....</b>  | <b>78</b> |
| 4.9.1. Hesaplama Bazının Seçilmesi.....  | 79        |
| <b>4.10. Risk Değerleme Denetim Formu.....</b>   | <b>80</b> |
| <b>4.11. Hesap Denetim Formu.....</b>  | <b>85</b> |
| 4.11.1. Kasa Hesabı Denetim Formu.....   | 85        |

|   |           |
|---|-----------|
| 4.11.2. Bankalar Hesabı Denetim Formu.....                  | 87        |
| 4.11.3. Finansal Borçlar Hesabı Denetim Formu.....          | 89        |
| <b>4.12. Kalite Kontrol Tespit Çalışması.....</b>           | <b>91</b> |
| 4.12.1.Kontrolün Denetim Alanları İtibariyle Çalışması..... | 93        |

## V.BÖLÜM

|                               |           |
|-------------------------------|-----------|
| <b>SONUÇ VE ÖNERİLER.....</b> | <b>98</b> |
|-------------------------------|-----------|

|                      |            |
|----------------------|------------|
| <b>KAYNAKÇA.....</b> | <b>101</b> |
|----------------------|------------|

|                   |            |
|-------------------|------------|
| <b>EKLER.....</b> | <b>104</b> |
|-------------------|------------|

|   |     |
|---|-----|
| Ek 1. Kasa Hesabı Denetim Formu.....                              | 104 |
| Ek 2. Bankalar Hesabı Denetim Formu.....                          | 106 |
| Ek 3. Finansal Yatırımlar Hesabı Denetim Formu.....               | 108 |
| Ek 4. Finansal Borçlar Hesabı Denetim Formu.....                  | 110 |
| Ek 5. Ticari Alacaklar Hesabı Denetim Formu.....                  | 112 |
| Ek 6. Alacak Senetleri ve Çekler Hesabı Denetim Formu.....        | 115 |
| Ek 7. Diğer Alacaklar Hesabı Denetim Formu.....                   | 117 |
| Ek 8.Satıcılar ve Diğer Ticari Borçlar Hesabı Denetim Formu.....  | 119 |
| Ek 9. Diğer Borçlar Hesabı Denetim Formu.....                     | 121 |
| Ek 10. Borç Senetleri ve Verilen Çekler Hesabı Denetim Formu..... | 122 |
| Ek 11. Çalışanlara Borçlar Hesabı Denetim Formu.....              | 123 |
| Ek 12. Stoklar Hesabı Denetim Formu.....                          | 124 |
| Ek 13. Özkaynak Yön. Değ. Yatırımlar Hesabı Denetim Formu.....    | 128 |
| Ek 14.Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller Hesabı Denetim Formu.....    | 129 |
| Ek 15. Maddi Duran Varlıklar Hesabı Denetim Formu.....            | 131 |
| Ek 16. Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabı Denetim Formu .....   | 134 |
| Ek 17. Peşin Ödenmiş Giderler Hesabı Denetim Formu .....          | 136 |

|   |            |
|---|------------|
| Ek 18. Canlı Varlıklar Hesabı Denetim Formu .....                     | 138        |
| Ek 19. Diğer Dönen Varlıklar Hesabı Denetim Formu .....               | 139        |
| Ek 20. Cari Dön. Ver. ile İlgili Varlıklar Hesabı Denetim Formu ..... | 140        |
| Ek 21. Borç Karşılıkları Hesabı Denetim Formu .....                   | 141        |
| Ek 22. Taahhüt - Teminat - Rehin - İpotek Hesabı Denetim Formu .....  | 143        |
| Ek 23. Kıdem Tazminatı Hesabı Denetim Formu .....                     | 145        |
| Ek 24. Ertelenmiş Giderler Hesabı Denetim Formu .....                 | 147        |
| Ek 25. Dön. Karı Vergi ve Yükümlülükleri Hesabı Denetim Formu .....   | 148        |
| Ek 26. Özkaynaklar Hesabı Denetim Formu .....                         | 149        |
| Ek 27. Satışlar Hesabı Denetim Formu.....                             | 152        |
| Ek 28. Satışların Maliyeti Hesabı Denetim Formu .....                 | 155        |
| Ek 29. Faaliyet Giderleri Hesabı Denetim Formu .....                  | 157        |
| Ek 30. Diğer Faal. Gelir ve Giderler Hesabı Denetim Formu .....       | 159        |
| Ek 31. Niteliklerine Göre Giderler Hesabı Denetim Formu .....         | 161        |
| Ek 32. Finansman Gelir ve Giderleri Hesabı Denetim Formu .....        | 162        |
| Ek 33.Ertelenmiş Vergiler Hesabı Denetim Formu .....                  | 163        |
| Ek 34. Hisse Başına Kazanç/Kayıp Hesabı Denetim Formu .....           | 165        |
| Ek 35. Finansal Araçlar ve Riskler Hesabı Denetim Formu .....         | 167        |
| Ek 36. Nakit Akış Tablosu Hesabı Denetim Formu .....                  | 169        |
| <b>ÖZGEÇMİŞ.....</b>  | <b>172</b> |

## Tablolar Dizini

|  | Sayfa |
|--|-------|
| <b>Tablo 1:</b> S&E Denetim YMM ve BAĞIMSIZ Denetim A.Ş. ....      | 50    |
| <b>Tablo 2:</b> Denetimi Yapılacak Şirket.....                     | 59    |
| <b>Tablo 3:</b> Denetimi Yapılan Şirketin Son Hesap Bilgileri..... | 59    |
| <b>Tablo:4:</b> Denetimi Yapılan Şirketin Diğer Bilgileri.....     | 60    |
| <b>Tablo 5:</b> Firma İtibarı ile İlgili Araştırma.....            | 61    |
| <b>Tablo 6:</b> Şirketin Finansal Yapısı ile İlgili Bilgiler.....  | 62    |
| <b>Tablo 7:</b> Şirketin Yönetmel Yapısı ile İlgili Bilgiler.....  | 63    |
| <b>Tablo 8:</b> Zaman Personel Planlaması.....                     | 73    |
| <b>Tablo 9:</b> Önemlilik Seviyesinin Hesaplanması.....            | 79    |
| <b>Tablo 10:</b> Şirketin Risk Değerleme ve Denetim Formu.....     | 80    |
| <b>Tablo 11:</b> Kasa Hesabı Denetim Formu.....                    | 85    |
| <b>Tablo 12:</b> Bankalar Hesabı Denetim Formu.....                | 87    |
| <b>Tablo 13:</b> Finansal Borçlar Hesabı Denetim Formu.....        | 89    |
| <b>Tablo 14:</b> Şirketin Kalite Kontrol Tespit Çalışması.....     | 93    |

**Şekiller Dizini****Sayfa**

|   |    |
|---|----|
| <b>Şekil 1:</b> Kurumsal Yönetim Şeması.....    | 15 |
| <b>Şekil 2:</b> Finansal Yapı Şeması.....       | 19 |
| <b>Şekil 3:</b> Organizasyon Yapısı Şeması..... | 29 |

**KISALTMALAR CETVELİ**

|                      |   |
|----------------------|---|
| <b>BDDK</b>          | : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu  |
| <b>BDS</b>           | : Bağımsız Denetim Standardı  |
| <b>BDY</b>           | : Bağımsız Denetim Yönetmeliği  |
| <b>BKK</b>           | : Bakanlar Kurulu Kararı  |
| <b>GK</b>            | : Genel Kabul   |
| <b>IFAC</b>          | : International Federation of Accountants<br>(Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu) |
| <b>KAMUDESİK/KGK</b> | :Kamu Gözetim Kurumu  |
| <b>KAP</b>           | : Kamu Aydınlatma Platformu   |
| <b>KAYİK</b>         | : Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar   |
| <b>KHK</b>           | : Kanun Hükmünde Kararname  |
| <b>KYK</b>           | : Kurumsal Yönetim Kanunu   |
| <b>R.G.</b>          | : Resmi Gazete  |
| <b>SMMM</b>          | : Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir  |
| <b>SPK</b>           | : Sermaye Piyasası Kurumu   |
| <b>SerPK</b>         | : Sermaye Piyasası Kanunu   |
| <b>TCMB</b>          | : Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası  |
| <b>TDS:</b>          | : Türkiye Denetim Standartları  |
| <b>TFRS</b>          | : Türkiye Finansal Raporlama Standardı/Standartları                                   |
| <b>TMS</b>           | : Türkiye Muhasebe Standardı/Standartları   |
| <b>TMUDESİK</b>      | : Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu                                     |

|               |   |
|---------------|---|
| <b>TÜRMOB</b> | : Türkiye Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odaları Birliği |
| <b>TTK</b>    | : Türk Ticaret Kanunu   |
| <b>VUK</b>    | : Vergi Usul Kanunu   |
| <b>YMM</b>    | : Yeminli Mali Müşavir  |



## GİRİŞ

Küresel dünyada ekonomik piyasanın hızla gelişmesi ile işletmelerde bulunan veri fazlalığı ile bilgiye direk ve hızlı ulaşmayı zorlaştırmıştır. İşletme ile ilgili bilgilere zor ulaşılmamasından dolayı müşterilerin veya yatırımcıların işletme hakkında daha verimli bilgi edinmeleri zorlaştığından bu bağlamda doğru bilgi elde etmeye dayalı talepleri de artmıştır. Müşteri ya da yatırımcılar kârlı bir yatırım yaptıklarını görmek için işletmenin finansal bilgilerine ihtiyaç duyarlar. Çalışanlar geleceklerinin güvende olup olmadıklarını bilmek, devlet ekonomisinin gelişimi, elde edebilecekleri vergilerin ışığında daha emin olmak adına finansal bilgilere ilgi duyarlar.

Asıl amaç işletme içinde ya da işletme dışındaki ilgililer için bilgiye ulaşmanın dışında ulaşılan bilginin doğruluğu konusunda güven duyulmasıdır. Eğer güven ortamı oluşmazsa doğru olmayan kararlar verilebilir veya yatırımcılar farklı beklentiler besleyebilirler. İşletme dışındaki çıkar grupları yönetimin sunduğu finansal tabloların gerçekliğinden emin olmak isterler fakat işletme yönetimi ise işletme faaliyetlerinde daha önceden belirlenmiş politika ve prosedürlere uygun hareket ettiğinden emin olmak ister (Tuan ve Sağlar, 2015, s.13).

Kalite kontrol yapısının yanı sıra denetimde kaliteyi arttıracak önemli etkenlerden biri de meslek ahlakıdır. Toplumla hizmet veren ve faaliyetlerini belirli bir kuruluşa bağlı olarak sürdüren bu ve buna benzer mesleklerde kişinin mesleki bilgisinin yanı sıra meslek ahlakının da büyük önemi bulunmaktadır. Meslek ahlakı hem yazılı hem de yazılı olmayan davranış kurallarını içeren bir kavramdır (Akbulut, 1999, s.126). Mesleki ahlakın niteliklerini IFAC komiteleri tarafından “Mesleki Ahlak Kuralları” olarak belirlenmiş bulunmaktadır (Başpınar, 2005, s.60). Diğer bir açıdan meslek ahlakı, toplumsal ilkelerin çok daha ilerisine uzanır. Meslek örgütleri kendi üyelerini mesleki davranış standardına uymak zorunda bırakmakta ve üyeler de kanunda gerekli görülen çok daha kuvvetli olan standartları gönüllü olarak kabul etmiş sayılır (Boynton, 1996, s.71).

Mesleki ahlak konusu gelişmiş ülkelerde 20.yy'ın başından bu yana gündemde bulunurken, Türkiye'de mali müşavir ve yeminli mali müşavirlerin topluma karşı ahlak kurallarına uygun hareket edebilmeleri için meslek örgütü TÜRMOB tarafından 2004 yılında "Mesleki Ahlak Kuralları" nı IFAC tarafından belirlenen ahlak kuralları ile uyumlu bir şekilde ilân edilmiştir. Fakat toplumsal ve mesleki ahlâkın uluslararası normlarına uygun davranmayan denetçilerin bulunması Türkiye açısından imkânsız görünmemektedir.

Bu çalışmada KKS-1 Kalite Kontrol Standardının bağımsız denetim şirketlerindeki uygulanma biçimi, bilgilere nasıl ulaşıldığı ve bu bilgilerin nasıl düzenlendiği kapsamında bir araştırma inceleme örneği olması amaçlanmıştır.

## I. BÖLÜM

### BAĞIMSIZ DENETİM KAVRAMI, ÖNEMİ VE GEREKLİLİĞİ

Son yıllarda işletmelerin öneminin artması ile beraber, işletmelerin finansal bilgilerine ulaşmak ve faaliyet raporlarının sonuçlarına ulaşmak değişen ve gelişen piyasada önem arz etmeye başlamıştır. Elde edilen bilgilerin ve belgelerin güvenilirliği ve tarafsız bir şekilde halka arz edilmesi son yıllarda büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda bağımsız denetim kavramının daha da ön plana çıktığı ve platformunun genişlediğini görmekteyiz.

Bağımsız denetim kavramının gelişmesi ile beraber gerekliliğinin artması doğru orantılı olarak artmaktadır. Yani artık işletmelerin firma dışından bağımsız denetim yaptırılmaları zorunlu hale gelmiştir. Durum böyle olunca son yıllarda bağımsız denetimin önemi ve gerekliliğinin fark edilmesi ile dış denetimin gelişmesi, büyümesi öneminin fark edilmesi sonucunda güven olgusunun önemi bir kere daha anlaşılmıştır.

#### 1.1. Bağımsız Denetim Kavramı

Denetim tanımını kontrol, teftiş gibi kavramlarla karıştırmamak gerekir. Teftiş; genellikle, sorumlu kişilerce verilen yasal düzenlemeler ya da politika ve prosedürlere uygunluğun belirlenmesine yönelik inceleme faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Fakat kontrol işlem süresince belirlenmiş yönetsel politika ve prosedürlere uygun olarak işlendiğinden emin olmak gerekir. Ayrıca çıktının kalitesini sağlamak için yapılan incelemelerdir.

Önemli olan denetimdeki, belirli seviyeye gelmiş sınırları belirli prosedürlerle, kanunlarla ve işletme politikaları ile belirlenmiş işletme dışı ve işletme içi bilgi kullanıcıları içinde önemli bir süreç olduğunun belirtilmesidir (Tuan ve Sağlar, 2015, s.17).

Türkiye’de KGK tarafından yayınlanan 2013 tarihli uluslararası denetim standartlarından çeviri olan bağımsız denetim standartları ile denetimin en üst görevi gören, Güvence Hizmetleri ifadesi kullanılmaya başlanmıştır. Denetime çeşitli kaynaklardan tanımlamalar getirilmiştir. Maliye Uzmanları Derneği(1999:4) denetim tanımında denetim komitesi tarafından yapılan muhasebe denetim tanımı şöyledir (Tuan ve Sağlar, 2015, s.17).

Denetim, iktisadi durumlar ve hadiseler ile alakalı iddiaların önceden belirlenmiş ölçülere uygunluğunu araştırarak neticeleri ile ilgi duyanlara bilgilendirmek maksadıyla tarafsızca delil toplayan ve bu delilleri değerleyen sistematik ve programlı bir süreçtir (Hesap Uzmanları Derneği, 1999:7). Denetim kavramının iktisadi denetim faaliyetleri olarak başladığının ve modern anlamda işletme muhasebe denetimi ile özdeşliği de belirtilmektedir.

## **1.2. Bağımsız Denetimin Gerekliliği**

Bağımsız denetimde, toplumu oluşturan kuruluş ve kişilerin gerekli kararları alabilmeleri için güvenilir bilgilere ihtiyaç duyarlar ve firmalardan alınan bilgilerin güvenilir olmama riski bulunmaktadır. Sebepleri şu şekilde sıralanabilir (Bozkurt, 1999, s.20-21).

1. Muhasebe bilgilerinin karmaşık olması ve fazlalığı,
2. İlgili olan kişilerinin çoğunun işletmeden uzak olmaları hali,
3. Bilgiyi sağlayan kişilerin trendleri’dir.

Bilgi riskini meydana getiren koşullar, denetimdeki bağımsız denetçi tarafından yapılmasının sebepleri bazında sayılabilir (Kepekçi, 1996, s.8-9).

- Çıkar çatışması,
- Muhasebe sisteminin karmaşık oluşu,
- Bilgilerin alınan kararlarla alakalı olması,
- Diğer sebepler.

Bağımsız denetimin olmasını sağlayan nedenler ise:

- Uygulama değişikliği(yorum ayrılığı),
- Daha iyi yararlı ayrıntılı arayış eğilimi,
- Uygulama noksanları,
- Uygulama hataları,
- Kuralların uygulamayla eş olmaması,
- İhmalkârlıklar,
- Art niyetli davranışlar olarak isimlendirebileceğimiz hileler ve yolsuzluklardır (Erdoğan, 2002, s.61).

### **1.3. Bağımsız Denetimin Yararları**

Bağımsız denetim, Genel Kabul Görmüş Denetim Standartlarına, Genel Esaslara, Çalışma Esaslarına uygun şekilde yapılır. Muhasebe denetimi, çalışmaları esası gereği denetlenen işletmelerin finansal tablolar hakkındaki görüş sahibi olmayı teşkil eder. Buna göre düzenlenen finansal tablolara güven duyulması amaçlanır. İşletmeyle ilgilenen kişi veya kişiler, bu finansal tablolara güven duyarak işletme nezdinde karar alırlar ve aldıkları bu kararları hayata geçirirler (Türedi, 2000, s.157).

Bağımsız denetimin firmaya sağladığı yararlar şu şekilde sıralanabilir (Pekiner, 1988, s.9).

1. Haberleşme; Üstler ile astlar arasındaki planları, bekleyişleri hakkında bilgi sahibi olmaları,
2. Değerleme; İşletme içi ve işletmeler arası mukayeseleri,
3. Motivasyon; İşletmenin Misyonu ışığında faaliyetlerini yürütmeleri.

Bağımsız denetimde firmaya, yatırımcılara ve ortaklara sağladığı yararlar aşağıdaki gibidir.

### **1.3.1. Denetlenecek İşletmeye Sağladığı Yararlar**

Düzenlenen raporlar sonucunda firmanın olumlu olumsuz finansal durumunun ne olduğu bunu tarafsızca ve nesnel bir şekilde ortaya konmasını sağlar. Bağımsız denetçi tarafından onaylanan raporlar işletme yöneticisinin daha sağlıklı kararlar almasını sağlar. Denetim sonucunda ise, işletmede var olan yolsuzlukları, eksiklikleri ve yanlışlıkları zamanında öğrenme imkânı bulur (Erdoğan, 2002, s.62).

### **1.3.2. Denetlenecek İşletmenin Ortaklara Sağladığı Yararlar**

Bağımsız denetimin tümünün yansız bir şekilde kişiler tarafından yürütülmesi ve tarafsız kişilerce raporlanması işletmede bulunun tüm ortakların ve yönetimde yer almayan ortakların korunması söz konusu olur. Yani işletme içinde ve dışında her türlü haksız, yanlış ve eksik uygulama ortaya çıkar (Erdoğan, 2002, s.62).

### **1.3.3. Denetlenecek İşletme ile İlişkisi Olan Üçüncü Kişilere ve Sermaye-Para Piyasası'na Sağladığı Yararlar**

Bağımsız bir denetçi tarafından mali tabloları denetlenmiş olan firmalar, diyalog halinde buldukları firmalar açısından veya ilişkide bulunacakları sermaye ve para piyasası yapıları açısından yapılan değerlendirme sonucunda finansal tablolarının bir bağımsız denetçi tarafından denetlenmiş olması önem teşkil etmektedir. Bu durum sonucunda güvenilir bir işletme profili çizer (Erdoğan, 2002, s.62).

## **1.4. Bağımsız Denetim Çeşitleri**

Bağımsız denetim, isteğe bağlı bağımsız denetim ve zorunlu bağımsız denetim olarak ikiye ayrılır (Karayalçın, 1988, s.227). İşletmeler bir takım emredici hükümler nedeniyle zorunlu olarak bağımsız denetim yaparlar. Ayrıca bazı durumlarda itibar sağlamak adına isteğe bağlı olarak da bağımsız denetim yaparlar (Arslan, 2004, s.256).

### 1.4.1. İsteğe Bağlı Bağımsız Denetim

Zorunlu olarak bağımsız denetim yaptıracak şirket ve kuruluşların dışında kalan işletmelerde istedikleri takdirde özel veya sürekli bağımsız denetim yaptırabilirler (Yön. M.8/IV). Firmaların yaptıracakları sürekli denetimlerde zorunlu bağımsız denetimde uygulanan ilke ve esaslar aynen uygulanır. Bu bağlamda bağımsız denetimin isteğe bağlı olarak yapılıyor olması hükümlerin uygulanmayacağı anlamına gelmez (Çelik, 2005, s.48).

### 1.4.2. Zorunlu Bağımsız Denetim

Zorunlu bağımsız denetim, sermaye piyasasında faaliyet gösteren işletmelerin yaptırmak zorunda oldukları, denetim yaptırıp yaptırmamak gibi bir seçim şansı olmayan bir denetim türüdür. Kanun koyucu tarafından denetimin kimin yapacağı nasıl ve ne zaman yapılacağını ayrıntılı olarak düzenler. Ülkemizde bağımsız denetim zorunludur. Belli şartları taşıyan her kurum bağımsız denetim yaptırmak zorundadır (Çelik, 2005, s.48). Buna göre zorunlu bağımsız denetimin üç çeşidi vardır.

- Sürekli Denetim,
- Sınırlı Denetim,
- Özel Denetim.

#### 1.4.2.1. Sürekli Denetim

Sürekli denetim, gerekli olan ve her yıl yapılması gereken bir denetim türüdür. Yani her yıl yapılmasından anlaşılan sürekli denetimin yıllarla sınırlı olmadığını ve devamlılık olması gerektiğini anlarız. Bağımsız denetçi, finansal tablolarda önemlilik kavramı baz alarak değerlendirmesini yaparak denetim alanlarını belirleyerek denetim düzenlemelerine uygun denetim tekniklerini uygular. Kuruluşlar, hazırlanması ve halka açıklanması mecburi olan işletmelerde yıllık mali tabloların hepsinin sürekli denetimini yaptırmak zorundadırlar.

Finansal olarak yılsonuna gelmeden bağımsız denetçi denetim sözleşmesinin yapılmış olması, denetçinin yeterli miktarda kanıt bulabilmesi için ve denetim ile ilgili yapılması gerekenlerin yapılmasında bir sınırlama yoktur. Buna dayanarak denetçinin elde ettiği bilgilere güven beklentisi yüksek olur.

Sürekli denetimi yapması gereken ve yıllık mali tabloları kamuoyuna sunan firmalar, en önce gelen kuruluşlar bankalardır. Bankalar, aracılık faaliyetlerine münhasır olması durumuyla sürekli denetim yapmak zorundadır. Aynı zamanda aracı kurumlar, hisse senetleri, menkul kıymet yatırım fonları, menkul kıymet yatırım, menkul kıymet yatırım ortakları, menkul kıymet borsalarında işlem gören anonim şirketler, kamuya arz olmuş şirketler veya kamuya arz etmiş hisse senetleri. Düzenli olarak sürekli denetim yapmaları zorunludur (Yurdakul, 2005, s.11), (Yavaşoğlu, 2001, s.24).

#### 1.4.2.2. Sınırlı Denetim

Teknolojinin gelişmesiyle beraber finansal bilgilere olan ihtiyacın artmasına bağlı olarak kararları daha sık aralıklarla verme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. İşletmelerin finansal bilgilerin daha kısa aralıklarla ihtiyaç duyulmasıyla beraber sınırlı denetime daha çok başvurulmaya başlanmıştır. Sürekli denetim yaptıran firmaların hazırlanan ara finansal tabloların, sürekli denetimi yapan bağımsız denetim kuruluşu tarafınca sürekli denetime uygun bir şekilde denetlenmesidir (Kaval, 2003, s.28).

Dönemsel açıklanan mali tabloların kısa dönemi kapsamı ve dönemsellik ilkesini baz alarak düzenlenmesi amaç edinilmiştir. Sınırlı denetim yapan işletmeler altışar aylık ara bilanço ve gelir tablolarını sınırlı denetim yaptırmak zorundadırlar.

#### 1.4.2.3. Özel Denetim

Özel denetim, sermaye piyasası enstrümanlarının kamuya sunma maksadıyla SPK'ya başvuru esnasında veya ayrılma, birleşme, tasfiye ve devir durumunda bulunan şirketlerle benzer durumdaki sermaye piyasası kurumları tarafından düzenlenmiş finansal tabloların denetlenmesidir (X/16 m. 19/III).

Özel denetim bazı özellikli durumların açığa çıkması durumunda yapılan denetim şeklidir. Fakat işletmeler çoğunlukla özel durumlarla karşılaşmadıklarından, özel denetim yapanların sayısı azdır.

Özel denetimde genellikle tüm tarafların menfaati korunması için işletmenin finansal durumu ve diğer işlemlerdeki verilerin güvenilirliği arttırılması önemlidir. Bu durum sonucunda ise işletmelerin düzenleyiciler tarafından finansal tabloların özel denetim işleminden geçmesi zorunlu olabilir (Yurdakul, 2005, s.13).

### **1.5. Bağımsız Denetimin Diğer Denetim Çeşitleri ile İlişkisi**

Bağımsız denetim birkaç farklılıklarına rağmen diğer denetim türleriyle bazı özellikleri yakın ilişkiindedir. Burada iç denetim, kamu denetiminin nasıl olduğu ve buna ek olarak bağımsız denetim ile nasıl bir ilişki içerisinde olduğu üzerinde durulacaktır.

#### **1.5.1. İç Denetim ile İlişkisi**

İç denetim, örgüt faaliyetlerini yönetim planları, politikalarını yasalara ve programlara uygun olup olmadığını ölçerek, iç kontrol sisteminin işleyip işlemediğini inceler. Aynı zamanda finansal tabloların gerçekliğinin araştırılmasından çok finansal tabloların temelini oluşturan muhasebe bilgilerinin güvenilirliğini araştırarak bilgi ve belgeleri elde etmek için kullanılan raporlama sistemini gözden geçirir (Çelik, 2005, s.51), (Kepekçi, 2004, s.4).

#### **1.5.2. Kamu Denetimi ile İlişkisi**

Kamu denetimi ile bağımsız denetim çok farklı bağımsız denetimlerdir. Denetim yapılırken yararlanılan kişi ve kurumlar ve kesimler birbirinden farklıdır. Bağımsız denetim bir vergi denetimi değildir ve buna bağlı düzenlemeler açıkça yönetmelikte belirtilmiştir (Yön. M. 5/III).

Bağımsız denetim faaliyetleri, iç denetim sürecinde yapılmış olan çalışmalar göz önünde bulundurularak yapılması gerekir. Bağımsız denetimde gerçekleştirilmesi gereken birçok şey iç denetim esnasında yerine getirilir (Bozkurt, 1995, s.31). Bağımsız denetim ile vergi denetimi birbirinden farklı iki denetim türü olmasına karşın ikisi de birbirini tamamlayan denetim şekilleridir. Bağımsız denetim vergi denetiminin sağlıklı şekilde yürütülebilmesi için doğru ve güvenilir bilgiler sunması gerekir (Çelik, 2005, s.53), (Kepekçi, 2004, s.5).

### **1.6. Türkiye’de Bağımsız Denetim Gelişimi**

Türkiye’de muhasebe mesleğinin denetim aşaması, mahkemelerde bilirkişilik kademesiyle baş göstermiş, 1926-1934 yılları arasında iyi bilinen muhasebe meslek çalışanlarına, vergi kanunları gereği vergi denetimi yapma yetkisi verilmiştir.

Bundan sonraki süreçte bir yandan yasalaşma, bir yandan da mesleki örgütlenme çalışmaları sürmüştür. 1929 yılında yaşanan Dünya ekonomik krizi, Türkiye ekonomisi de bu durumdan etkilenmiştir. Türkiye’de bilhassa 1950’lerden başlayarak hızla değişen ekonomik yapı ve sanayileşme yaşanan gelişmeler, işletmelerde muhasebe ve muhasebe gereksinimini de öne çıkarmıştır. Söz konusu olan gelişimler, muhasebe eğitimini de mühim duruma getirmiştir. Fakat özel teşebbüs ruhunun gelişmeye başladığı ilk yıllarda kurulan aile şirketlerinde kamuyu aydınlatmadan işletme içi bilgi üreten dar kapsamlı muhasebe sistemleri kullanılmaya başlanmıştır. Netice olarak bağımsız denetime bu yıllarda ihtiyaç duyulmuştur (Selimoğlu,Özbirecikli,Uzay ve Uyar, 2015, s.26).

Türkiye’de batı dünyasındaki denetim anlayışına iktisadi devlet örgütlerinde başlamıştır. Maliye bakanlığı tetkik çalışanlarının ve bankalar yeminli denetçilerin yaptığı denetimler de özel amaçlı denetimlerdir. Türkiye’de bağımsız denetime ait meşru düzenlemeler yapılmadan önce, anonim ortaklıklarda devlet tarafından yapılan denetim ile Türk Ticaret Kanunu (TTK)’da belirtilen bir denetim organı olan “denetim kurulu “ tarafından yapılan dış denetim söz konusudur (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.26).

1970'li yıllarda dış kredi kaynaklarından faydalanmak isteyen Türk şirketleri, bağımsız denetim zorunluluğuyla karşı karşıya kalmışlardır. Daha sonraki süreçte ise Türkiye'ye gelen yabancı sermayenin hızlanması ile yabancı sermayelerin şirketleri merkezleri için uluslararası finansman olanaklar, konsolidasyon, yatırım teşvikleri, Yabancı Sermaye Başkanlığına başvuru, TTK, yatırım teşvikleri, iş ortaklıkları gibi sebeplerle bağımsız denetim talep etmeleri, bağımsız denetimin tanınmasına ve gelişmesine sebep olmuştur (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.26).

Bağımsız denetim sağlıklı finansal raporlamaya ulaşmanın bir yolu olup, diğer yollardan biri ise Türkiye'de muhasebe mesleğinin yasalaşmaya başlaması ve standartlaşma çalışmalarıdır. 20. Yüzyıl başlarındaki savaşlar sebebiyle Cumhuriyet, batı standartlarına göre gelişmesini tamamlayamamış bir muhasebe mesleği devralmıştır. Fakat, 1989 yılında yayınlanan 3568 sayılı kanunla muhasebe unvanları, görevleri belli bir yapıya ulaşmış ve denetim fonksiyonuna zemin hazırlamıştır (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.27).

Standartlar ise, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu'na (IFAC) üye olan TÜRMOB, bağımsız denetim ile ilgili standartları oluşturmak için 1992 yılında Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu'nu kurmuştur. SPK'ya bağlı olarak Türkiye Muhasebe Standartları kuruluşu faaliyete geçmiştir (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.28).

### **1.7. Bağımsız Denetimin Amacı**

Bağımsız denetimin en önemli amacı kamunun bilgilendirilmesi amacıyla sermaye piyasasında güvenilirlik yaratmak suretiyle açıklık ve kararlılığın sağlanması bu durum sonucunda ise yatırımcıların haklarının korunmasının amaçlanmasıdır (Dural, 1999, s.12).

Halkın iktisadi kalkınmaya etkin bir şekilde katılması konusu ise yatırımların menkul kıymet değerlerine yapılan yatırım ile sağlanabilir (Karayalçın, 1996, s.227). Sermaye piyasası güven esasına dayanan bir piyasadır (Karlı, 1994, s.560).

Bunun üzerine sermaye piyasası içerisinde faaliyet gösteren firmaların kamuoyu ve müşteri profili karşısında güven ve itibarlarının sağlanması gerekir (Battal, 1991, s.260). Sermaye piyasasında bağımsız denetim firması olabilmek için güven ve dürüstlük gibi en temel etik kuralara sahip olup piyasasında ve müşteri yelpazesinde büyük kitlelere ulaşmak ana amaç olmalıdır. Bağımsız denetimden beklenen görevlerin gerçekleşebilmesi için bağımsız denetim faaliyetlerinin bir takım kurallar içerisinde yürütülmesi gerekmektedir (Günel, 1987, s.11).

Bu sebeple, denetlenen firmanın mali tabloları tarafsız bir şekilde incelenmeli, güvenilirlikleri araştırılmalı ve bu tablolara ilişkin tarafsız bir şekilde görüş belirtilmelidir. Ancak bu şekilde kamuya güvenilir bir tablo çizilebilir. Firmalara ait mali tabloların gerçeği gösterip göstermediği yani kamunun yeterli ve doğru bilgilendirilmesi genel kabul görmüş muhasebe standartlarına uyumlu olup olmaması ile ve bunun incelenerek tespit edilmesi ile sağlanmış olur (Karayalçın, 1996, s.227). Bu fonksiyonu yerine getirecek olan müessese bağımsız denetim müessesesidir (Çelik, 2005, s.55).

Bu tanımlardan anlaşıldığı gibi bağımsız denetimin amacı kamunun yeterli, doğru ve güvenilir şekilde aydınlatılmasını sağlayarak prosedürlere bağlı işler çıkartmaktır. Bu sayede, işletme yöneticileri tarafından hazırlanan mali tabloların güvenilir olma özelliği taşıdığı da görülmektedir (Boyle, 1987, s.99).

Bağımsız denetimin amacı yatırımcı yerine karar vermek veya yatırımcıya tavsiyede bulunmak değildir. Bağımsız denetim ile yapılmak istenen sadece mali tabloların güvenilirliği konusunda ilgili olan kişilerin bilgilendirilmesidir. Yani bağımsız denetim, denetim yapılan firmanın finansal açıdan fotoğrafının çekilmesi benzetmesi yapabiliriz (Uğur, 1999,s.38). Firmanın sadece denetiminin yapıldığı andaki durumu değerlendirilmelidir. Önemli olan tespit edilen bilgilerin düzenleme yapılmadan olduğu gibi sunulmasıdır (Küçüksözen ve Sayar, 2002, s.50). Bağımsız denetim birçok amaca hizmet ediyormuş gibi görünüyor fakat tek bir amaca hizmet eder. Bağımsız denetimin en önemli ve asıl amacı yatırımcının korunmasıdır (Aytaç, 1979, s.4). Buradan da anlaşılan korunmaya muhtaç olan taraf her zaman yatırımcıdır.

## **1.8. Bağımsız Denetimin Kapsamı**

Bağımsız denetim, denetim yaptıracak firmanın finansal tabloları ve raporlarına ilişkin olarak yapılır. Bağımsız denetim çatısına giren finansal tablolar firmaların ve sermaye yapısı kurumlarınca kamuya belirtilecek ya da SPK tarafından istenecek finansal tablolardır. Sermaye piyasasında mali tablo ve raporlamaya ilişkin kurallar ilk defa SPK tarafından 1983 yılında düzenlenmiştir (Karayalçın, 1996, s.120). Finansal tablolar dışında kalan firma belgeleri bağımsız denetim ile doğrudan ilişkili değildir.

Bağımsız denetim olgusuna giren finansal tabloların sadece içinde yer alan bilgiler bağımsız denetim kapsamına girer (Aytekin, 2005, s.56). Finansal tablolarda yer almayan veya yıllık faaliyet raporu ile açıklanmış veya açıklanmamış olan bilgiler bağımsız denetim firmalarının görüşüne sunulmadığı için denetlenmemiş olarak kalırlar (Kepekçi, 2004, s.13).

Bağımsız denetimde finansal tablo, finansal tablolarda yer alan bilgilerin kullanılarak karar alacak kişileri etkileme düzeyi Bağımsız denetim diline göre “raporlar, mevzuat ve genel kabul görmüş muhasebe” ilkelerine uygunluğu incelenir.

Mali tablolar ve raporlar üzerinde inceleme kural olarak belgeler, kayıt ve defter üzerinde yapılır. Belgeler, defter ve kayıtlar dışında firma ile ilişki içinde bulunan tüzel ve gerçek kişiler razı olurlarsa bu kişiler ile hesap anlaşması sağlanarak da yapılabilir (Yön. m.5/II).

### **1.8.1. Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Denetim ve Düzenlemeler**

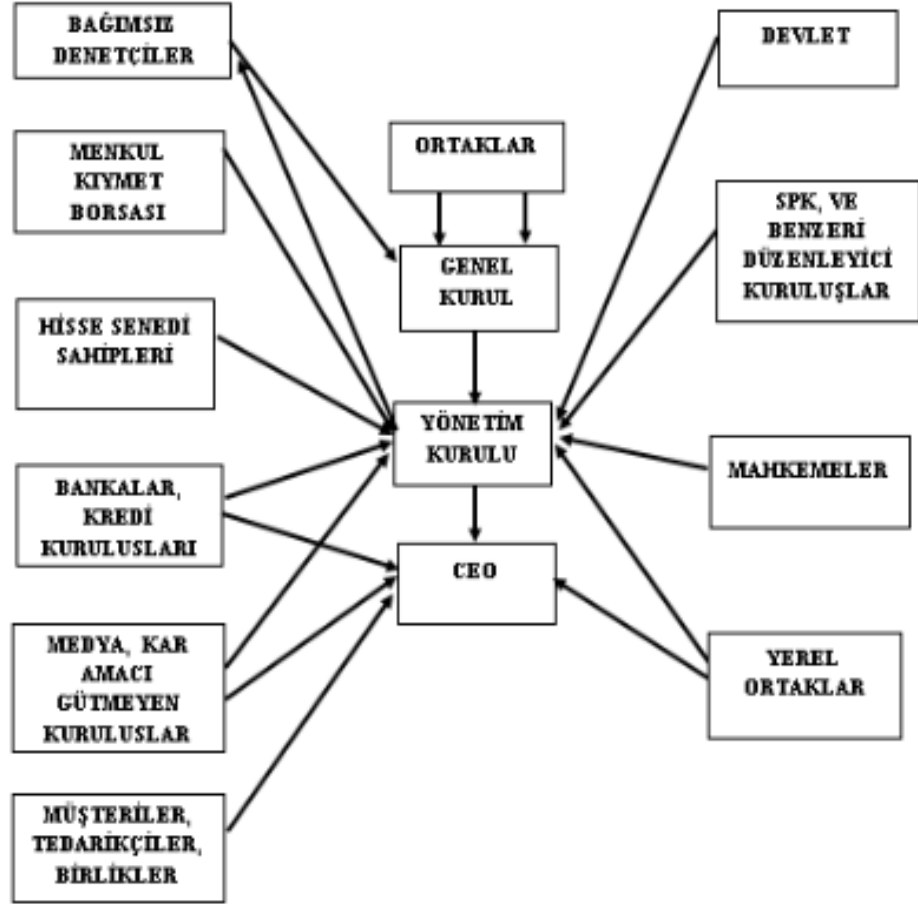
Ekonomik anlamda dünyayı etkileyen krizler son yıllarda daha etkin hale gelmesi sonucunda şirket iflasları, şirketlerin yönetim ve denetim sistemlerinin sorgulanmasına yol açarak kurumsal yönetim uygulamalarına verilen önem artmıştır. Şeffaflık, eşitlik ve sorumluluk hallerine göre uzun vade esas alınarak şirket ortakları olmak üzere tüm paydaşlar için şirketin değer yaratması ana sebeptir.

Bu bağlamda şirketler varlıklarını sürdürmeleri için Kurumsal Yönetim Kanununa (KYK) uymaları zorunludur (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.42). Yeni TTK ilgili çevrelerde kurumsal yönetim kanunu olarak adlandırılmaktadır. Yeni Türk Ticaret Kanununda bazı düzenlemeler olmuştur. Başlıklar şu şekildedir;

- Kuruluş ve temel ilkelerde,
- Yönetim kurulu düzeyinde,
- Denetim düzeyinde,
- Genel kurul düzeyinde,
- Farklılaştırılmış teselsül,
- Şeffaflık ile ilgilidir.

Şeffaflık ilkesinin gereği olarak paylaşılan bilgilerin güvenilir olması önemlidir (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.42-43).

## Kurumsal Yönetim Şeması



(Kaynak: Vedat Akgiray, AARCF'14)

Şekil 1: Kurumsal Yönetim Şeması

Yeni TTK bağımsız denetim kapsamını genişletmiş, bağımsız denetimi halka açık şirketlerin ötesine taşıyarak tüm sermaye şirketlerini tüm sermaye şirketlerine dahil etmiştir. Zorunlu bağımsız denetim ise yalnızca mali tabloların denetimiyle sınırlı tutulmamış yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunda yer alan mali bilgilerin de denetim kapsamında olduğu vurgulanarak denetimin aslında tüm şirket muhasebesini kapsadığı belirtilmiştir (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.44).

### **1.8.2. Sermaye Piyasası Kanununda Bağımsız Denetime İlişkin Düzenlemeler**

Türkiye’de 24 Ocak 1980 ekonomik kararları ile piyasa ekonomisinin gerektirdiği kurumlar oluşturulmaya başlanmıştır. Halkı yakından ilgilendiren “banker skandallarının” tekrar yaşanmaması adına sermaye piyasasını düzenlemeye yönelik tedbirler alınmıştır (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.33).

Bağımsız denetim alanında dünya uygulamalarını takip eden SPK, bağımsız denetim alanındaki düzenlemelerini X ile başlayan tebliğlerle yapmıştır. SPK’nın uluslararası denetim standartlarına büyük ölçüde uyumlu olarak hazırladığı Seri: X No: 22 sayılı tebliğ toplam 35 bölümden oluşmakta olup Seri: X No:28 halinde isim değiştirerek hali hazırda yürürlükte (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.34).

Bakanlar Kurulu Kararıyla (BKK) belirlenen Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) uyarınca Sermaye Piyasası Kurumunun düzenleme ve denetime bağımlı şirketleri;

- Yatırım kuruluşları,
- Portföy yönetim şirketleri,
- İpotek finansmanı kuruluşları,
- Varlık kiralama şirketleri,
- Merkezi takas kuruluşları,
- Veri depolama kuruluşları,
- Derecelendirme kuruluşları,
- Değerleme kuruluşları,
- Merkezi saklama kuruluşları

Sermaye piyasası araçları piyasalarda işlem gören anonim şirketler veya bir borsada ve nitelikli yatırımcılara satılmak üzere pay hariç sermaye piyasası aracı ihraç eden anonim şirketler olarak belirlenmişti (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.35).

Sermaye piyasası araçlarının halka arzı için bölünme, devir, birleşme, tasviye ve kurula arzı durumunda bulunan firmalarca, bu amaçlarla herhangi bir tarih itibari ile düzenlenen mali durumlar özel bağımsız denetime tabi tutulmuşlardır (Seri: X No: 22 sayılı Tebliğ m.6).

Seri: X No: 22 sayılı Tebliğin ikinci kısmında sermaye piyasasında bağımsız denetim faaliyetlerinde bulunmak üzere kurulca yetkilendirilecek bağımsız denetim kuruluşlarının kuruluş şartları ile yönetici bağımsız denetçilerin taşımaları gereken nitelikler düzenlenmiştir. İşletmelerin bu düzenlemelere göre bağımsız denetim kuruluşlarının bazı görevlendirmeler sonucunda belli şartlara uygun olması gerekir. Bunlar;

- KGK tarafından yetki sahibi olmaları,
- Anonim şirket şeklinde kurulmuş olmaları,
- Hisse senetlerinin nama yazılı olması,
- Sermayesinin ve oy haklarının en az %51'inin sorumlu ortak baş denetçilere ait olması,
- Kalite kontrol sistemlerinin işleyişinden ve gözetiminden sorumlu ortak baş denetçi gözetiminde çalışacak yeterli sayıda denetçi ya da konusunda uzman personelden oluşan "Kalite Kontrol Güvence Komitesine" sahip olmaları,
- Zorunlu mesleki sorumluluk sigortası yaptırması şarttır.

Sermaye piyasasında bağımsız denetim sadece bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılması öngörülmüştür. Bu duruma benzer bir düzenleme KGK tarafından bağımsız denetim yönetmeliği ile Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar (KAYİK) içinde uygulanmaktadır (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.36).

### 1.8.3. KGK’NIN Bağımsız Denetime İlişkin Düzenlemeleri

Bağımsız denetimin kalitesinin artırılmasında denetim çalışmalarında TDS’lere ve denetçinin meslek ahlaki kurallarına uyumlu olmasının yanında gözetimde önemlidir. Denetim çalışmalarının gözetimi denetim kuruluşunun kendi bünyesinde oluşturduğu kalite güvence kontrol komitesi tarafından yapılan iç gözetimin yanında başta KGK olmak üzere kamu tarafında oluşturulan düzenleyici kurumlar tarafından yapılan dış gözetim ile sağlanır. KGK sadece denetçilerin denetimi değil, muhasebe ve denetim standartlarının yayınlanmasından da sorumlu bir kurumdur (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.49,51).

KGK’nın görevleri KHK’nın 9. Maddesinde sıralanmıştır. Başlıca görevleri şu şekildedir;

- Türkiye muhasebe standartlarını oluşturmak,
- Ulusal denetim standartlarını oluşturmak ve yayımlamak,
- Bağımsız denetçiler ve bağımsız denetim kuruluşları kuruluş şartlarını ve çalışma esaslarını belirleme ve yetkili meslek mensuplarını kamuoyuna ilan etmek,
- Bağımsız denetçilerin ve bağımsız denetleme kuruluşlarının faaliyetleri ile denetim çalışmalarını gözetlemek ve denetlemek,
- Denetleme işini layık bir şekilde yapmayan denetçilere ve denetim kuruluşlarına faaliyet izinlerini askıya almak ya da iptal etmek,
- Bağımsız denetim yapacak meslek mensuplarına yönelik sınav, yetkilendirme ve tescil, sürekli eğitim standartları ile mesleki etik kuralları belirlemek,
- Mevzuata verilen diğer benzeri görevleri yapmaktır (Uzay, 2012, s.4).

KGK’nın bağımsız denetim kuruluşları ve denetçi yetkilendirme ve ilan yanında resmi sicilini tutma sorumluluğu da bulunmaktadır (Selimoğlu ve diğerleri, 2015, s.52). KGK, yaptığı inceleme denetimler sonucunda ayrılıkların mahiyetine bağlı olarak aşağıdaki yaptırımları uygular.

Bunlar şu şekildedir.

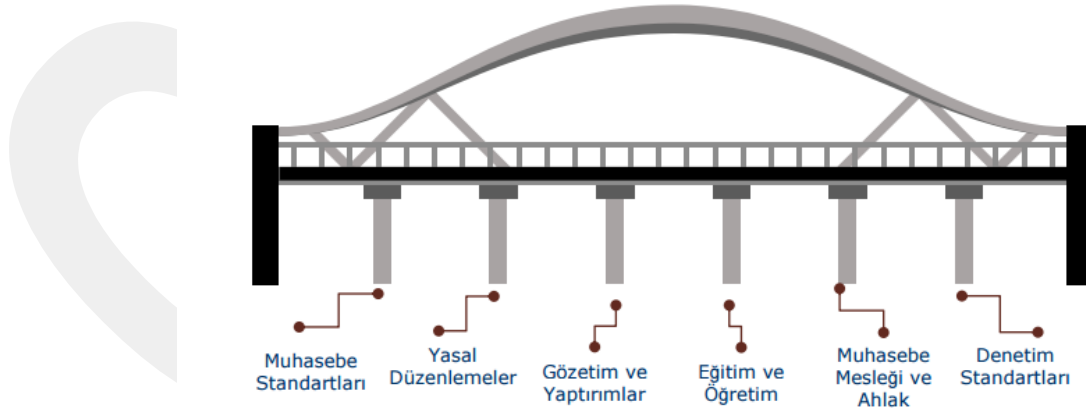
- Uyarı,
- Faaliyet izni ve askıya alma,
- Faaliyet iznini iptal etmektir.

Yönetmelikte şu şekilde ifade edilir; Genel Kurul belirtilen idari yaptırımlara ek olarak, belirlenen form ve standartlara, Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket edilmesi halinde KHK'nın 26/3 üncü fıkrası uyarınca idari para cezası yaptırımına da karar verebilir. Bu yaptırımlar sicile kaydedildiği gibi güncel olarak da sistemde duyurulur (BDY, m.17/1).

KGK'nın görev alanı Şekil 2'de belirtilen finansal raporlama sisteminin alt yapısında yer alan temel alanların büyük çoğunluğuna hitap etmekte ve kapsamaktadır.

Finansal raporlama sisteminin alt yapısı aşağıdaki gibidir.

### Finansal Yapı Şeması



Kaynak: Hegarty, Sunum,2007

Şekil 2:Finansal Raporlama Sisteminin Alt Yapısı (Unsurları)

Denetim kuruluşlarının ve denetçilerin denetim faaliyetlerinde kalite ve güvenilirliği sağlamak durumundadır (md. 19). Denetim kuruluşlarının kalite kontrol sistemleri kurmak ve buna ilişkin yazılı politikalar oluşturmak zorundadır (md.20). Ayrıca denetim kuruluşları ve denetçilerin mesleki etik ilkelere uyma zorunluluğu vardır (md.21).

#### **1.8.4. Bağımsız Denetime Tabi Şirketler**

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun getirdiği yeniliklerden birisi firmaların bağımsız denetimi olup, bağımsız denetime tabi olacak şirketleri belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir. Bakanlar Kurulu her yıl bağımsız denetime tabi olacak şirketleri belirlemektedir. Bakanlar Kurulu Kararının hazırlık işlemleri Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yürütülerek Bakanlar Kuruluna sunulmaktadır.

Türk Ticaret Kanununda bağımsız denetim yaptırması gereken şirketler hakkında düzenlemeler yapılmaktadır. TTK'da 397. Maddesinde belirtildiği üzere denetime tabi olan anonim şirketlerin ve şirketler birliğinin mali tablolarının denetçi tarafından Kamu Gözetimi ve Uluslararası Denetim standartları ile uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetlenmesi kararı alınmıştır.

İlk olarak 23 Ocak 2013 tarihinde Resmi gazetede belirtilen 2012/4213 sayılı karar ile hangi şirketlerin bağımsız denetime tabi olacağı belirtilmişti. 19 Mart 2016 tarihinde Resmi Gazetede “Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar” ile belirtilen üç şarttan en az ikisini takip eden iki hesap dönemini aşan şirketler bağımsız denetime tabi olacakları belirtilmiştir (Akpulat, 2016). Bu şartlar:

- a) Aktif Toplamı 40 milyon ve üstü Türk Lirası,
- b) Yıllık net satış hâsılatı 80 milyon ve üstü Türk Lirası,
- c) Çalışan sayısı 200 ve üstü olan şirketler.

#### 1.8.4.1.Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Yapması Gerekenler

Yapılan düzenlemeler sonucunda bağımsız denetime tabi şirketlerin uygulaması gereken bazı gereklilikler bulunmaktadır. Bu gereklilikleri şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Bağımsız denetçi seçme zorunluluğu (TTK md.399),
2. Münferit ve konsolide mali tablolarının düzenlenmesinde Türkiye Muhasebe Standartlarının uygulama zorunluluğu,
3. İnternet sitesi kurma zorunluluğu,
4. İnternet sitesinin içeriğinin sitede yayınlanması, yenilenmesi ve değiştirilmesi zorunluluğu,
5. Denetçinin bilgi alma ve ibraz zorunluluğu (TTK md.401),
6. Yıllık faaliyet raporunun denetimini yaptırmaları gereklidir (TTK md.397).

Bu aşamalardan sonra denetimi yapılan şirketin 6102 sayılı TTK'nın denetime ilişkin hükümlerine uymama ve bağımsız denetim yaptırmama sonuçları ise şu şekilde sıralanabilir:

1. Denetime tabi olan şirketler denetimden geçtiklerini ve denetimden geçmiş ise denetçi görüşünü mali tabloların başlığında belirtmek zorundadırlar. Bu işlemlerden geçilmemiş ise mali tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmündedir (TTK md.392/2).
2. Denetiminin yapılmamış olması mali tablolarının tartışılması, ibrazı ve incelenmesi mümkün olmaz. Bu durumun olması ise, sermaye arttırmasına, sermaye azaltmasına ve kar dağıtmasını mümkün kılmaz.
3. Yönetim kurulu denetçi seçilmemesinden doğacak zararlardan sorumlu olur.
4. Mali tablo finansman sağlayan şirketlere sunulmaz ve bu durum kredilenmeyi zorlaştırır.
5. Denetimin yapılmaması durumunda ise TTK'nın 562. Maddesi uyarınca yüz günden üçyüz güne kadar para cezası alırlar.

Bu maddede aynı zamanda internet sitesinde bulunması gereken içeriği belirlenen usule göre yapılmaması durumunda yönetim organı üyeleri yüz güne kadar adli para cezası alırlar (Akpulat, 2016).

### 1.9. Bağımsız Denetiminde Önemlilik Kavramı

Önemlilik kavramı finansal tabloların denetimi sürecinde denetçinin yanıltıcı işlemlere karşı hoşgörü seviyesini ifade eder. Mali raporlama çerçeveleri, önemlilik kavramını genel olarak mali tabloların derlenmesi ve sunumu kapsamında ele alınmakta ve mali raporlama çerçeveleri, önemliliği farklı perspektif ile ele almalarına rağmen, genel olarak şu şekilde açıklamalarda bulunurlar (BDS 320, Par:2).

- Genel olarak eksiklik ve yanlışlıkların yalnız başına ya da bir bütün olarak, mali tablo kullanıcılarının bu tabloları baz alarak alacakları ekonomik kararları etkilemesi uygun bir ölçüde bekleniyorsa, söz konusu olan yanlış ve eksiklikler önemli olarak ele alınır.
- Önemliliğe ilişkin yargılara, içinde bulunulan şartlar çerçevesinde varılır. Yargılar; hatanın büyüklüğünden ya da niteliğinden veya bu ikisinin bileşiminden etkilenir,
- Mali tablo kullanıcıları için mühim olan konular hakkındaki yargılar, kullanıcıların bir grup olarak ortak mali bilgi ihtiyaçlarının dikkate alınmasına dayanır. Yanlışlıkların, ihtiyaçları birbirinden fazlası ile farklı olabilecek belirli bireysel kullanıcılar nezdindeki muhtemel etkisi dikkate alınmaz,
- Denetçinin önemliliği belirlemesi mesleki sorgulamasını kullanması lazım gelen bir konudur. Muhakeme denetçinin mali tablo kullananlarının mali bilgiye olan gereksinimlerini algılayışından etkilenir(BDS 320, Par.4). Denetçi, denetimi planlarken mühim olarak değerlendirilecek hataların büyüklüğü hakkında muhakemelerde bulunarak belli hususlar için bir dayanak oluşturur (BDS 320, Par.6).

Bu hususlar;

- Risk değerlendirme yordamlarının kapsamının, zamanlamasının, niteliğinin belirlenmesi,
- Önemli hatası olan risklerinin tespiti ve değerlendirilmesi,
- Ard arda denetim yordamlarının zamanlamasının, niteliğinin ve kapsamının belirlenmesi gibi hususlar dayanak oluşturur.

## II. BÖLÜM

### BAĞIMSIZ DENETİM ŞİRKETLERİ VE BUNLARA İLİŞKİN MEVZUAT

Değişen ve gelişen dünyada bağımsız denetimin öneminin kavranması ile beraber denetim işletmelerinin belli kurallar ve kanunlar çerçevesinde kurulması gerekmeğe başlamıştır. Bağımsız denetim hakkında, bu işi yapan işletmeler ve görevleri kapsamında kanunlar ve tüzükler oluşmaya başlamıştır. Buna ek olarak Kamu Gözetim Kurumu (KGK) belli bir standartlar belirleyerek ve bu standartlar hakkında belirli prosedürler oluşturarak bağımsız denetimin ciddiyetini fark ettirmiştir. Aynı şekilde Sermaye Piyasası Kurumu'nda (SPK) bağımsız denetim hakkında yönetmelikler hazırlamıştır. KGK ve SPK'nın bağımsız denetim hakkında belirlediği bu kurallar, tüzükler, yönetmelikler ve prosedürler işletmelerin belli bir disiplin içerisinde yol alması gerektiğinin göstergesidir.

#### 2.1. Bağımsız Denetim Kuruluşu

Bağımsız denetim kuruluşları bağımsız denetim sözleşmesinde önemli bir yere sahiptir. Bu kuruluşlar dışında başka özel kişi ve kuruluşların bağımsız denetim faaliyetlerini yürütmeleri mümkün değildir. SPK çıkarmış olduğu yeni "Sermaye Piyasasında Mali Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" (II-14.1), (RG. 13.06.2013, s.28676) ile de, Tebliğ kapsamındaki işletmelerin Finansal tabloların hazırlanmasında KAMUDESK (KGK) tarafından yayımlanan TMS/TFRS'yi esas alacaklar hükme bağlanmıştır (m.5/1).

Mali raporlama usul, ilke ve esaslarının açık ve anlaşılabilir hale gelmesini ya da uygulama birliğinin oluşturulması temininde, lüzumlu görülmesi halinde uygulamayı belirlemek üzere Kanununun 14. Maddesi kapsamında SPK tarafından karar alınması da tebliğde ön görülmüştür (m.5/2), (Özkorkut, 2013, s.98). SPK'nın Finansal raporlamaya İlişkin Tebliği, TTK m.64/5 hükmü ve VUK gereğince vergi mevzuatına göre de mali tablo çıkarma zorunluluğunu dikkate alarak ve uyarınca hazırlanacak mali tablolar hakkında 17. Maddesinde , "İşletmelerin Vergi Mevzuatı gibi diğer mevzuatta öngörülen mali tabloları hazırlamaları mümkündür.

Ancak Sermaye Piyasası Mevzuatı uyarınca kamuya açıklanacak mali tabloların, bu Tebliğdeki esaslara uygun olarak hazırlanması mecburidir. Söz konusu mali tablo bilgilerinin, bilgi sunulan kamu kurum ve kuruluşu tarafından kamuya açık olarak ve ilgili döneme ilişkin daha önceden bu Tebliğ uyarınca mali tablo hazırlanıp kamuya açıklanmamış olması halinde, işletmelerin bu bilgileri ilgili mercilerle birlikte eş zamanlı olarak kamuya açıklamaları gerekmektedir.” hükmü getirilmiştir (Özkorkut, 2013, s.98).

İki ayrı finansal tablo hazırlanması zorunluluğu karşısında 19. maddesinde “sermaye piyasası muhasebe defteri” uygulamasını da muhafaza eden SPK, bu Tebliğe uymayan mali raporların halka açıklanması ile ilgili olarak Tebliğin 18. maddesi ile de “ İşletmelerin herhangi bir yolla halka yapacakları açıklamalarda, bu Tebliğe uygun olarak hazırlanmamış mali raporlar veya bu raporlarda yer alan veriler kullanılamaz. Kullanılması durumunda sermaye piyasası açıklarının değerini etkileyecek önemli hususlara ilişkin gerçeğe aykırı ya da eksik bilgi verilmiş sayılır” hükmünü getirmiştir. Görüldüğü üzere SPK’ya tabi şirketlerin yasal yükümlülüğü 18. maddeyi esas alarak TMS/TFRS’ye uygun bir şekilde tablo hazırlamaktır (Özkorkut, 2013, s.98-99).

SPK 6362 sayılı SerPK’nın yürürlüğe girmesinden sonra da Seri:X No:22 sayılı “Sermaye piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliği”ni yürürlükten kaldırıp yeni bir tebliğ düzenlemesi getirmemiş; bağımsız denetimdeki son gelişmeler ve yeni SerPK hükümleri çerçevesinde bu Tebliğe Seri:X No: 28 Tebliği denmiştir (RG.28.06.2013, s.28691). Bu değişikliklerle birlikte bütün olarak halen yürürlüktedir. SPK’dan izin almaları için bir takım şartları yerine getirmeleri gerekir. Bu kuruluşların başvuru ve izin şartları SPK tarafından düzenlenir. Bu düzenlemeler karşımıza yönetici ve denetçiler olarak çıkarlar.

Bu kuruluşlar üst seviye denetim hizmeti verirler. Fakat uygulama alanında bağımsız denetim kuruluşlarının verdikleri hizmet sadece denetim hizmeti değildir. Denetim hizmetlerine ek olarak danışmanlık hizmeti de vermektedirler. Pek çok alan tarafından danışmanlık hizmetleri ile denetim hizmetlerinin birbiri ile bağdaşmadığı ileri sürülmüştür.

Ama bu her iki hizmetin aynı anda yürütülmesi denetim faaliyetlerinin bağımsızlığına engel olmaktadır. Fakat SPK X/16 sayılı tebliğinde bu kuruluşların denetim hizmeti verdikleri firmalara danışmanlık hizmeti vermeyeceklerine dair karar vermiştir.

## 2.2. Bağımsız Denetim Kuruluşuna İlişkin Şartlar

Bağımsız denetim işi yapmak isteyen kuruluşlar, istenen belgelerle beraber SPK'ya başvururlar. Bu durum sonucunda SPK belgeleri inceler ve uygun görürse başvuruyu yapan kuruluşu bağımsız denetim yapacaklar listesine ekler. Fakat SPK listeye aldıktan sonra bağımsız denetim faaliyetin gerçekleşmesi için bir de yetki belgesi vermesi gerekir. Yetki belgesi için istenen şartlar şu şekilde sıralanabilir;

- 1) Anonim Şirketi şeklinde kurulmuş olması gerekir.
- 2) 50 milyon TL si ödenmiş en az 100 milyon TL sermayesinin bulunması gerekir.
- 3) Sermayenin en az %51'nin denetleme sorumluluğunu üstlenebilen yönetici ve denetçilere ait olması (Yön. m.9/c,X/16 m.3/c),
- 4) Hisse senetlerinin nama yazılı olması (Yön. m.9/d,X/16 m.3/a),
- 5) Yalnızca yönetim danışmanlığı ve SPK çerçevesinde bağımsız denetleme alanlarında faaliyet göstermesi (Yön. m.9/e),
- 6) Donanım organizasyon biçiminin denetleme işini yürütecek düzeyde bulunması (Yön. m.9/f),
- 7) Şirket ana sözleşmesinin yönetmelik hükümlerine uygun olması (Yön. m.9/g),
- 8) Ortaklarının belli niteliklere sahip gerçek kişilerden olması (Yön. m.9/b),
  - a) Ağır borç yükü altında ve yüz kızartıcı bir suçtan dolayı mahkûm olmamaları,
  - b) Türkiye'de yaşıyor olmaları (fakat bu durum anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri için bu şart aranmamakta),

- c) Serbest muhasebesi ve mali müşavir ya da yeminli mali müşavir unvanını almış veya yabancı ülkelerde bağımsız denetim yetkisini sağlayan belge sahibi olmaları,
- d) Ortak denetçilerin, mesleki deneyim süresinin en az bir yıl bağımsız denetim kuruluşlarında fiilen denetçi, üst düzey denetçi veya kıdemli unvanı ile işi tamamlamaları gerekir.
- e) Çalışılan bağımsız denetim kuruluşunda tam zamanlı olarak görev yapmaları gerekir fakat bu durum ortakların tamamı için aranmaz (X/16 m.3/b),
- f) Bağımsız denetim yapma yetkisi iptal edilmiş olan kuruluşlarda yetki iptaline neden olan denetim faaliyetlerinde sorumluluklarının tespit edilmemiş olması,
- g) Mesleki sorumluluk sigortası yaptırılması gerekmektedir (X/16 m.3/f).

### **2.3. Yönetici ve Denetçilere İlişkin Şartlar**

Bağımsız denetim firmalarında firmaların kuruluşuna ilişkin şartlar dışında bir de yönetici ve denetçilere ilişkin şartlarda bulunmaktadır. Sadece bankacılık alanında iş yapan bağımsız denetim kuruluşlarından şart aranmamaktadır. Bağımsız denetim kuruluşunun yönetici ve denetçilerinin aşağıda belirtilen şartları taşıması zorunludur (Yön. m.10).

#### **2.3.1. Yöneticilere İlişkin Şartlar**

Genel müdür ve yardımcılarının, yönetim kurulu başkan ve üyelerinden beklenen şartlar şu şekilde sıralanabilir:

- a) Kendi alanlarında minimum 10 yıl deneyimleri olması ya da SPK tarafından uygun görülen yabancı ülkelere alınan bağımsız denetime yetki sağlayan belgeye sahip olmaları. İktisat, maliye, hukuk, bankacılık veya işletmecilik alanında en az üç yıllık yükseköğrenim görmüş olmaları,
- b) Türkiye'de yerleşik olmaları,
- c) Borçlu olmamaları ve yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmamaları şarttır.

### 2.3.2. Denetçilere İlişkin Şartlar

Görev yapan denetçilerin bağımsız denetim firmasında çalışırken belirtilen şartlara sahip olması gerekir (Yön. m.10/2). Bu şartlar şu şekildedir:

- a) İktisat, hukuk, maliye, işletmecilik ya da bankacılık alanında minimum üç yıl yükseköğrenim görmüş olmaları,
- b) Denetleme yapabilecek yetenek, deneyim, ve bilgiye sahip olmaları ve muhasebe, vergi, banka, işletme analizi ve kambiyo konularında en az 5 yıllık tecrübeye sahip olmaları veya yabancı ülkelerde bağımsız denetleme yetkisi sağlayan belge sahibi olmaları (Doğan, 2012),
- c) Borç altında olmamaları ve yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmamaları,
- d) Türkiye'de yaşamaları şarttır.

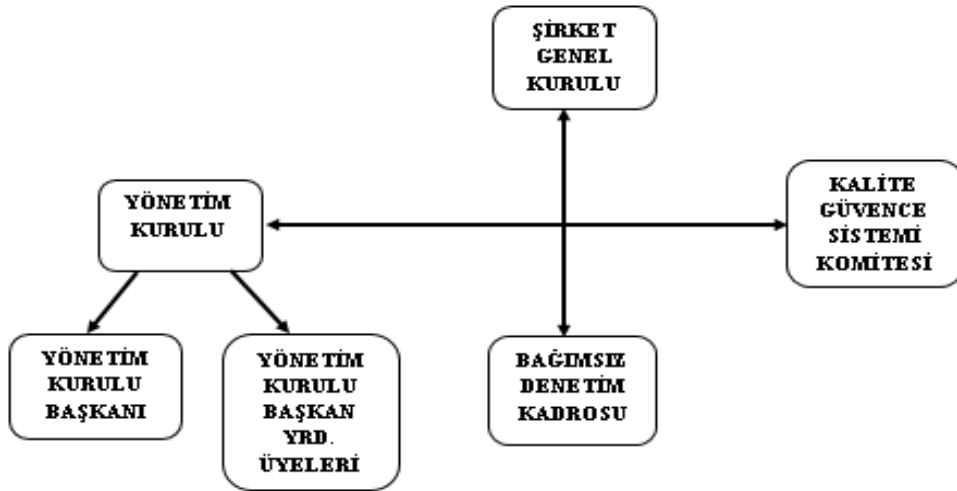
Ayrıca X/16 sayılı tebliğ ile bağımsız denetim kuruluşlarının denetçilerine ve yöneticilerine ilişkin yönetmelikte bazı düzenlemeler belirlenmiştir. Bu düzenlemeler şu şekilde sıralanabilir:

- Sorumlu baş denetçilerin veya ortakların mesleki olarak deneyim süresinde en az bir yılını bağımsız denetim firmasında geçirmiş olmaları (m. 4/d),
- SPK ya da diğer mevzuat uyarınca bağımsız denetim yapma yetkisi iptal edilmiş kuruluşlarda yetki iptaline neden olan denetim faaliyetlerinde sorumlulukların tespit edilmemiş olması (m.4/e),
- Çalışılan bağımsız denetim kuruluşunda tam zamanlı olarak görev yapılması (m. 4/f), gerekmektedir.

### 2.3.3. Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Görevleri

Bağımsız denetim kuruluşlarını görevleri öncelikle müşteri seçmek ile başlar devamında ise işin kabul edilmesi ve bununla beraber denetim raporu hazırlanması ile sona erer. Bu bağlamda belli bir organizasyon sistemine sahip olunması gerekir. Bağımsız denetim firmalarında belli bir organizasyon yapısı bulunmaktadır. Şu şekilde gösterilebilir.

### Organizasyon Yapısı Şeması



Şekil 3: Organizasyon Yapısı Şeması

#### 2.3.3.1. Müşteri Seçimi ve İşin Kabul Edilmesi

Bağımsız denetim kuruluşu, kendi işi ile veya Sermaye Piyasası Kurumu'nun görevlendirmesi ile bir firma bağımsız denetim işine başlayamaz. Bir işletmenin bağımsız denetim işine başlayabilmesi için öncelik olarak bağımsız denetim sözleşmesi imzalamış olması gerekir. Bağımsız denetim kurumu bu işlemten sonra bağımsız denetim işine başlayabilir (Yön. m.14/IV).

Denetim kuruluşlarının müşteri seçimleri bir işletmenin kendilerinden istekte bulunmaları halinde söz konusu olabilir. Bağımsız denetim firmaları kendilerinden herhangi bir talepte bulunmadan müşterilerini kendileri seçmeleri mümkün değildir (X/16 m.13).

Bağımsız denetçi, denetim çalışmalarını yürütürken genel kabul görmüş denetim standartlarına uygun olması zorunluluğu vardır. Denetim firmaları ise, denetçilerinin bu standartlara uymalarını desteklemelidir. Genel kabul görmüş denetim standartları, denetim çalışmasının hayata geçirilmesi ile ilgilidir.

Yeni bir müşteri seçerken denetim çalışmasından önce yeni müşterisi üzerinde gerekli inceleme ve soruşturma yapılması gerekir. Bunun için mevcut bulunan benimsenmiş prosedür ve politikalara kalite kontrol standardı denir (Kepekçi,2004, s.34).

### 2.3.3.2. Denetimin Planlanması

Denetim sürecindeki bu kısım beklide en mühim kademesidir. Uygulanacak denetim faaliyetlerinin temelleri bu kademedede belirlenir. Denetim planının kesinlikle yazılı olarak hazırlanması gerekir (X/16 m.25/h). Bu kısımda müşterinin faaliyetleri hakkında bilgi toplanır. Yani denetimi planlama, denetimin amacına ulaşmak için belirli bir yol üzerinden gidilmesidir. Denetim planlamasının niteliği ve kapsamını etkileyen başlıca faktörle, denetçinin müşterisinin işi konusundaki bilgi ve tecrübesi, denetçinin müşteriye denetlerken geçirdiği deneyim işinin büyüklük derecesini oluşturmaktadır. Firma yönetiminin alacağı tavır bağımsız denetim sonucunda oluşturulan görüşlerde göz önünde bulundurulur(Kepekçi, 2004, s. 39), (Yavaşoğlu, 2001, s.229).

Denetim yapılırken izlenen yol şu şekilde sıralanabilir;

- Müşteri hakkında bilgi edinme,
- Denetim çalışmalarında bölümlenme,
- İç kontrol riskinde bilgi edinme ve kontrol riskini değerlendirme,
- Önemlilik düzeyini belirleme,
- Denetim riski düzeyini belirleme,
- Denetim amaçlarını belirleme,
- Denetim programının taslağını yazma,
- Denetim süresinin zamanını belirleme,
- Denetim personelini görevlendirmek (Kepekçi, 2004, s.39).

Bu adımlar denetim planlamasında çok önemli bir yere sahiptir.

### 2.3.3.3. Denetim Çalışmalarının Yapılması

Denetim çalışmalarında, bağımsız denetim faaliyetleri kapsamında bir görüş oluşturmak için kanıt toplanır ve değerlendirilir (Kardeş, 1996, s.16).

Toplanan kanıtlar ise işletme personeli ya da üçüncü kişilerin yazılı veya sözlü bildirimleri ve denetçinin gözlemleri gibi benzeri kaynaklardan bilgi toplanabilir (Gürbüz, 1995, s.6). Toplanan kanıtların, denetim kapsamı boyunca bir görüş oluşturacak ya da oluşacak görüşü destekleyecek nitelikte olması gerekir (Bozkurt, 1995, s.31).

Çalışmalar sırasında, firmaya dair bir takım hatalar fark edilebilir. Bu durum sonucunda firma yönetimi hatalar kapsamında bilgilendirilerek kendilerinden gerekli düzenlemelerin yapılması istenir. Firma yönetimi ise denetçiler tarafından kendilerine ulaştırılan bu durumu kısmen ya da tamamen dikkate alarak gerekli düzenlemeleri yapacakları gibi hiç dikkate de almayabilirler (X/16 m.39/e).

### 2.3.3.4. Denetim Sonuçlarının Değerlendirilmesi ve Bağımsız Denetim Raporunun Hazırlanması

Bağımsız denetim raporu, bağımsız denetim sonucunda denetçi görüşü açıklandığı metindir (X/16, m.35/I). Denetim raporu, denetim faaliyetinin önemli unsurudur. Bağımsız denetim müessesinin var olmasının tek nedeni bağımsız denetim raporu olduğu ileri sürülmektedir (Günel, 1987, s.299).

Bu düşünceyle yola çıkarak denetim işlemleri sonucunda meydana çıkan raporun benzer denetim çalışmalarında ortaya çıkan raporlarla karşılaştırılması gerekir. Bağımsız denetim faaliyetlerinde rapor, yapılan işin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bağımsız denetim, bu raporu ortaya çıkarmak için yapılmaktadır (Çelik, 2005, s.90).

Bağımsız denetim raporu ile bir süreç şeklinde yerine getirilen bağımsız denetim sonucunda elde edilen kanıtlar değerlendirme ile ulaşılan sonuçlar bir rapor halinde ilgililere sunulur. Bağımsız denetim faaliyetleri sonucunda finansal tablolar hakkında bir görüş oluşturabilmek, bağımsız denetim çalışmaları esnasında yeterli sayıda ve yetkinlikte güvenilir kanıt toplanmalı ve bu kanıtlar doğru ve dürüst bir şekilde değerlendirilmelidir (Bozkurt, 1999, s.31).

Bağımsız denetim raporunda, finansal tablolar dolaylı ya da doğrudan etkisi olan her türlü mevzuat farklılıkları ve bu tabloların genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uyumlu bir şekilde derlenip derlenmediği belirtilmelidir. Finansal tabloların genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin dışında bir durum içerdiği tespit edilirse, bu durumların finansal tabloların üzerindeki etkileri ve özel denetimlerde tam olarak, sınırlı denetimlerde ise uygun bir yaklaşım ile gösterilmelidir (X/16 m.36/a).

Müşterinin muhasebe politikalarının bir önceki yıl ile tutarlı olup olmadığı, tutarlı değilse farklılıkların neler olduğu hususları da bağımsız denetim raporunda yazılmalıdır (X/16 m.36/b). Bağımsız denetim raporu ile finansal tabloların gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı konusunda görüş iletilmekte ve bu tabloların yanlış veya noksansız olduğuna ilişkin bir garanti yoktur (Çam, 1995, s.12). Bağımsız denetim raporu finansal tabloların tümü hakkında görüş içermelidir (Yılcı ve Yıldız, 2001, s.74).

Bu durum söz konusu değilse finansal tablolara ilişkin bir görüş bildirilmeyeceği açıklanmalıdır (Sarıaslan, 1990, s.16). Bağımsız denetimde genel olarak olumlu, olumsuz ve şartlı görüş bildirilmelidir. Bu görüşlerin dışında bir görüş yoksa görüş bildirilmekten kaçınılmalıdır (Çelik, 2005, s.91).

Bağımsız denetim raporunda ifade edilen görüş SPK tarafından da önemli bir yere sahiptir. SPK, raporda belirtilen görüşe göre denetlenen firma ile ilgili bir takım tedbirler alır. Bunlar finansal, idari veya cezai nitelikte olabilir (Manavgat, 1991, s.35). Bağımsız denetim faaliyetleri sonucunda ortaya çıkmış görüş, bağımsız denetim kuruluşlarının sorumluluğu açısından önemlidir.

Aksi takdirde bağımsız denetim kuruluşlarının bağımsız denetim faaliyetinden kaynaklanan sorumluluğu esas olarak bağımsız denetim raporu ile ortaya konulan görüşün gerçeği yansıtmamasından kaynaklanmaktadır (SPK, m.16/IV). Bağımsız denetim raporu denetlemenin hukuki sorumluluğunu üstlenen ortaklar tarafından mutlaka imzalanır (Yön. m.18/I).

Denetlemenin hukuki sorumluluğu sorumlu ortak denetçi tarafından üstlenilir. Bağımsız denetim raporu, sorumlu ortak denetçi tarafından imzalanarak kesinleşir. Bağımsız denetim raporunun kesinleşmesinden sonra raporun bir misali müşterin yönetim kuruluna verilir (Manavgat, 1991, s.135). Raporun özet kısmı ise, müşterinin genel kurulunda okunur ve finansal tablo ve raporlarla birlikte yayımlanarak bilgi kullanıcılarının kullanımına sunulur. Raporun bir örneği ise müşteri tarafından SPK'ya gönderilir (X/16, m.42/IV).

### III. BÖLÜM

#### **KKS- 1 KALİTE KONTROL STANDARDININ ANA HATLARI İLE TANIMI**

Kamu Gözetim Kurumunun bağımsız denetim hususunda belirlediği bazı prosedürler vardır. Bu prosedürler işletmenin daha güvenilir olması amaçlanarak belirlenmiştir. Prosedürlerin belirlenmesindeki amaç işletmeyi korumak değil müşteriyi korumaktır. Bu bölümde KKS-1 Kalite Kontrol Standardı incelenecektir.

##### **3.1. Ana Hükümlerin Uygulanması ve Bunlara Uygunluğun Sağlanması**

Ana hükümler, denetim firmasındaki kalite kontrol standardının uygulanması ve devamlılığı amaçlamaktadır. Hükümler değişkendir ve içinde bulunan şartların önceden bilinmesi mümkün olmadığından, gerçekçi ve güvenilir sonuca ulaşmak için KKS-1 standardında olan maddelere ek olarak denetim firmasının tarafınca değerlendirmesi sonucunda prosedürlerin ve ek şartların gerekliliği değerlendirilir.

##### **3.2. Kalite Kontrol Standardının Denetimdeki Sorumluluğu**

Bağımsız denetimde kalite kontrol çok önemli bir yere sahiptir. İşletmede bulunan her departmanın uygulaması gereken ve olmazsa olmaz standarttır. Çünkü firmada bulunan işlerin güvenilirliği ve firmanın devamlılığı için kalite kontrole ihtiyaç duyulur. Kalite kontrol devamlılık isteyen bir süreçtir. Bu sürecin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi için işletmede kalite kontrol standardına uygun düzenlemeler yapılmalıdır. Bu standart firmada çalışan kişilerin standarda uymasını ve raporların uluslararası standartlara uygun olmasını amaçlamaktadır.

Kalite kontrol standardı; denetimde bulunan sistem ile ilgili yapılması gerekenleri düzenler. Bu düzenlemeler sürecin daha güvenilir olmasını amaçlar. Bu bağlamda yapılan denetimin tekrar gözden geçirilerek gerçekçi sonuca ulaşılmasına katkıda bulunur. Sonuç olarak elde edilen raporların tarafsız bir şekilde oluşmasını sağlar.

### **3.3. Raporlama**

Bu aşamada denetçi elde ettiği kanıtları inceler ve denetim raporunu hazırlar. Son aşamalardan biri olan raporlama işlemini denetim firmasının yöntemleri doğrultusunda olması amaçlanır. Kalite kontrolün gözden geçirilmesiyle delillerin gözden geçirilmesi yapılmış olan hataların belirlenip düzeltilmesi suretiyle raporlar hazır olmuş olur.

### **3.4. Denetimde Kalite Kontrol Standardı**

Denetçiler ve denetim firmaları güvenilir denetimler yapmaları doğrultusunda bazı hükümler belirlenmiştir. Kamu Gözetim Kurumu KKS-1 Kalite Kontrol standardı ile denetim firmaları ile denetçiler arasındaki kalite kontrol sistemini kurmayı amaçlar. Bu bağlamda öncelikle kalite kavramının değerlendirilmesi ve sonrasında muhasebe denetiminde kalite kavramı dikkate alınması gerekir.

Kalite kavramı; bir amaca ulaşmak için belirlenen en uygun kademedir. Ayrıca kalite bulunan firmayı birçok alanda yükselmesine yardımcı olan bir kavramdır. Denetim kalitesi denetimler sonucunda elde edilen sonuçların ve alınan kararların güvenilirliğidir. Muhasebe denetiminde kalite kavramı ise; muhasebe işlemini yürütülürken ilkelerin ve temel kavramların doğrultusunda yapılır. Muhasebe denetimindeki asıl amaç ilgili kesimlerin çıkarları doğrultusunda finansal raporların düzenlenmesi amaçlanır.

### **3.5. Kalite Kontrol Sisteminin Unsurları**

Bağımsız denetçi veya bağımsız denetim kuruluşu kendisine bağlı olan sorumlulukların getirdiği politikalar ve bunların hayata geçirilmesini ve bunlara uygunluğun izlenmesi amacıyla lazım gelen prosedürlerden oluşmaktadır. Prosedürlerin niteliği kapsamı işletmenin büyüklüğüne ve kapasitesine bağlı olmakla birlikte çalışanların da niteliğine kalitesine ve deneyimi ile alakalıdır. Aynı zamanda prosedür ve politikalar müşteri ile olan çalışma süresine, etik kurallara ve faaliyet özelliklerine bağlıdır (KKS-1, md. 4,s.6), (Bozdoğan, 2014, s.68).

İçinde bulunulan şartların değişebilir olması ve önceden şartların tahmin etme olasılığının imkânsıza yakın olması durumlarında özel şartların bulunup bulunmaması değerlendirilerek ilave politika ve prosedürler eklenebilir (KKS-1. md.15, s.9).

Bu bağlamda firma sürekliliğini sağlaması kalite kontrol sistemini belirler ve bu şekilde bir politika ve yol izler. Belirlediği bu prosedürlerin uygulamaları şu şekildedir.

- a) Denetim firmasındaki kaliteye yönelik liderlik mesuliyetleri.
- b) İlgili ahlaki hükümler.
- c) Denetim sözleşmelerinin ve müşteri ilişkilerinin devamı.
- d) İnsan kaynakları.
- e) Denetim etkinliklerinin uygulanması.
- f) İzleme.

### **3.5.1. Denetim Şirketi Bünyesinde Kaliteye İlişkin Liderlik Sorumlulukları**

Kalite kontrol standardında öncelik yöneticiden çok liderliğe dayanmaktadır. Denetim firmaları çalışanlarını bu şekilde eğitir. Durumun böyle bir yol izlemesinin asıl başlangıç noktası, ekonomik dünyanın bir bütün olarak hareket halinde olmasından kaynaklanır.

Yani ekonominin uluslararası boyutlarda tüm ülkeleri ilgilendirmesi rekabet boyutunu ciddi açıdan tetikler. Kurum içi kalite kontrol ve anlayışının geliştirilmesi, denetim şirketi genel müdürünün tüm kademelerinin yani yönetim kurulu ve eş değerinin genel müdürün kalite kontrol politika ve prosedürleri ile denetim faaliyetlerinin yürürlükte olan mevzuat kurallarına uyumlu bir şekilde derlenmesi ve raporların düzenlenmesi gerekmektedir.

Buna ek olarak eğitim seminerleri ve gayri resmi görüşmeler süreklilik arz edecek şekilde personele duyurulması gerekir (KKS-1, md. A4, s.20-21). Kurum içi kültürün gelişmesinde, personellerin performansları değerlendirilmiş, ücret ve terfi konularının ele alınması, prosedürlerin geliştirilerek kalitenin her şeyden ön planda tutulduğu gösterilmeli, ticari kaygıların önünde olduğu kalite kontrol politika ve prosedürlerin daha gelişmiş olması için yeterli kaynağın olmasını içeren bir yapının olması gerekir (KKS-1,md. A5, s.21).

Kalite kontrol sisteminden sorumlu kişilerin ya da kişinin uygun ve yeterli deneyime sahip olmaları kalite kontrol sisteminde bulunan sorunları belirleyebilmeleri, anlamaları ve daha uygun çözümler geliştirebilmeleri gerekir. Böylelikle kaliteye dayalı kurumsal kültürün gelişmesine katkıda bulunabilecektir (KKS-1, md. A6, s.21).

Denetçi, yönetim faaliyetlerinin yürütülmesi ve kalitenin vaz geçilmez bir unsur olduğunun vurgulayarak, denetimdeki çalışmalarının yürürlükteki mevzuat yargılarına uyumlu bir şekilde yürütülmesi denetim firmasının kalite kontrol işlemlerine uyumunun olması, denetçi raporunun düzenlenmesi ve denetimde bulunan ekibin hiçbir korku ve baskı altında kalmadan endişelerini dile getirmeleri denetimin kalitesi açısından sürekli olarak vurgular (BDS-220, md. A3. S.13-14).

Böyle bir durum sonucunda firmalar çalışanlarının nitelikli özelliklere sahip olmasını beklerler. Her bireyin yeniliğe açık olması yöneticiden çok liderlik özelliklerine sahip olması en büyük özellik olmuştur. Artık değişen dünyada yöneticilik vasfından çok liderlik vasfının önemli olması beklentileri değiştirmiştir.

Liderlerin denetim firmalarınca mesuliyetleri izleyeceği yollar ve kalite kontrol bünyesinde liderlerin buldukları firmanın alanı ile ilgili olan kurumsal kültürüne göre yöntemlerini oluşturmaları gerekir. Bunlar şu şekilde olmalıdır.

- a) Yöneticilere destek olacak yani becerilerini en üst seviyeye ulaştırmaları için belli bir sistemde prosedürler belirleyerek alt yapı oluşturmalarıdır.
- b) Firma içi kültürde liderin göstermiş olduğu tutum o şirketin kültürünü oluşturmaktadır. Bu durumda kurum içi kültürün bir adım daha ileriye taşınması için çalışmaların ve uygulamaların mevzuata uygun olmasına bağlıdır.
- c) İş stratejilerinde kaliteyi ön planda tutmak gerekir.

### 3.5.2. İlgili Etik Hükümler

Denetçi, kendisinin ve personelin etik ilkelere uyacağı konusunda makul güvence sağlayan prosedürler ve politikalar oluşturmalıdır (KKS-1,md.20, s.10). Mesleki temel ilkeleri mesleki yeterlilik, dürüstlük, mesleki, tarafsızlık, özen ve, sır saklama mesleğe uygun davranışlardır. Mesleki ahlakın bahsettiğimiz temel ilkeleri özellikle denetim firmasındaki mesleki öğretim ve eğitim liderlik, aykırılık ve izleme durumunda gerekenlerin uygulanması amacıyla güçlendirilmelidir (KKS-1, md. A, s.22). Denetim ekibi üyeleri ve denetçinin kendisi bağımsızlığını tehdit eden durumlarda birbirlerini en hızlı şekilde bilgilendirmelidirler (KKS-1, md.22-23, s.11), (Bozdoğan, 2014, s.72).

Denetim firması yılda en az bir kere olmak üzere bağımsız olması gereken denetim ekibinin üyelerinden bağımsızlık hakkında prosedür ve politikalara uyacaklarını bildiren yazılı onay alınmalıdır. Bu onay elektronik veya elektronik bir şekilde olabilir. Böylece çalışan personelin süreklilik arz eden dikkati çekilmiş olur (KKS-1, md.24,s.11). Denetim firması çalışanı denetimde görev aldığı görevlerde yakınlık tehdidini makul seviyeye indirecek politika ve prosedürler oluşturmalıdır.

Serbest Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik alanında kanununun 50. maddesine dayanarak mesleki faaliyetleri kapsamında bazı etik hükümler belirlenmiştir. Aynı meslek sahiplerinin kamu yararına hareket etme sorumluluğu vardır. Bu sorumlulukların yerine gelmesi için etik hükümler iki ana bölümden oluşur.

### 3.5.2.1. Kavramsal Çevre

Benzer meslek guruplarında tüm koşullar temel etik kurallarına dayanmaktadır. Fakat etik kuralları uygularken bazı tehditler ile karşı karşıya kalınır. Oluşan tehditlerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi aynı meslek grubundaki kişilerin daha sağlıklı mesleklerini icra etmelerini kolaylaştırır. Tehditlerin belirlenmesi kavramsal çevrenin yararınadır.

#### 3.5.2.1.1. Tehditler

Karşılaşılan bu tehditler şu şekilde olabilir;

- a) Taraf tutma tehdidi
- b) Yeniden Değerlendirme tehdidi
- c) Kişisel çıkar tehdidi
- d) Yakınlık tehditleri
- e) Yıldırma amaçlı tehditler

Bu tehditler doğrultusunda liderlerin ve çalışanların iyi bir ekip oluşturarak belirli stratejiler belirlemesi büyük önem taşır.

#### 3.5.2.2. Kalite Kontrol Sisteminde Bağımsızlık

Denetim şirketi, ilgili etik hükümler tarafınca tarafsızlık konusunda güven amaçlayan uygulamalar belirlenmelidir. Aksi durumda firmanın elde ettiği veriler güven teşkil etmeyeceğinden doğru bilgi içeremez. Tarafsızlığın önemli olduğu bir ortam olduğu için tarafsızlığı tehdit edecek her türlü faktörler saptanmalı tehdit unsurlarını yok edecek önlemler alınmalıdır.

Denetim firmaları dikkate alınacak önlemleri belirlerken şu şekilde bir yol izleyebilir.

1. Sorumlu denetçiler görevleri dahilinde verilen hizmetlere ilişkin bilgileri ve hükümleri değerlendirmesi için denetim firmasına sunar.
2. Çalışan, tehdit oluşturabilecek ilişkileri ve durumları denetim firmasına bildirir (KKS-1,Türkiye Denetim Standartları,2013:10).
3. Konu ile ilişkili bilgiler toplanarak ilgili çalışana bildirilir.

Bu durum sonucunda:

- a) Denetim firması ve çalışanı, bağımsızlık hükümlerini uygulayıp uygulamadıklarını belirleyebilir,
- b) Denetim firması bağımsızlık ile alakalı belgeleri ve bilgileri saklayıp güncelleyebilir,
- c) Denetim firması belirlediği tehditlere karşı uygun adımlar atabilir (KKS-1, Türkiye Denetim Standartları,2013:11).

Denetim firması, ahlaki hükümler kapsamında personelinin her denetimden önce senede en az bir kez olması kaydı ile bağımsızlık politika ve prosedürlere uyduğunu belirten yazılı sözleşme denetim firmasına bildirilir. Sözleşmeye rağmen oluşacak ihlal durumlarında denetim firması, tatbik ettikleri hükümlerin ihlalinden bilgilendirilmesi gerekir (KKS-1,Türkiye Denetim Standartları,2013:12).

### **3.6. Müşteri İlişisinin ve Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesi**

Denetçi, müşteri ile diyalogun devam ettirmek amacıyla denetimin yürütülmesi amaçlanır. Burada müşterinin dürüstlüğünü değerlendirerek aksi bir durum olmadığını anlamalıdır. Yeni veya eski müşteriden yeterlilik, beceri ve kapasite gibi özelliklere sahip olup olmadığı değerlendirilir. Müşterinin dürüstlüğüne ilişkin olarak, müşterinin kendi ortaklarının üst yönetimden sorumlu olarak ve yöneticilerinin kimlikleri ve iş uygulamaları da dâhil müşterilerin faaliyetleri önemlidir.

Ayrıca iç denetim çevresi gibi hususlarda müşterilerin tutumlarına ilişkin olumsuz olacak bilgilerin denetim ücretlerini düşük tutma ısrarı çalışma kapsamının uygun olmayacak bir şekilde sınırlandırıldığına dair göstergelerin suç teşkil eden ya da para aklayan işlemlerde bulunduğu düşünülerek kimlik ve ticari ihbarlarının, dikkate alınması gerekir (KKS-1, md. A19,S24).

Denetçi ahlaki hükümlere uygun olarak ellerinde bulunan bilgilerle daha önceden denetim hizmetini yerine getirenler ile kurulan her türlü iletişim ya da üçüncü taraflarca gerçekleştirilen araştırmalar sonucunda işlemlerden, hukukçular, bankacılar ve aynı sektörde faaliyet gösteren farklı işletmeler gibi denetim şirketi personelinden toplanan bilgilerden yapılan araştırmalar sonucunda bilgi kaynaklarından bilgi edinebilirler (KKS-1,md.A20,S.24).

Mevcutta bulunan veya yeni olan müşterinin yeni denetim sözleşmesini belli kaynaklara ve beceriye sahip olup olmadığı incelenir. Denetim şirketi çalışanın denetim konularına karşı bilgili olup olmadığı bulunduğu firmaya yeterliliği, becerisi ve belli bir kapasiteye sahip olup olmadığı ve yeterli çalışanın bulunup bulunmadığı ve ihtiyaç halinde uzmanlardan yararlanma imkânının mümkün olma olasılığı ve akabinde denetim kalitesinin gözden geçirilmesi için gerekli şartlara sahip kişilerin bulunup bulunmadığı denetim şirketinin raporlama sürecinde denetimin tamamlanıp tamamlanmayacağı içermelidir (KKS-1, md. A18, s.23).

Denetim firmasının müşteri ile ilişkisi devam ettiği sürece müşterinin dürüstlüğü hakkındaki bilgisi günden güne netlik kazanacaktır. Denetçi etik hükümlere uygun bir şekilde denetim hizmetlerini tedarik edenlerle bağlantılı olan diğer taraflarla yapılan görüşmeden ve her türlü iletişim, hukuk müşavirleri, aynı sektörde etkin olan diğer işletmeler gibi ve bankacılar gibi denetim şirketi personelinden toplanan bilgiler, ilgili veri tabanlarından yapılan araştırmalar gibi kaynaklardan bilgi elde edebilirler (KKS-1, md.20, s.24).

Denetim firması, müşteri ile ilişkisinin devamına karar verirken mevcutta bulunan veya önceki dönemlerde yapılan denetimler sonucunda gün yüzüne çıkan mühim konular ve bu konuların müşterilerle ilişkilerin devam ettirilmesi ile ilgili etkileri de dikkate alınır (KKS-1md.A21, s.24).

Denetçinin yeni veya mevcut müşterisi denetimin sunulacak aşamasında bulunan muhtemel bir çatışmanın tespit edilmesi durumunda mevcut denetimin kabul edilip edilmeyeceğine karar verilmesi ve akabinde tespit edilmiş sorunlara rağmen müşteri ilişkisinin denetim sözleşmesine karar verilmesi halinde, sorunların nasıl çözüldüğüne dair belgelerin bulunması gerekir (KKS-1, md.27, s.12).

Denetçi müşteri ilişkisinin devam ettirilmesine yönelik olarak ya da bir denetimi önceden öğrenmiş olması halinde mevcut denetimin reddedilmesine neden olabilecek bilgileri edindiği durumlarda oluşan yasal ve mesleki sorumlulukların ve müşteri ilişkisinden komple ya da denetimden çekilme veya müşteri ilişkisinden olasılıklarına ilişkin değerlendirmeleri yapılması gerekir (KKS-1, md. 28, s.13). Mevcut bulunan denetim veya denetimden ve müşteri ilişkisinden birlikte çekilme kararının sebepleri ile beraber mevcut kuruma veya düzenleyici kişilere rapor verme yükümlülüğünün olup olmamasının değerlendirilmesi, önemli ayrıntıların, ulaşılan sonuçların dayanaklarının belgelendirilmesi gerekir (KKS-1, A22, s.25).

Müşteri ilişkisinin ve denetim sözleşmesinin kabul edilmesi halinde ulaşılan sonuçların doğru olup olmadığının belirlenmesinde, işletmenin büyük pay sahiplerinin, söz sahibi yöneticilerinin dürüst oluşu ve denetim takımının denetimin yürütülmesi için uygun yeterliliğe sahip olup olmaması önem taşır.

Denetim firması ile denetim ekibinin ilgili ahlaki hükümlere uygun olup olmadığı ve denetimi yapılan işin ve önceki denetimler sırasında ortaya çıkan mühim konular ile bu konuların müşteri ilişkisinin devam ettirilmesi hakkındaki bilgiler karar vermede sorumlu denetçiye yardımcı olur (BDS-220, md. A8, s.15).

### **3.7. İnsan Kaynakları**

Denetim firması, denetimleri mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütmek ve mesleki standartlar çerçevesinde yürürlükteki mevzuat yargılarına uyumlu olarak yürütmek, denetim firmasının ya da sorumlu denetçilerin uygun ve kaliteli rapor düzenlemesine yardımcı olmak için yeterlilik ve beceriye sahip, etik ilkeleri uygulayan personelin bulunduğuna yönelik kendisine uyumlu olan güvence sağlayan prosedürler ve politikalar oluşturmalıdır (KKS-1, md.29, s.13.).

İnsan kaynaklarını ilgilendiren bu politika ve prosedürleri, işe alma performans değerlendirmesi, yeterlilik, ücret, kariyer gelişimi, sair haklar ve terfi etmek gibi ihtiyaçlarının tahmini gibi konular içermektedir (KKS-1, A25, s.25). Denetim firması, her bir denetim sorumluluğunu bir sorumlu denetçiye vermelidir. Sorumlu denetçi görevinin ve kimliğinin, müşterinin yöneticilere iletilmesinin, yeterliliğe ve görevini uygulama sorumluluğuna sahip olması, kilit ve üst yönetimden sorumlu kişilere, yöneticilere iletilmesini, sorumlu denetçinin makul beceriye sahip olması, sorumlu denetçinin sorumluluklarını sorumlu denetçiye net bir şekilde belirterek aksedilmesini içeren politikalar ve prosedürler oluşturulmalıdır (KKS-1, md.30, s.13).

Oluşturulacak bu durumlar, sorumlu denetçilerin görevlerini tamamıyla uygulamaları için gerekli zamana sahip olmalarını sağlayabilmek gayesiyle bu kişilerin, müsait olma durumlarını ve iş yüklerini izlemeye yönelik sistemleri içerebilir (KKS-1, md. A30, s.27), (Bozdoğan, 2014, s.76).

Denetim firmaları, denetim takımının görevlendirirken denetim ekibinin, denetimlere katılım şekli ile benzer özellikteki denetimler hakkında elde ettiği bilgisini, uygun eğitimi ve uygulama tecrübesini mesleki standartlar ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uyumlu olarak bilgisini bilgi teknolojileri hakkında bilgi sahibi olmak dahil diğer bilgilerde dahil olmak üzere yani müşterilerin etkin olduğu sektörler hakkındaki bilgisini, teknik bilgiler gibi bilgilerin ve uzmanlığın, mesleki sorgulayabilme kabiliyetini, denetim firmalarının kalite kontrol prosedürleri ve politikaları hakkındaki durumları değerlendirmelidir (KKS-1, md.A31, s.27).

### **3.8. Denetimin Yürütülmesi**

Denetim şirketi, denetimin mevcut mevzuat hükümleri ile mesleki standartlara uygun olarak ilerlemesi ve uygun raporlar düzenlenmesine ilişkin olarak uygun güvence sağlayacak prosedürler ve politikalar oluşturur. Prosedürler ve politikalar, denetimin yürütülme ve gözetim sorumluluklarının ve gözden geçirme sorumluluklarını içermelidir (KKS-1, md.32, s.14).

Denetim şirketi, denetimin yürütülmesinde kalitenin tutarlılığı ile ilgili yazılımlar veya elektronik rehberler ya da yazılı olarak öteki standart belgelendirme formatları ile bulunduğu piyasaya ya da denetim mevzusuna mahsus rehberin oluşturulması maksadıyla süreklilik sağlanmalıdır (KKS-1 md.A32, s.27). Elverişli bir takımın eğitimi ve çalışması, denetim takımının daha az deneyimli çalışanlarının kendilerinden beklenen çalışmanın hedeflerini net bir şekilde anlamalarına destek olabilir (KKS-1, md. A33, s.27).

Denetimin gözetimi ve yönlendirilmesi, denetimin ilerleyişinin takibini denetim takımı kişilerinin yeterlilik ve kabiliyetlerinin, çalışmalarını yapmak amacıyla yeterli zamana sahip olup olmadıklarını, kendilerine verilen görevleri ve sorumlulukları anlayıp anlayamadıkları ve söz konusu olan çalışmanın planlanan yaklaşıma uyumlu bir şekilde yürütülmesi, değerlendirilmesi, ortaya çıkan mühim özelliklerin ele alınması ve bunların öneminin değerlendirilmesi denetim takımı tarafından değerlendirilecek ya da istişare edilecek konuların belirlenmesini içermelidir (KKS-1, md. A34, s.28), (Bozdoğan, 2014, s.77).

Gözden geçirme işlemi, denetimin mevzuat hükümlerine uygun olarak uygulanıp uygulanmadığı, mesleki standartlara göre yürütülüp yürütülmediği, ek değerlendirme gereken olması gereken hususların gün yüzüne çıkıp çıkmadığı, istişarelerin yapılıp yapılmadığı, elde edilen sonuçların ise belgelendirilip belgelendirilmediğine bakılır. Sonuç olarak edindiğimiz kanıtların raporu desteklemesi amacıyla yeterli ve uygun olup olmadığına denetim prosedürleri çerçevesinde bakılarak amaca ulaşıp ulaşılmadığının değerlendirilmesini içermelidir (KKS-1, md.A35, s.28).

Denetim firmasının gözden geçirme sorumluluğu ile alakalı prosedürler ve politikalar daha az deneyimli ekip üyelerine göre daha çok deneyimli ekip üyelerinin deneyimli denetim takımı üyelerinin, yapılan çalışmaları tekrar gözden geçirmesi esasına dayanarak belirlenmelidir (KKS-1, md.33, s.14).

Denetim firması, zor ya da tartışmalı mevzularda lüzumlu danışmanların yapılması gerekli istişarelerin yapılması amacıyla yeterli referansın sağlanması gerekmektedir. İstişare sonucunda ortaya çıkan neticelerin yazılı hale getirilerek belgelendirilmesi gerekmektedir. İstişareler sonucunda elde edilen neticelerin uygulanması konuları ile ilgili uygun bir güvence sağlayan prosedürler ve politikalar oluşturulmalıdır (KKS-1,md.34, s.14).

Önemli ahlak, teknik ve diğer konularda alakalı olan denetim firması içinden ya da gereken durumlarda denetim firması dışında kişilerle yapılacak istişarelerde, istişare edilen kişilere tavsiyelerinin belgeye ve bilgiye dayalı olmasını sağlayacak durumların tüm yönleriyle iletilmesi ve hayata geçirilmesi halinde etkin olabilecektir (KKS-1, md.A38, s.29). İstişarelerin detaylı bir biçimde ve eksiksiz belgelendirilebilmesi suretiyle istişare edilen mevzunun ve istişare neticelerinin daha iyi anlaşılmasını sağlar (KKS-1, md. 39, s.29).

Denetim firması, denetimin kalitesine yönelik denetim takımının vardığı mühim yargıların ve raporu hazırlanırken edindiği neticelerin objektif bir şekilde değerlendirilmesi ve sağlayıcı nitelik kalitesinde olan gözden geçirmeyi lüzumlu kılan prosedürler ve politikalar oluşturulmalıdır (KKS-1, md.35, s.14). Denetim firması, denetimin kalitesine odaklı olarak gözden geçirmenin niteliğini, zamanlamasını ve kapsamını belirleyen politikalar ve prosedürler oluşturmalıdır ve denetimin kalitesi gözden geçirilmesi bitirilinceye kadar denetim raporuna tarih verilmesi gerekir (KKS-1, md.36,s.15), (Bozdoğan, 2014, s. 80).

Fakat denetimin kalitesi ile alakalı gözden geçirme işlemi, belgelendirme, rapor tarihinden sonra bitirilebilir (KKS-1, md.42, s.30). Denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi, mühim sorunların rapor tarihinde ya da rapor tarihi öncesinde gözden geçiren kişiyi tatmin edecek biçimde ve gecikmeden çözülmesini sağlar (KKS-1, md.A43,s.30). Bu yargı neticesinde ise, denetimin kalitesinin gözden geçirilmesi, sorumlu denetçinin sorumluluklarını azaltmaz (KKS-1, md.A44, s.30).

Denetim firması, denetimin kalitesini gözden geçiren kişilerin atanmalarına ilişkin olarak söz konusu olan kişilerin olması gereken deneyim ve yetki dahil olmak üzere, görevin yerine getirilmesi amacıyla lazım gelen teknik niteliklere sahip olunmasına ve denetim kalitesini değerlendiren kişinin tarafsızlığına gölge düşürmeksizin denetim ile ilgili olarak bu kişi ne derece istişare edilebileceğine göre belirlenir (KKS-1, md.39, s.15).

Denetim firması, denetimin kalitesini gözden geçiren kişinin tarafsızlığını korumalıdır (KKS-1, md.40, s.16). Denetim firması, denetim kalitesini değerlendiren kişinin tarafsızlığının zedelenebileceği durumlarda, bu kişinin değiştirilmesini sağlayabilir (KKS-1, md.41, s.16).

Denetim firması, denetiminin kalitesine bağlı gözden geçirmenin belgelendiğinin gerçekleştiğini takip etmelidir (KKS-1,md.42, s.16). Denetim firması, denetim ekibinin içinden, istişare edilen kişiler ile ve ilgili durumlarda sorumlu denetçiyle denetimin kalitesini değerlendiren kişiler arasında oluşabilecek farklı görüşlerin ele alınması ve çözüme kavuşturulmasıyla ilgili prosedürler ve politikalar oluşturulmalıdır (KKS-1, md.43,s.16).

Denetimde görüş farklılıklarında ise, ulaşılan neticelerin belgelendirilmesini ve sorun çözüme kavuşturuluncaya kadar rapora tarih verilmesi gerekir (KKS-1, md.44, s.16). Bu tür farklılıkları yok etmek adına geliştirilen prosedürler başka bir denetçiye, denetim firmasına, meslek örgütüne veya düzenleyici kuruma danışmayı kapsayabilir (KKS-1, md.A53, s.32).

Denetim firması, denetim raporlarının bitirilmesinin ardından denetim takımlarının çalışma kâğıtlarını nihai denetim dosyalarında birleştirme işlemini zamanında tamamlaması hususunda prosedürler ve politikalar oluşturmalıdır (KKS-1, md.45, s.16). Denetim firması, çalışma kâğıtlarının güvenli bir şekilde saklanması, gizliliğini, bütünlüğünü ve doğruluğunu, erişilebilirliği ve geri kullanılabilirliği sağlamalıdır (KKS-1, md.46, s.16), (Bozdoğan, 2014, s.82).

İlgili mevzuatın gerektiği süreden daha az olmaması şart ile çalışma kâğıtlarının kendi ihtiyaçlarını karşılayacak bir süre kadar sağlaması ve buna bağlı politika ve prosedürler oluşturulmalıdır (KKS-1, md.47, s.17). Mevzuatta aksi belirtilmedikçe çalışma kâğıtlarının mülkiyeti denetim firmasına aittir (KKS-1, md.A63, s.34).

### 3.9. İzleme

Her bir sorumlu denetçinin minimum bir denetiminin periyodik olarak teftişi dahil, denetim firmasının kalite kontrol sisteminin sürekli olarak gözden geçirilmiş olması ve tamamlanmış bir işi içermelidir.

Buna ek olarak izleme sürecine ilişkin görevi, şirkete o görevi üstlenebilecek uygun ve yeterli yetkiye ve deneyime sahip yönetici ya da yöneticilere veya diğer kişilere verilmesini gerektirmektedir ve denetimi yürüten ya da denetim kalitesini değerlendiren kişilerin bu denetimde yer almamış olması gerekmektedir (KKS-1, md.48, s.17).

İzlemenin misyonu, mesleki standartlara ve yürürlükteki mevzuat hükümlerine uyumlu olduğunun, kalite kontrol sisteminin uygun şekilde planlanıp planlanmadığı etkin şekilde uygulanıp uygulanmadığını denetim şirketinin kalite kontrol politika ve prosedürlerin denetim firması ya da sorumlu denetçi tarafından düzenlenen raporların, belirlenen şartlara uygun olmalarını sağlayan bir şekilde uygulanıp uygulanmadığına değerlendirilip bakılması gerekir (KKS-1, md.A64, s.35).

Denetim firması, izleme zamanının sonunda tespit edilen eksikliklerin etkilerini değerlendirerek eksikliklerin kalite kontrol sistemine denetim firmasının mesleki standartlara ve yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine uygunluğu denetim firması veya denetçiler tarafından düzenlenen raporlardaki şartlara uygunluğuna dair güvence sağlama hususunda yetersizliğine dair işaret etmeyen durumlar ya da sistematik tekrarlayan düzeltici adımların acilen atılması gerektiren diğer önemli eksikliklerden hangisi olduğuna karar verilmelidir (KKS-1, md.49, s. 17),. (Bozdoğan, 2014, s.83).

Denetim firması, izleme süreci sonunda ortaya çıkarılmış noksanlıkları ve uygun düzenleyici adımlara yönelik tavsiyeleri sorumlu olan denetçilere ve ilgili personele bildirilmelidir (KKS-1,md.50, s.17). Tespit edilen eksikliklerin ilgili sorumlular dışındaki denetçilere rapor halinde verilmesi, noksanlık tespit edilen denetimin söz konusu raporda açıklanması gerekir ve sorumlu denetçiler dışındaki kişilerin sorumluluklarını uygun şekilde yerine getirmeleri için bu tür açıklamaların yapılması gerekebilir (KKS-1, md.A69, .36).

Tespit edilmiş eksikliklere yönelik olarak uygun hareket etmeyenler, bu davranışlarının tekrarı sonucunda hakkında denetim şirketi tarafından disiplin işlemlerinin başlatılması veya eğitim ve mesleki gelişimden sorumlu kişilere bu durumların iletilmesi düzenleyici adımlara ilişkin tavsiyelere örnek olabilir (KKS-1, md.51, s.17-18).

Denetim firması, izleme prosedürleri neticelerinin bir denetçi raporuna uygun olmayabileceğine ya da denetimin yürütülmesi esnasında prosedürlerin atlandığına dair durumları ele alan prosedürler ve politikalar oluşturmalıdır (Bozdoğan, 2014, s.84).

Denetim firmasının, mevzuat hükümlerine uygunluğunun sağlanması adına atılması gereken adımlara ek karar vermesini hukuki danışmanlık almayı ya da almamayı değerlendirmesi gerekmektedir (KKS-1,md.52, s.18). Kalite kontrol sisteminin izlenmesiyle ilişkili olarak yürütülen sürenin neticelerini yılda minimum bir kez sorumlu denetçilere ve denetim firmasının üst yönetimine bildirilmelidir (KKS-1, md.53, s.18).

Denetim firması, denetim faaliyetleri hakkındaki iddiaların ve şikayetlerin kalite kontrol sisteminin dışında kalındığına dair iddiaların gereğince ele alındığına ve kendisinin makul güvence sağlayan prosedürler ve politikalar oluşturmalı ve çalışanların korku ve baskı olmaksızın endişelerini dile getirmesini sağlayan net bir şekilde tanımlanmış iletişim yolları oluşturulmalıdır (KKS-1, md.55, s.19).

Ŗikâyet ve iddialar, denetim firması içinden veya dışından kaynaklanabilir ve bu iddialar denetim takımı üyelerince diğer Ŗirket personeline iletilmiş olabilir (KKS-1, md.A70, s.26). İddialar ve Ŗikayetlerin soruşturulmasında ise soruşturmayı yapan yöneticinin, uygun ve yeterli tecrübeye sahip olmasını, Ŗirket içersinde yetki sahibi olması ve ilgili denetimin yürütülmesi sürecinde görev almamış olması gerektirmekte ve yönetici gerekli durumlarda soruşturmaya hukuk müşavirini de dahil edebilir (KKS-1, md.A71, s.36).

### **3.10. Belgelendirme**

Denetim firması, kalite kontrol sisteminin her bir öğenin işleyişine bakarak kanıt sağlamak adına uygun belgelendirme yapılmasını zorunlu kılan prosedürler ve politikalar oluşturmalıdır (KKS-1, md.57, s.19).

Kalite kontrol sisteminin her bir unsurunun işleyişini kanıtlayan bilgi ve belgelerin biçim ve içeriği, denetim firmasının ofis sayısı ve büyüklüğü, denetim firmasının faaliyetleri ile kurumsal yapısının karmaşıklığı ve niteliği gibi birçok faktörle alakalıdır (KKS-1, md.A73,s.37)., (Bozdoğan, 2014, s.85).

Denetim firması, kontrol sistemine uyumu değerlendirilmek amacıyla izleme sürecini uygulayan kişilere yeterli zamanı sağlayacak bir süre ya da mevzuat gerekiyorsa yeterli zamanı sağlayacağı düşünölen süreden uzun belirlenen belgeler saklanmalıdır (KKS-1, md.58 s.19). Bununla birlikte denetim firması, iddialar ve Ŗikâyetler ile bunlara verilen cevapların belgelendirilmesini de sağlamalıdır (KKS-1, md.59, s.19).

## IV. BÖLÜM

### BAĞIMSIZ DENETİMDE KKS-1 KALİTE KONTROL STANDARDININ İNCELENMESİ

Bu bölümde, önceki bölümlerde üzerinde durduğumuz KKS-1 Kalite Kontrol Standardını bir şirket üzerinden uygulamalı olarak inceleyeceğiz.

#### 4.1. Şirket Hakkında Genel Bilgiler

S&E Denetim YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. bünyesinde bağımsız denetim faaliyetleri sürdüren ve uzmanlık alanları ile belirtilen denetim ekibi aşağıdaki gibidir;

Şirketin ortaklık yapısı ise yarı yarıyadır

|    | Adı Soyadı     | Mesleki Ünvanı | Şirketteki Ünvanı  |
|----|----------------|----------------|--------------------|
| 1  | Ali SELÇUK     | YMM            | Sorumlu Denetçi    |
| 2  | Sezai ERDOĞDU  | YMM            | Sorumlu Denetçi    |
| 3  | Yelda ASLAN    | YMM            | Sorumlu Denetçi    |
| 4  | Kemal TURGUT   | SMMM           | Kıdemli Denetçi    |
| 5  | Aslıhan YAZICI | SMMM           | Kıdemli Denetçi    |
| 6  | Veli OĞUZ      | SMMM           | Kıdemli Denetçi    |
| 7  | Elif TURAN     | SMMM           | Denetçi            |
| 8  | Cihan ALTAY    | SMMM           | Denetçi            |
| 9  | Hazal ÇİFTÇİ   | SMMM           | Denetçi            |
| 10 | Levent ESER    |                | Denetçi Yardımcısı |
| 11 | Ahmet AKA      |                | Denetçi Yardımcısı |
| 12 | Hilmi KABAKÇI  |                | Denetçi Yardımcısı |
| 13 | Selda KURT     |                | Denetçi Yardımcısı |

Tablo 1: S&E Denetim YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.

## **4.2. Kalite Güvence Sistemine İlişkin Yapı**

S&E Denetim YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.’nin denetimini yapmak üzere ERDİNÇ Turizm Tüketim Malları A.Ş.’yi denetlemek için talep almıştır. Bunun üzerine bağımsız denetim şirketi belli kurallar hesaplar doğrultusunda kalite kontrolü belirleyip bu şirketin denetiminin yapılıp yapılmayacağını belirler.

### **4.2.1. Kalite Güvence Sistemini Yürütecek Birim**

Kalite güvence sisteminden sorumlu olmak üzere bağımsız denetim şirketinde sorumlu ortak Denetçiler Ali SELÇUK ve Sezai ERDOĞDU bu kapsamda görevlidirler. Kalite güvence sisteminin oluşturulmasında sürecinden de sorumlu olmak üzere görevlendirilen Ali SELÇUK ve Sezai ERDOĞDU ile birlikte görev almak amacıyla bağımsız denetçi unvanına sahip olan ek üç kişilik “Kalite Güvence Komitesi” oluşturulmuştur.

Bu komitede yer alan bağımsız denetçi unvanına sahip denetçiler ise; Yelda ASLAN, Kemal TURGUT, Elif TURAN’dır. Kurulan bu sistemin kendisi ve Kalite Güvence Sistemi tarafından izlenmekte ve elde edilen sonuçlar, alınan önlemler, bu kapsamdaki planlar firmadaki denetim ekibi ile paylaşılmaktadır.

### **4.2.2. Şirketin Kalite Güvence Sistemi ile İlgili Sorumlulukları**

Kalite Güvence Sistemi, S&E Denetim YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.’nin iki sorumlu denetçinin belirlediği kalite güvence komitesi tarafından yürütülür. Şirket ortakları, bu komitenin görevlerini şirketin belirli faaliyetleri dışında tarafsız bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli tüm tedbirleri almakla ve bunları sağlamakla yükümlüdürler. Yani denetim firması kalite güvence sistemini kurmak, yürütmek, geliştirmek, daha ileriye taşımak ve içinde olduğu sistemin kurallarını tatbik etmek zorundadır. Şirket ortakları bu faaliyetlere ilişkin önemli politikaları oluşturmaları ve onaylamaları gerekir. Bu politikaların onaylanmasından sonra dönemsel olarak inceleyerek gerekli olan tedbirleri alır.

### **4.3. Kalite Güvence Prosedürleri**

Bağımsız denetimin sağlıklı bir şekilde yapılmasının ana unsurlarından yani izlenecek yollardan biri de kalite güvence prosedürleri oluşturmaktır. Bağımsız denetim ekibinin bu prosedürler sayesinde daha güvenilir hareket etmesi anlamına gelmektedir. Kalite Güvence sistemini belirlerken bazı prosedürlere ihtiyaç duyulur. Bu prosedürler de kalite kavramının belirli kurallar içerisinde ilerlemesini amaçlar. Yani denetim ekibi bu yolu izleyerek gerçeğe en yakın sonuca ulaşabilir.

#### **4.3.1. Amaç**

Mali Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ile alakalı ilişkili hizmetleri yürüten Bağımsız denetim kuruluşlarının devreye girmesi ve Kalite Kontrol Standardının yürürlüğe girmesi ile başlar. Yani bağımsız denetimin kalitesinin kontrolü ile alakalı ilke, usul ve esasları belirlemektir.

#### **4.3.2. Kapsam**

Denetim şirketlerinin; bağımsız denetimin finansal tabloların, sınırlı bağımsız denetimleri ve diğer güvence denetimlerinin ilgili hizmetlerle alakalı diğer hizmetler ile kalite kontrol sisteminin ilişkili sorumluluklarını düzenler

#### **4.3.3. Tanımlar**

Bağımsız denetimde kalite kontrol; bağımsız denetim raporu bitirilmeden önce denetim takımının mühim kararları ve bağımsız denetim raporu ile alakalı neticelerin tarafsız bir şekilde değerlendirilmesi ile alakalıdır.

İncelediğimiz bağımsız denetim firmasından değerlendirecek olursak, denetim kalitesinin kontrolüne ilişkin gözden geçirme işlemi yapacak kişiler; Ali SELÇUK, Aslıhan YAZICI ve Cihan ALTAY'dır.

Şirketin kalite kontrol gözetimi ise kalite kontrol sisteminin etkin bir şekilde işlendiğinin ve güvencenin sağlanması amacıyla tanımlanmış bağımsız denetim ile ilgili periyodik olarak yapılan kontrolleri de dahil sürekli olarak uygulanan kontrol yöntemlerinin izlenmesidir.

Tanımlanmış bağımsız denetimlerle alakalı olarak, denetim takımının belirlenmiş kalite kontrol yöntem ve politikalara uygun hareket edip etmediğinin tespiti için uygunluk denetimi yöntemleri olması da gerekmektedir.

#### **4.3.4. Bağımsız Denetim Ekibi ve Sorumlulukları**

Sorumlu denetçi görevli olduğu her bağımsız denetim kapsamında bağımsız denetimin genel kapsamında sorumluluğu üstlenmelidir. Bağımsız denetimin her adımında diğer bağımsız denetçilere bağımsız denetimin kalitesi doğrultusunda ön ayak olmalıdır. Yapılan işler kapsamında sorumlu denetçinin vurgulaması gereken bazı durumlar vardır. Bunlar:

- Gerçeği yansıtan bağımsız denetimin önemini vurgulamak,
- Mesleki standartlara uymayı amaçlayıp hukuki düzenlemelere uyumlu olarak iş yapmayı vurgulamak.
- Kalite kontrol politikalarının ve yöntemlerinin lüzumlu olanları kullanmanın önemini vurgulamak.
- Bağımsız denetim işi yapılırken kalite, işin en önemli kısmı olduğunun vurgular.

#### **4.3.5. Kalite Kontrol Sisteminin Unsurları**

Denetim firması, bazı unsurları ve tek tek ele alan bunlara bağlı bazı prosedürler içeren bir kalite kontrol sistemi kurar ve bu sistemin sürekliliğini amaçlayarak sağlar. Bunlar şu şekildedir.

- 1) Denetim firması bünyesindeki kaliteye ilişkin liderlik sorumlulukları,
- 2) İlgi ahlaki hükümler belirlemeli, Bunlar:

- Tarafsızlık,
  - Dürüstlük,
  - Gizlilik,
  - Profesyonel yeterlilik ve mesleki özen,
  - Profesyonel davranışlardır.
- 3) Denetim sözleşmesinin kabulü ve müşteri ilişkisinin devam ettirilmesi,
  - 4) İnsan kaynakları,
  - 5) Denetimin yürütülmesi,
  - 6) İzleme'dir.

Denetim firması, politika ve prosedürler belirledikten sonra yazılı hale getirip personeline bildirmesi gerekir.

#### **4.3.6. Bağımsızlık**

Gerçekleştirilmiş olan bağımsız denetim ile bağımsızlığın sağlanmış olduğuna ilişkin neticelere ulaşacak olan ortak sorumlu denetçinin yapması gerekenler şu şekilde ifade edilir:

- Eğer bağımsızlık ilkelerinin ihlali ile ilgili tespit edilmiş durum var ise, bağımsızlığın devamının riske girip girmediğini belirler.
- Bağımsızlığı tehdit eden durumları tespit eder ve özüne göre değerlendirir.
- Bağımsızlığı tehdit eden durumları uygun önlemler alarak uygun bir seviyeye ulaşması için koruyucu önlemler alır.
- Alakalı sonuçları ve bu sonuçları destekleyen bilgi ve belgeleri dosyalar.

Bağımsızlığı tehdit eden durumlar ortadan kaldırılamıyor ya da makul bir seviyeye indirilemiyor ise bağımsız denetimden çekilme kararı sorumlu denetçi tarafından alınarak ilgili işlemler başlatılır.

#### **4.3.7. Özellik Arz Eden İşlerin Kabulü, Devam Ettirilmesi ve Müşteri İlişkileri**

Bir şirket ile sözleşme aşamasında ya da mevcut işe devam edip etmeme kararı alırken bazı hususlar göz önünde bulundurulur. Bunlar:

- Müşterinin dürüstlüğü,
- Bağımsız denetim işini yürütebilecek uzmanlık, zaman ve kaynak,
- Etik ilkelere uyum olmalıdır.

Üst yönetiminin müşteri dürüstlüğüne alakalı şirketlerin faaliyet alanları ve kimlikleri gibi özelliklere dikkat edilmelidir. Müşteri ile bağımsız denetim ilişkisinin devam edip etmeyeceğine dair karar verilirken, önceki dönemde ortaya çıkan veya mevcut durumlar değerlendirilerek müşterinin faaliyet alanının kuruluşunun deneyime ve yeterli bilgiye sahip olmadığı bir alana kayması gibi önemli hususların varlığı ve bunlara etkileri göz önüne alınır.

#### **4.3.8. Bağımsız Denetim Ekibinin Görevlendirilmesi**

Bağımsız denetim ekibi görevlendirilirken bu ve buna benzer özellikler beklenmektedir:

- Mesleki kanaat kullanma yeteneği,
- Müşterinin faaliyet gösterdiği sektör hakkında bilgi,
- Uygun eğitim ve benzer etkinlikler ile edinilmiş bilgi ve pratik deneyim,
- Mesleki standartlar, yasal, denetim ve hukuki düzenlemeler hakkında bilgi,
- İlgili bilgi teknolojisinin bilgisini de içeren gerekli teknik bilgi,
- Kuruluşun kalite kontrol politikaları ve prosedürlerini kavrama yeteneği gibi hususlar göz önüne alınmalıdır.

### 4.3.9. Bağımsız Denetimin Yürütülmesi

Denetimin mesleki standartlar ile yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine uyumlu olarak yürütülmesine ve denetim firmasının ya da sorumlu denetçinin içinde bulunan şartlara uygun olarak rapor düzenlemesine ilişkin olarak kendine uygun güvence sağlayacak politikalar oluşturur. Sorumlu denetçi bağımsız denetim ekibinin yürütülecek olan işler ile alakalı bazı durumlarda bilgilendirip denetim faaliyetlerine öncülük eder. Bu durumlar ise:

- Karşılaşılan sorunları giderme yolları,
- Ekipte bağımsız denetçilerin yapacakları işler ve sorumlulukları,
- İşin riskleri ile ilgili hususlar,
- Sözleşmenin standartlarına uyum için kullanılacak yöntemler,
- Karşılaşılabilecek olası sorunlar,
- Diğer ayrıntılardır.

### 4.3.10. Gözetim

Şirketlerde gerçekleştirilen bağımsız denetim kalitesinin kontrolünü sağlamak üzere, oluşturduğu kalite güvence komitesinin aracılığıyla uygunluk denetimlerini ve tetkiklerini yapar. Kuruluşun, kalite kontrol sistemindeki eksiklikler belirli bir bağımsız denetim işinin bağımsız denetim standartlarına uygun olup olmadığı veya bağımsız denetim raporunun gerçeği yansıtmadığı anlamına gelmez. Sorumlu denetçinin, gözetim neticelerini kuruluş tarafından belirlenen yöntemlere uygun olarak değerlendirir.

### 4.3.11. Bağımsız Denetimin Kalite Kontrol İncelemesi

Mali tabloların denetim ile ilgili kalite kontrol çalışması aşağıdaki aşamaları içerir.

- Denetim çalışması esnasında belirlenen önemli riskler ve bu risklere karşılık olarak yapılan işler. Önemlilik limiti ve önemli riskler konusunda alınmış ve uygulanmış kararlar,

- Müşteri yönetimine, idareden sorumlu kişilere ya da düzenleyici kurumlara bildirilecek hususlar gözden geçirme için seçilmiş olan çalışma kâğıtlarının önemli yargıları ve elde edilen neticeleri destekleyip desteklemedikleri,
- İlgili bağımsız denetime ilişkin kuruluşun bağımsızlığının bağımsız denetim ekibi tarafından değerlendirilmesi,
- Bağımsız denetim sırasında tespit edilmiş olan düzeltilmiş veya düzeltilmemiş yanlışların önemi ve çözümlenmesi,
- Bağımsız denetim raporunun uygunluğu önem taşımaktadır.

#### **4.3.12. Kalite Kontrol Sisteminin Gözden Geçirilmesi**

Kalite güvence sisteminin gözden geçirilmesi ile alakalı politika ve uygulamalar çerçevesinde bağımsız denetime zorunlu tutulan şirketlerde bağımsızlık ilkesine uyum, denetim ücretinin yapılan denetim işinin niteliği ve niceliği ile karşılaştırılması, denetim süresinin yeterliliği, denetimlerin Uluslararası Denetim Standartlarına uygun yapılıp yapılmadığı ve çalışma dosyalarının düzenlemelere uygun hazırlanıp hazırlanmadığı çerçevesinde kontroller yürütülmüştür.

İncelenen bağımsız denetim şirketinde kalite güvence sistemi ile alakalı kontroller, kalite güvence sisteminden sorumlu denetçilerce oluşturulan komite tarafından yürütülmüştür. Yapılan değerlendirmeler sonucunda denetim personelinin Kalite Güvence Sistemi prosedürlerine uygun olarak denetimlerini yaptıkları gözlenmiş ve istisnai bir durum tespit edilmemiştir.

#### **4.4. Müşteri Seçimi ve İzlenen Yollar**

Müşteriyi seçerken belli bir yol kullandığımızdan söz etmiştik. Bu yollardan bir diğeri ise müşteri tanımayla ilgilidir. Müşteri seçimi büyük önem taşımaktadır ve müşteriyi tanımaya dair bazı anketler ve değerlendirmeler yapılır.

#### 4.4.1. Müşteri Tanıma ve Kabul Anketi

Müşteri seçiminde tanıma anketi büyük önem taşır. Müşterinin birçok bilgisine ulaşarak bağımsız denetin şirketinin müşterisi olmalı mı olmamalı mı sorusuna yanıt bulunmaya çalışılır. Ankette olması gerekenler şu şekildedir.

- Anket müşteriden herhangi bir denetim veya inceleme teklifi alındığı zaman yapılması gereken bir ankettir. Bu anketle güdülen amaç, teklifte bulunan şirketin denetim şirketimiz açısından kabul edilebilir bir risk taşıyıp taşımadığına yöneliktir. Dolayısıyla eğer anlamlı bir risk tespit edilirse, teklifin geri çevrilmesi gerekmektedir. Bu nedenle dikkatlice düzenlenmesi gerekmektedir.
- Ayrıca bu çalışma ile teklif isteyen müşteri için ne tür kaynaklara ihtiyaç duyulduğu konusunda bir yargıya ulaşılmaya çalışılır.
- Alınan bir iş teklifinin yanıtlanmadan önce aşağıdaki hususlar topluca dikkate alınarak değerlendirme yapılır.
  - A. Teklifin ciddiyeti ile ilgili araştırmalar
  - B. Firma itibarı ile ilgili araştırmalar
  - C. Firmanın yönetsel yapısı ile ilgili araştırmalar
  - D. Firmanın finansal yapısı ile ilgili araştırmalar
  - E. Şirketin gerektirdiği insan gücü kaynaklarına ilişkin tahmin
- Bu hususların tespit edilebilmesi için “Müşteri Tanıma” ve “Müşteri Değerlendirme” formları doldurulur.. Bu formlar için gerekli bilgiler değişik yollardan edinilebilir. Eğer mümkün olursa tüm müşterilerden öncelikle en son düzenlenen finansal tablolar edinildikten sonra bu formlar doldurulur.

#### 4.4.1.1. Kimlik Bilgileri

Denetimi yapılan şirketin kimlik bilgileri bir tablo şeklinde aşağıda belirtilmiştir.

|                                   |   |
|-----------------------------------|---|
| <b>Şirketin Unvanı</b>            | ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları Pazarlama A.Ş. |
| <b>Adresi</b>                     | İstiklal Cad. Köksal Apartmanı No8<br>Kocaeli:  |
| <b>Telefon Numarası</b>           | (0 262) 855 12 21                               |
| <b>Vergi Dairesi</b>              | Kocaeli   |
| <b>Vergi Numarası</b>             | 371 002 3381                                    |
| <b>Ticaret Sicil Numarası</b>     | 2562  |
| <b>Bağlı Olduğu Ticaret Odası</b> | Kocaeli Ticaret Odası                           |
| <b>Faaliyet Gösterdiği Sektör</b> | Turizm Malları                                  |

Tablo 2: Denetimi Yapılacak Şirket

#### 4.4.1.2. Finansal Bilgileri

Şirketin finansal bilgileri aşağıdaki gibidir.

| <b>Şirketin son hesap dönemine ilişkin bilgileri,</b> |             |
|---|-------------|
| <b>Aktif Toplamı</b>                                  | 50.600.000  |
| <b>Cirosu</b>   | 105.800.000 |
| <b>Ortalama Çalışan Sayısı</b>                        | 140         |
| <b>Tahmini Ortalama Müşteri Sayısı</b>                | 170         |
| <b>Tahmini Ortalama Tedarikçi Sayısı</b>              | 300         |
| <b>İhracat Tutarı</b>                                 | 60.626.000  |

Tablo 3: Denetimi Yapılan Şirketin Son Hesap Bilgileri

#### 4.4.1.3. Diğer Bilgiler

|  |  |
|--|--|
| <b>Bağımsız Denetim Talebinin Nedeni</b>               | TTK'nın 397. Maddesi gereği; denetime tabi olan A.Ş.'lerin denetlenmesi uyarınca |
| <b>Şirket halka açık bir şirket midir?</b>             | Halka açık değildir.   |
| <b>Yakın gelecekte halka açılma planı var mı?</b>      | Şirket toptancılara hitap etmektedir.  |
| <b>Daha önce bağımsız denetim yapılmış mı ?</b>        | Bağımsız Denetim hiç yaptırılmamış.  |
| <b>Yapıldıysa ise önceki denetim şirketinin unvanı</b> | -  |
| <b>Şirketin Bağlı Ortaklığı Var mı? Varsa Unvanı</b>   | -  |
| <b>Bağlı Ortaklığının Faaliyet Konusu</b>              | -  |
| <b>Konsolidasyon Kapsamında olup olmadığı</b>          | Konsolidasyon kapsamında değildir.   |
| <b>Şirketin iştiraki var mı? Varsa Unvanı</b>          | İştiraki yoktur.   |

Tablo 4: Denetimi Yapılan Şirketin Diğer Bilgileri

#### 4.4.2. Müşteri Değerlendirme Formu

Müşteri olarak seçilen tarafın bağımsız denetim şirketi tarafınca daha iyi tanınması adına değerlendirme formu yapılarak şirketin güvenilirliği saptanır.

##### 4.4.2.1. Teklifin Ciddiyeti ile İlgili Araştırmalar

Necati YOLCU, bu firmanın genel müdürü olarak görevini sürdürmektedir. Firma tarafından bağımsız denetim ile ilgili olarak kendisinden denetim şirketine ricada bulunulmuştur.

|  |                                   |
|--|-----------------------------------|
| <b>Görüşmenin Yapıldığı Kişinin Adı Soyadı</b> | Necati YOLCU                      |
| <b>Telefon Numarası</b>                        | (0262) 855 12 22                  |
| <b>Görevi / Unvanı</b>                         | Genel Müdür                       |
| <b>İmza Yetkisi var mı?</b>                    | Şirket adına imza yetkisi vardır. |

*4.4.2.2.Firma İtibarı ile İlgili Araştırmalar*

| <b>İTİBAR RİSKİ İLE İLGİLİ BİLGİLER</b>   | <b>E/H</b> | <b>Açıklamalar</b>   |
|---|------------|--|
| <b>Şirket yurt çapında bilinir bir şirket midir?</b>  | E          | 2000 yılında kurulmuş ve bu yıldan itibaren tanınan, aynı adreste faaliyetine devam eden bir şirkettir.  |
| <b>Şirketin veya sahip olduğu markalara ilişkin piyasada olumsuz bir düşünce mevcut mudur?</b>  | H          | 2000 yılında kurulan şirket, 2005 yılında A.Ş.'ye dönüşmüştür. Bu tarihten itibaren ürünlerine gelen talep nedeniyle, her yıl büyümede artış olmuştur. |
| <b>Yönetim Kurulu üyeleri ve Hâkim Ortak hakkında medyada çıkan bir bilgi var mı?</b>   | H          |  |
| <b>Şirket sahiplerinin herhangi bir siyasi yakınlığı biliniyor mu?</b>  | H          |  |
| <b>Şirket yönetiminde son zamanlarda meydana gelen önemli bir değişiklik var mı?</b>  | H          |  |
| <b>Halka açık ise KAP İncelemelerinden olumsuz bir izlenim çıkıyor mu?</b>  | H          |  |
| <b>Şirketin içinde bulunduğu sektörde belge düzeni yetersizlikleri veya denetim açısından riski yüksek uygulamaların olduğu biliniyor mu?</b> | H          |  |
| <b>Şirketin sahte veya muhteviyatı belirsiz belge kullanımı nedeniyle kara listede olma olasılığı var mı?</b>                                 | H          | Şirket bu güne kadar "Vergi İncelemesi" geçirmemiştir. Yapılan tüm işlemler belgeye dayanmaktadır.   |
| <b>Şirket son dönemlerde vergi incelemesi geçirmiş mi?</b>  | H          |  |
| <b>Son vergi af veya benzeri yasalardan faydalanılmış mı?</b>   | H          |  |

|   |   |   |
|---|---|---|
| Şirketin muhasebesi işletme dışında meslek mensubu tarafından mı yürütülüyor?                     | H | .   |
| Şirketin, şirketimizi seçmesinin nedeni nedir?<br>Önceki denetim şirketi bir problem olabilir mi? |   | Şirket daha önce bir denetim firması ile çalışmamıştır. |

Tablo 5: Firma İtibarı ile İlgili Araştırmalar

Bağımsız denetim firmasının yapmış olduğu değerlendirmeler neticesinde şirketin olumlu bir çerçeveye çizdiği görülmektedir.

#### 4.4.2.3. Şirketin Finansal Yapısı ile İlgili Bilgiler

| ŞİRKETİN FİNANSAL YAPISINDAN KAYNAKLANAN RİSKLER  | E/H | Açıklamalar   |
|---|-----|---|
| Şirketin bankalar ile ilişkisi nasıldır?  |     | Çoğu banka ile çalışmaktadır.   |
| Yoğun şekilde banka kredisi kullanmakta mıdır? Borçlanma oranı konusunda bir fikir var mı?              | E   | Genellikle kısa vadeli krediler (rotatif, ihracat taahhütlü döviz kredisi) kullanılmaktadır. Uzun vadeli kredi yok denecek kadar azdır. |
| Leasing ve faktöring işlemleri var mı?  | E   | Leasing işlemleri mevcuttur.  |
| Yurtdışı operasyonları var mı? Dövizli işlemler yoğunlukta mıdır?                                       | H   | Yurtdışından banka kredisi kullanılıyor..   |
| Şirketin alacaklarını tahsil etme problemi var mı?  | H   | Şirket satışlarını genel olarak peşin gerçekleştirmektedir.   |
| Şirketin stok yönetimi hakkında bilgi edinebildin mi?   | E   | Şirketin 1 aydan fazla stoklu çalışılmamaktadır.  |
| Yeminli Mali Müşavir ile çalışılmakta mıdır? Tam tasdik mi yoksa vergi iadesi nedeniyle mi çalışılıyor? | E   | Şirket YMM' si Akif BATUR'dur. Tam tasdik ve KDV İadesi nedeniyle çalışılmaktadır.  |
| Şirketin mali durumu hakkında olumsuz duyular var mı?   | H   |   |
| Şirket denetim ücretinde ödeme gücü ile karşılaşabilir mi?  | H   |   |

Tablo 6: Şirketin Finansal Yapısı ile İlgili Bilgiler

*4.4.2.4.Şirketin Yönetmel Yapısı ile İlgili Bilgiler*

| <b>ŞİRKETİN YÖNETSEL YAPISI İLE İLGİLİ BİLGİLER</b>   | <b>E/H</b> | <b>Açıklamalar</b>   |
|---|------------|--|
| <b>Şirket aile şirketi midir? Hâkim Ortak bulunmakta mıdır?</b>   | H          | Şirket aile ve ortaklık nezdinde kurulmuş bir şirkettir.   |
| <b>Yönetim Kurulu şirket ortaklarından mı oluşmaktadır?</b>   | E          |  |
| <b>Yönetim Kurulu Başkanı veya Hâkim Ortağın Adı, Soyadı</b>  |            | .Yönetim Kurulu Başkanının İsmi Mesut ERDİNÇ'tir.  |
| <b>Hâkim Ortak şirketin muhasebesi ile ilgili görülüyor mu?</b>   | E          |  |
| <b>Şirketin Muhasebe Müdürü var mı?</b>   | E          | Şirket Muhasebe Müdürü, Ceren ERDİNÇ'dir.  |
| <b>Kaç yıldır bu görevi yürütmektedir? Meslek mensubu mudur?</b>  |            | 2002 yılından itibaren bu şirkette muhasebe yetkilisi olarak çalışmaktadır. Mali Müşavir olmayıp, ticaret lisesi mezunudur.          |
| <b>Şirkette teftiş, iç kontrol departmanları var mı? Bunların etkin olarak çalıştığına dair bir izlenim edinebildin mi?</b> | H          | Yazılı olarak belirtilmiş teftiş, iç kontrol birimi olmayıp, bu birimlerin görevi muhasebe birimi tarafından yerine getirilmektedir. |
| <b>Kurumlaşma derecesi ne derece gelişmiş görülüyor?</b>  |            | Şirket, her zaman ortaklar tarafından müdahaleye açıktır.  |
| <b>Bulunduğu sektöre ilişkin olarak düzenleyici kurumların özel talepleri var mı?</b>                                       | E          | Düzenleyici kurumlar: Türk Standartları Enstitüsü  |
| <b>Bunlar muhasebe uygulamalarını etkiliyor mu?</b>   | H          |  |
| <b>Hâkim Ortağın başka şirketleri var mı? Sektörde veya camiada bilinen bir kişi mi?</b>                                    | H          |  |
| <b>Hâkim Ortağın Bilinen Serveti hakkında bilgi sahibi olunabilir mi?</b>   | H          |  |

Tablo 7: Şirketin Yönetmel Yapısı ile İlgili Bilgiler

4.4.2.5. Müşterinin Gerektirdiği İnsan Gücü Kaynaklarına İlişkin Tahmin

Bir sorumlu denetçinin başkanlığında,

| Görevi          | Muhtemel Kişi Sayısı | Muhtemel Çalışma Saati |
|-----------------|----------------------|------------------------|
| Sorumlu Denetçi | 1                    | 30                     |
| Kıdemli Denetçi | 1                    | 41                     |
| Denetçi         | 1                    | 55                     |
| <b>TOPLAM</b>   | <b>3</b>             | <b>96</b>              |

4.4.2.6. Değerlendirme

Yapılan değerlendirmeler ve araştırmalar neticesinde ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları Pazarlama A.Ş. ile çalışılmaya karar verilmiştir. Bunun sebebi firma hakkında olumsuz herhangi bir duruma rastlanılmaması, muhasebe personellerinin görevinin bilincinde oldukları ve de gerekli bilgi birikimine sahip oldukları anlaşılmıştır. Hiç problem yaşanmayacak bir müşteri olarak bağımsız denetim firması tarafından görülmektedir.

**4.5. Bağımsız Denetim Sözleşmesi**

Bu verilere ulaşıldıktan sonra denetimi yapılacak şirket ile bağımsız denetim sözleşmesi imzalanarak resmi bir işlem ile beraber çalışılacağına dair bir başlangıç yapılmıştır.

**S&E DENETİM YMM VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.****İLE****ERDİNÇ TURİZM VE TÜKETİM MALLARI PAZARLAMA A.Ş.****ARASINDA BAĞIMSIZ DENETİM SÖZLEŞMESİ****Sözleşme Tarihi:** 10./04/2013**Sözleşme Numarası:** 02/2013

Sözleşmenin birinci tarafı olan, ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları A.Ş. (sözleşmenin bundan sonraki bölümlerinde "Şirket" olarak anılacaktır) ile ikinci taraf olan S&E DENETİM YMM VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş. (sözleşmenin bundan sonraki bölümlerinde "S&E DENETİM" olarak anılacaktır) aşağıdaki şartlar üzerinde anlaşmaya varmışlardır.

**4.5.1. Sözleşmenin Tarafları****a) Şirket**

Unvanı :ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları Pazarlama A.Ş.  
Adresi : İstiklal Caddesi Köksal Apartmanı No:8 Kocaeli  
Telefon - Faks :(0262) 855 1221  
Vergi Dairesi-No :Kocaeli Vergi Dairesi - 371 002 3881

**b) S&E Denetim**

Unvanı : S&E Denetim YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş.  
Adresi : 60. Sokak 10/2 Emek ANKARA  
Telefon - Faks : (0 312) 231 45 19 Faks (0 312) 266 51 42  
Vergi Dairesi-No : Konur Vergi Dairesi - 104 001 8448

"S&E DENETİM" bu sözleşmeden doğan hakları Şirketin onayı olmadıkça devir ve temlik edemez.

#### **4.5.2.Sözleşmenin Dayanağı, Amacı, Kapsamı, Özel Nedenleri, Denetim Konusu**

Bu sözleşmenin dayanağını şirketin 30/03/2013\_tarih (5) sayılı Genel Kurul kararı oluşturmaktadır.

ERDİNÇ Turizm Malları Pazarlama A.Ş.: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 392-406 sayılı ve bilhassa 398. Maddesi kapsamında Denetime Tabi Olacak Şirketlere İlişkin usul ve esasları belirleyen 23 Ocak 2013 tarihli 28537 sayılı Resmi Gazetenin 2012/4213 sayılı "Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketlerin Belirlenmesine Dair Karar" uyarınca Bağımsız Denetime tabidir. Bu sözleşme; Şirket'in 31.12.2013 tarihli mali tablolarının Türkiye Denetim Standartları'na göre denetlenmesi amacıyla düzenlenmiştir.

Dönem sonu mali tablolarının denetlenmesinin amacı; mali tabloların Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) tarafından yayınlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na uyumlu olarak bir işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçlarını tüm önemli yönleri ile gerçeğe uygun ve doğru bir biçimde gösterip göstermediği konusunda bağımsız denetçinin görüş bildirmesini sağlamaktır.

Bunun dışında yine TTK'nın 378 nci maddesinde öngörülen, yönetim kurulunun şirketi tehdit eden veya edebilecek nitelikteki riskleri zamanında teşhis edebilmek ve risk yönetimini gerçekleştirebilmek için gerekli ve yetkili komiteyi kurup kurmadığını, böyle bir sistem varsa bunun yapısı ile komitenin uygulamalarını açıklayan, ayrı bir rapor düzenleyerek, denetim raporuyla birlikte yönetim kuruluna sunacaktır.

Bağımsız denetim çalışması Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetimi Standartları Kurumu'nca yayımlanan "Türkiye Denetim Standartları" hükümlerine uyumlu olarak yapılacaktır. Söz konusu Standartlar, bağımsız denetim çalışmalarının mali tablolarda mühim hataların bulunmadığına dair makul güvence sağlayacak şekilde planlanmasını ve gerçekleştirilmesini öngörmektedir.

Bağımsız denetim çalışması, mali tablolarda yer alan tutarları ve açıklamaları destekleyen bağımsız denetim delillerinin örnekleme metodu ile incelenmesini içerecek olup, kullanılan muhasebe politikalarının ve şirket tarafından yapılan mühim tahminlerin incelenmesi ve mali tabloların bir bütün olarak sunulmuş şeklinin değerlendirilmesini de kapsamaktadır. Dolayısıyla şirketin 31.12.2013 hesap dönemine ait finansal tablolarının Türkiye Muhasebe Standartlarına ve TTK hükümlerine göre gerçeği yansıtmadığına dair bir görüşün denetim raporu ile ilgililere sunulması bu denetimin kıstasını yansıtmaktadır.

#### **4.5.3.Tarafların Sorumlulukları**

Mali tablolar ve alakalı dipnotların mali raporlama standartlarına uyumlu olarak hazırlanmasından şirket mesuldür. Ayrıca, güvenilir mali tablolar oluşturmak adına gerekli muhasebe ve iç kontrol sisteminin mevcut olmasından, işletme faaliyetlerinin alakalı yasa ve düzenlemelere uygun olarak yürütülmesinden, mali raporlama standartlarının seçilmesi, uygulanması, tüm işlemlerin muhasebe kayıtlarına tam ve doğru olarak kaydedilmesidir.

Ek olarak işletme varlıklarının korunmasından, bağımsız denetimin bir parçası olarak, mali tablolar ve ilgili dipnotlara yönelik olarak yapılmış olan tüm açıklamaları içeren yazılı bir teyit mektubunun S&E DENETİM' e verilmesinden de şirket yönetimi sorumludur.

Şirket, rapor tarihinden sonra ancak mali tabloların ya da yıllık faaliyet raporunun ilan tarihinden önce gerçekleşen ve bunları etkileyecek olaylardan S&E DENETİM' i haberdar etmekle yükümlüdür.

Şirket personelinin tam bir işbirliği içerisinde bağımsız denetim faaliyetlerini desteklemesi ve bağımsız denetime esas teşkil edecek her türlü belgenin, diğer bilgilerin ve belgenin S&E Denetime verilmesinin sağlanması için gerekli önlemlerin şirket yönetimince alınması gerekmektedir.

#### 4.5.4.Denetleme Ücreti ve Ödeme Şekli

Denetleme ücreti 2013 dönemi için toplam 22.000. TL (yirmiikibin) olarak tespit edilmiş olup, denetim ücretinin %50 si hesap döneminin içinde, kalan %50 si ise yılsonu bağımsız denetimin tamamlanıp imzalanmasından önce ödenecektir. Bu ücrete Katma Değer Vergisi dahil değildir.

Denetimle ilgili olarak “S&E DENETİM” denetim elemanlarının Ankara dışına çıkması halinde uçak, otel gibi seyahat ve ikame giderleri ile haberleşme, yol ve benzeri gerçek giderleri de şirkete ait olacaktır. Bu giderler S&E DENETİM tarafından düzenlenecek hizmet faturalarına eklenecektir.

#### 4.5.5.Bağımsız Denetim Ekibi

Denetim faaliyetleri aşağıda gösterilen denetim elemanları tarafından bitirilmeye çalışılacaktır. Ancak denetim elemanlarının değişiklik hakkını “ S&E DENETİM” saklı tutar.

Denetleme ekibinde görev alacak kişiler için, beklenen beceri ve üstlenilen sorumluluk çerçevesinde belirlenen ücret aşağıda yer almaktadır.

#### Asıl Bağımsız Denetim Ekibi:

| <u>Adı Soyadı</u> | <u>KGK Sicil No</u> | <u>Unvanı</u>        | <u>Öngörülen Çalışma Süresi</u> | <u>Ücreti</u>          |
|-------------------|---------------------|----------------------|---------------------------------|------------------------|
| Ali SELÇUK        | BD/2010/04813       | Sorumlu Denetçi      | 30                              | 10.00 TL               |
| Ashihan YAZICI    | BD/2010/41302       | Kıdemli Denetçi      | 41                              | 7.00 TL                |
| Cihan ALTAY       | BD/2010/61123       | Denetçi              | 55                              | 5.00 TL                |
|                   |                     | <b><u>TOPLAM</u></b> | <b><u>96</u></b>                | <b><u>22.00 TL</u></b> |

**Yedek Bağımsız Denetim Ekibi:**

| <u>Adı Soyadı</u> | <u>KGK Sicil No</u> | <u>Unvanı</u>        | <u>Öngörülen Çalışma Süresi</u> | <u>Ücreti</u>          |
|-------------------|---------------------|----------------------|---------------------------------|------------------------|
| Sezai ERDOĞDU     | BD/2010/41142       | Sorumlu Denetçi      | 30                              | 10.00 TL               |
| Veli OĞUZ         | BD/2010/56120       | Kıdemli Denetçi      | 41                              | 7.00 TL                |
| Elif TURAN        | BD/2010/06830       | Denetçi              | 55                              | 5.00 TL                |
|                   |                     | <b><u>TOPLAM</u></b> | <b><u>96</u></b>                | <b><u>22.00 TL</u></b> |

**4.5.6.Denetimin Başlangıç ve Bitiş Tarihi, Raporun Teslim Tarihi**

Denetimin dönemi 01.01.2013 – 31.12.2014 ’tür. Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu mevzuatınca belirlenen süre içerisinde rapor teslim edilecektir. Ancak işin niteliği gereği veya tarafların gerekli bilgiye zamanında ulaşamamaları nedeniyle raporun teslim tarihinde gecikme olabilecektir.

**4.5.7.Mesleki Sorumluluk Sigortası**

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun Bağımsız Denetim Yönetmeliği’ne de uygun şekilde Mesleki Sorumluluk sigortasını Anadolu Sigorta’ ya 01.03.2013 tarih ve 000001 poliçe numarası ile bu denetim sözleşmesini de kapsayacak şekilde yaptırılmıştır.

**4.5.8.Sözleşmenin Feshi**

Sözleşme ancak Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca feshedilebilir. Bu sözleşmede yer almayan hususlarda Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun tebliği ve ilgili mevzuatı uygulanır.

Tarafların normal süresinden önce sözleşmeyi feshetmek istemeleri halinde Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun onayı gereklidir. Bu sözleşmeden doğan ihtilaflar nedeniyle Ankara Mahkemeleri ve İcra Daireleri ile Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu yetkilidir.

#### **4.5.9.Sözleşmenin İmzası ve Nüsha Sayısı**

9 ( dokuz ) maddeden ibaret işbu sözleşme taraflarca 2 (iki) nüsha olarak kaşelenip imzalanmış olup, bir örneği şirkete verilmiştir. Sözleşme Damga Vergisi'nin tamamı usulüne uygun şekilde şirket tarafından ödenecektir.

Bu aşamadan sonra ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları Pazarlama A.Ş'nin denetim işlemini S&E Denetim YMM Bağımsız Denetim A.Ş. yapacağı konusunda netlik kazanmıştır.

#### **4.6. Teyit Mektubu**

Bu aşamadan sonra denetimi yapılan şirket denetim firmasına verdikleri tüm bilgi, ve belgelerin doğruluğunu bir mektup ile teyit eder.

### **S&E DENETİM YMM VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.**

**Sayın Ali SELÇUK**

**Sorumlu Denetçi**

Bu teyit mektubu, Erdinç Turizm ve Tüketim Malları Pazarlama A.Ş. 'nin 31 Aralık 2012 tarihi itibari ile sona eren hesap dönemine ait mali tablolarına ilişkin olarak, söz konusu mali tabloların Türkiye Muhasebe Standartları ile Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun bir şekilde oluşturulmuştur.

31 Aralık 2013 tarihi itibari ile gerçek mali durumunu ve aynı tarih ile sona eren hesap dönemine ilişkin faaliyet neticelerini, doğru ve dürüst bir şekilde yansıttığı hakkında bağımsız denetim görüşü oluşturulması gayesi ile yapılan bağımsız denetim çalışması ile ilgili olarak sunulmaktadır.

Aşağıdaki hususların, mevcut kanaat ve bilgilerimiz doğrultusunda doğruluğunu teyit ederiz. Bu doğrulamalar işletmemiz ile ilgili olup, aşağıdaki hususları içermektedir.

1. Finansal tabloların Türkiye Muhasebe Standartları'na ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na uygun olarak hazırlanmasında 2012 yılına ilişkin bağımsız denetim sözleşmesinin şartlarında öngörülen sorumluluklarımızı yerine getirdik
2. Gerçeğe uygun değer ile ölçülenler dahil, tarafımızca muhasebe tahminlerini oluştururken kullanılan önemli varsayımlar makuldür.
3. Yönetim ve iç kontrol sisteminde önemli rolü olan veya finansal tablolar üzerinde önemli etkileri olabilecek çalışanlara veya yönetimle ilgili hiçbir usulsüzlük olmamıştır.
4. Bağımsız denetim raporu tarihi itibariyle tüm muhasebe kayıtları, destekleyici belgeler, genel kurul ve yönetim kurulu kararı size açık tutulmuştur. Tüm işlemler muhasebe kayıtlarına işlenmiş ve finansal tablolara yansıtılmıştır.
5. İlişkili taraf ilişkileri ve işlemleri TMS uyarınca uygun bir şekilde muhasebeleştirilmiş ve açıklanmıştır.
6. Finansal tablolar ihmal dahil önemli yanlışlıklar içermemektedir. Düzeltilmemiş yanlışlıkların bir bütün olarak finansal tablolar üzerindeki etkileri tek başına veya toplu olarak önemsizdir.
7. İşletme, uyulmaması durumunda mali tablolar üzerinde mühim bir etkisi olabilecek sözleşmenin tüm şartlarına uymuştur.
8. Mali tablolara yansıtılmış varlık ve yükümlülüklerin taşıdığı değerleri ve sınıflandırmalarını mühim ölçüde etkileyecek niyet ve planlarımız yoktur.

9. Üretimin durdurulması sonucunda atıl ya da değersiz stok oluşumuna neden olacak niyet ve planımız yoktur ve hiçbir stok net gerçekleştirilebilir değerinden daha yüksek bir değer ile gösterilmemiştir.
10. Hisse senetlerinin tekrar alım opsiyonları ve anlaşmaları, opsiyonlar, garantiler, takas ve diğer gereklilikler için karşılık ayrılan hisse senetleri mali tablolara gerektiği şekilde kaydedilmiştir.
11. Şirketin aleyhine sermaye yapısı veya hisse senedi talebine bağlı bir şekilde açılmış herhangi bir tespit ya da alacak davası yoktur. Yine sermaye ödemeleri ile bağlantılı bir şekilde kamu davası açılmamıştır.
12. Personeller, eski personeller, düzenleyici kurumlar veya başkaları tarafından bildirilen ve işletmenin mali tablolarını etkileyen hile iddiaları veya hile şüphelerine ilişkin ilgili tüm birimler açıklanmıştır.
13. Mali tabloların hazırlanması sırasında etkisi dikkate alınması gereken bilinen tüm mevzuata aykırılık ya da şüphelenilen halleri açıklanmıştır.

#### **Yönetim Kurulu Başkanı**

Mesut ERDİNÇ

#### **Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı**

Yılmaz KAYA

#### **4.7. Zaman Personel Planlaması**

Zaman personel planlamasında denetçilerin hangi görevlerde kaç saat çalışacaklarının planlanması yapılır.

|                 | <b>İSİM</b>    | <b>NO</b> | <b>ZAMAN</b> |
|-----------------|----------------|-----------|--------------|
| SORUMLU DENETÇİ | Ali SELÇUK     | 1         | 30           |
| KIDEMLİ DENETÇİ | Aslıhan YAZICI | 2         | 41           |
| DENETÇİ         | Cihan ALTAY    | 3         | 55           |
|                 | <b>TOPLAM</b>  |           | <b>126</b>   |

|   | REFERANS<br>NO | DÖNEM SAAT | GÖREVLENDİRİLEN<br>DENETÇİLER |
|---|----------------|------------|-------------------------------|
| AÇILIŞ BAKİYELERİNİN DENETİMİ                           |                | 2          | 1,2                           |
| KASA  | 100            | 2          | 1                             |
| BANKA   | 102            | 2          | 2                             |
| ALACAKLAR   | 101-120        | 5          | 1,2,3                         |
| ALACAK SENETLERİ,ALINAN ÇEKLER                          | 121-122        | 3          | 1,2,3                         |
| DİĞER TİCARİ ALACAKLAR                                  |                | 3          | 1,2,3                         |
| ORTAKLAR CARİ HESABI                                    | 131-331        | 1          | 1,2                           |
| STOKLAR   | 150-151        | 6          | 2                             |
| GELECEK AYLARA AİT GİDERLER                             | 180-181        | 2          | 1,2                           |
| D. DÖNEN VARLIKLAR                                      | 190-191        | 3          | 3                             |
| UZUN VAD. ALACAKLAR                                     | 226            | 2          | 3                             |
| MADDİ DURAN VARLIKLAR                                   | 250-251        | 5          | 1,2,3,                        |
| MAD. OLM. DURAN VARLIKLAR                               | 260-268        | 1          | 1,2,3                         |
| MALİ BORÇLAR  | 300-303        | 4          | 1,2                           |
| TİCARİ BORÇLAR  | 320-321        | 3          | 2                             |
| DİĞER BORÇLAR   | 335            | 3          | 3                             |
| ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI                                | 340            | 3          | 3                             |
| ÖDENECEK VERGİLER                                       | 360-361        | 2          | 2,3                           |
| GELECEK AYLARA AİT GELİRLER                             | 380            | 1          | 1,2                           |
| BORÇ-GİDER KARŞILIKLARI                                 | 372            | 2          | 1,2,3                         |
| ERTELENEN VERGİ   | 285-485        | 4          | 1,2                           |
| SATIŞLAR  | 500-522        | 4          | 2,3                           |
| ÖZ KAYNAKLARDA<br>MUHASEBELEŞTİRİLEN GELİR VE<br>KARLAR | 550            | 7          | 1,2,3                         |
| GEÇMİŞ YIL KAR-ZARAR                                    | 570-580        | 4          | 2,3                           |
| SERMAYE   | 600-601        | 7          | 1,2,3                         |
| SATIŞLARIN MALİYETİ                                     | 620-621        | 5          | 1,2                           |
| PAZARLAMA SAT. DAĞ. GİD.                                | 631            | 3          | 3                             |
| FİNANSMAN GİDERLERİ                                     | 632            | 6          | 2                             |
| GEN. YÖN. GİD.  | 642-644        | 5          | 1,3                           |
| GELİRLER  | 656-646        | 7          | 2                             |
| ELDEN ÇIKARILACAK DURAN<br>VARLIKLAR                    | 665-666        | 8          | 1,3                           |
| GİDERLER  | 657            | 5          | 1,3                           |
| OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR                             | 679            | 4          | 1,2                           |
| BİLANÇO DIŞI YÜKÜMLÜLÜKLER                              |                | 1          | 2,3                           |
| RAPORUN HAZIRLANMASI                                    |                | 1          | 1                             |
| <b>TOPLAM</b>   |                | <b>126</b> |                               |

Tablo 8: Zaman Personel Planlaması

#### 4.8. İç Kontrol Sistemi Genel Değerleme Anket Formu

1) Şirket yönetim kurulu düzenli toplanma alışkanlığını edinmiş mi?

Şirket Yönetim Kurulu ihtiyaç halinde toplanmakta ve karar almaktadır.

2) Şirketin yönetim kurulu üyeleri gerek tahsil bakımından, gerekse sosyal aidiyet bakımından elit sayılabilir mi?

Evet.

3) Bunlar yönetim kurulu toplantılarına düzenli katılıyorlar mı? Yoksa hakim ortağın istediği zamanlarda mı toplantı oluyor? Varsa hakim ortak kimdir?

Şirket Yönetim Kurulu toplantılarına genelde tam katılım oluyor. Hakim ortağın istediği zaman da değil, ihtiyaç halinde toplantı oluyor.

4) Yönetim Kurulu içinde komiteler oluşturulmuş mu? Hangi komiteler var?

Herhangi bir komite oluşturulmamıştır.

5) Şirket yönetim kurulunda Murahhas Azalıklar var mı?

Yok.

6) Şirket yönetim kurulunda dışarıdan bağımsız üyelik var mı?

Bağımsız üye yer almamaktadır.

7) Denetimden sorumlu komite oluşturulmuş mu?

Hayır.

8) Şirket genel kurulunda seçilen denetçiler kimlerdir? Yönetim Kurulu toplantılarına katılıyorlar mı? Bunlar kasa sayımı yapıyorlar mı? Hangi sıklıkta yapıyorlar?

Şirket yönetim kurulunda seçilen denetçi, şirketimizdir. Ayrıca bir denetçileri bulunmamaktadır.

9) Şirket en son ne zaman vergi incelemesi geçirmiş? Sonucu ne olmuş?

Şirket vergi incelemesi geçirmemiştir.

10) Şirketin pişmanlık dilekçesi ile telafi vergi ödemeleri olmuş mu?

Hayır.

11) Şirket yönetim kurulunda işletme personeli olarak çalışan var mı?

Hayır.

12) Şirkette genelde uygulanan bir planlama yaklaşımı var mı? Bu amaçla geliştirilmiş bir bütçe sistemi ve bunu uygun kontrol sistemi bulunmakta mıdır?

Hayır.

13) Şirket içinde şirketin ahlaki değerlere verdiği önemi personele ileten yazılı olmasa da zimmi bir sistem var mı?

Evet.

14) Şirkette personel alımında kullanılan bir sistem var mı? Personel alımı ne şekilde gerçekleştiriliyor?

Hayır.

15) Şirketin bir personel yönetmeliği var mı?

Evet var.

16) Şirkette personelin yükselmesi hususunda geliştirilmiş ilkeler var mı?

Evet var.

17) Şirketin insan kaynakları bölümü etkin mi? Personel dosyalarının geliştirilmesinin dışında eğitim faaliyetleri düzenliyor mu?

Yeni başlayan personeller için oryantasyon eğitimi veriliyor.

18) Şirkette tüm iş görenler tarafından bilinmesi gerekenlerin hazırlandığı yönetmelikler mevcut mu? Hangi yönetmelikler kullanılıyor?

Yönetmelikler yok.

19) Şirkette organizasyon şeması dışında iş akışlarının sistematize edildiği, görev ve sorumlulukların bildirildiği bir uygulama var mı?

Hayır.

#### 4.8.1. Risk Değerleme Süreci

1) Şirket finansal risk türlerinin dışında, faaliyet risklerinin de bulunduğunu ve bunun ayrıca izlenmesi gerektiği bilincinde mi?

Evet.

2) Şirketin faaliyet risklerini değerlendirme gibi bir çalışması var mı? Örneğin ayrı bir risk izleme birimi veya yönetim kurulu içinde bundan sorumlu bir yönetim kurulu üyesi bulunuyor mu?

Evet.

3) Şirketin teftiş birimi varsa, bu birime bu kapsamda bir görev verilmiş mi?

Hayır.

4) Şirketin hızlı büyüme gibi bir stratejisi olmuş mu? Bu devam ediyor mu?

Evet.

5) Sektörde lider konumunda başka işletmeler var mı?

Sektörde lider konumunda başka şirketler bulunmaktadır.

6) Şirket yeni pazarlara girmiş mi?

Hayır.

7) Şirket personel devir hızı yüksek olarak nitelenebilir mi?

Personel devir hızı yüksektir.

8) Şirketin borçlanma politikası nasıl? Bankalar ile ilişkileri nasıl? Kredi kullanımında olağanüstü teminatlar veriyor mu?

Olağanüstü teminatlar verilmemiştir. Kuveyt Türk Katılım Bankasında kredi kullanılmıştır.

9) Kredi kullanımında şirket yöneticileri veya yönetim kurulu üyeleri de şahsi teminat vermek zorunda kalmışlar mı?

Hayır.

#### **4.8.2. Bilgi Sistemi ve İletişim**

1) Şirkette bir bütçeleme sistemi var mı?

Yıllık yapılacak harcamalar hesaplanmakta ve tamamlanma dereceleri takip edilmektedir.

2) Düzenlenen bu faaliyet raporu yönetim kurulunda mı, yoksa Genel Müdürlük makamında mı değerlemeye konu oluyor?

Yönetim Kurulunda değerlendiriliyor.

3) Şirkette rutin işlerin nasıl sonuçlanacağına ilişkin yönetmelikler var mı? Örneğin personel, muhasebe, satma ve satın alma gibi yönetmelikler uygulanıyor mu?

İşletmede yönetmelikler bulunmamaktadır.

### 4.8.3. Kontrol Faaliyetleri

1) Bilgisayar programlarını girişler şifreleme sistemi ile kontrol altına alınmış mı?

Evet.

2) Bilgisayar programlarının yedeklerinin alınmasında düzenli bir uygulama var mı? Yeterli bir şekilde uygulanıyor mu?

Evet.

3) Fiziksel Kontroller gerçekleştiriliyor mu? Örneğin kasalar ve depolar fiziken diğer departmanlardan ayrılmış mı ve farklı personelin sorumluluğuna verilmiş mi? Bu tür personelin izin ve rotasyonları takip ediliyor mu?

Evet.

4) Veznede işlem gören unsurların zamanında düzenlenip, öncelikle yetkililer tarafından imzalandıktan sonra mı işlemler ifa ediliyor mu?

İmzalar tamamlandıktan sonra işleme konuluyor.

### 4.8.4. Kontrol Faaliyetlerinin Gözetimi

1) Şirket içinde teftiş birimi oluşturulmuş mu?

Hayır.

2) Teftiş birimine kontrol yordamlarının geliştirilmesi için görev verilmiş mi?

Hayır.

### 4.9. Önemlilik Seviyesinin Hesaplanması

Önemlilik seviyesi bağımsız denetim şirketi açısından değerlendirmede en önemli adımlardan sayılmaktadır.

#### 4.9.1. Hesaplama Bazının Seçilmesi

Bağımsız denetçi işletmenin faaliyet konusunu, operasyonlarını, çevresi ile olan ilişkilerini, işletmenin içinde bulunduğu pazarı ve bu pazardaki ekonomik koşulları göz önüne alarak, maddi hataları ortaya çıkartacak şekilde bir önemlilik seviyesi belirler. Mali tablo kalemleri hesaplama bazı olarak seçilebilir.

|              |            |              |            |
|--------------|------------|--------------|------------|
| Varlıklar    | 50.600.000 | Borçlar      | 29.700.000 |
|              |            | Öz Kaynaklar | 20.900.000 |
| <b>AKTİF</b> | 50.600.000 | <b>PASİF</b> | 50.600.000 |

| <b>Erdiñç Turizm ve Tüketim Malları A.Ş.</b> | <b>TL</b>        |
|--|------------------|
| Toplam Gelirler                              | 105.800.000      |
| Satışların Maliyeti(-)                       | 98.500.000       |
| Brüt Kar                                     | 7.300.000        |
| Faaliyet Giderleri(-)                        | 3.900.000        |
| Vergi Öncesi Kar                             | 2.400.000        |
| Kurumlar Vergisi(-)                          | 500.000          |
| <b>Vergi Sonrası Kar</b>                     | <b>1.900.000</b> |

| <b>Önemlilik Kısıtları</b> | <b>Hesaplama</b>  | <b>Önemlilik Tutarı</b> |
|----------------------------|-------------------|-------------------------|
| Vergi Öncesi Karın %5'i    | 4.800.000x0,05    | 240.000                 |
| Toplam Varlıkların %0,5'i  | 50.600.000x0,005  | 253.000                 |
| Öz Kaynakların %1'i        | 20.900.000x0,01.  | 209.000                 |
| Toplam Satışların %0,5'i   | 105.800.000x0.005 | 529.000                 |

Tablo 9:Önemlilik Seviyesinin Hesaplanması

Yapılan hesaplamalar neticesinde önemlilik seviyesi makul görülmüştür.

#### 4.10. Risk Değerleme Denetim Formu

#### ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları Pazarlama A.Ş. Risk Değerleme Formu

|                    |                |                |
|--------------------|----------------|----------------|
| 1-Sorumlu Denetçi: | Ali SELÇUK     | 21 Saat        |
| 2-Kıdemli Denetçi: | Aslıhan YAZICI | 30 Saat        |
| 3-Denetçi:         | Cihan ALTAY    | 45 Saat        |
| <b>Toplam:</b>     |                | <b>96 Saat</b> |

| Denetim Alanları                     | D | O | Y | DÜŞÜNCELER  | EK DENETİM TEKNİKLERİ  |
|--------------------------------------|---|---|---|---|--|
| <b>Açılış Bakiyelerinin Denetimi</b> |   | X |   | Açılış ve kapanış hesapları kontrol edilecek.                         |  |
| <b>Kasa</b>                          |   | X |   |   | Kasa hesabının yıl içerisindeki hareketleri incelenecek ters bakiye verip vermediği veriyor ise sebepleri araştırılacak. |
| <b>Bankalar</b>                      |   | X |   | Birçok banka ile çalışmaktadır. Mevduat hesabı yüksek değildir.       | Bankalardan mutabakatlar istenerek şirket hesapları ile karşılaştırılacak.   |
| <b>Diğer Hazır Değerler</b>          | X |   |   | Şirketin Diğer hazır değerleri ile menkul kıymetleri bulunmamaktadır. |  |
| <b>Ticari Alacaklar</b>              | X |   |   | Şirketin alacakları bulunmamaktadır.                                  |  |

|   |          |          |          |   |   |
|---|----------|----------|----------|---|---|
| <b>Cari Hesapları</b>                       |          | <b>X</b> |          | Şirketin ortaklara borcu bulunmamaktadır.   |   |
| <b>Personelden Alacaklar</b>                |          | <b>X</b> |          | Şirketin personelden alacağı bulunmamaktadır.   |   |
| <b>Stoklar</b>                              |          | <b>X</b> |          | Stok hesabında dağıtım şebekesi ile ilgili kullanılan malzemeler bulunmaktadır.   | Yıl sonunda yapılan stok sayım cetvelleri incelenecek.  |
| <b>Gelecek Aylara/ Yıllara ait Giderler</b> | <b>X</b> |          |          |   | Sigorta poliçelerinin ve aidat giderlerinin başlangıç ve bitiş tarihleri kontrol edilip döneme isabet eden giderlerin ilgili döneme, gelecek döneme sarkanların ise 180 - 280 numaralı hesaplara alınıp alınmadıkları kontrol edilecek. |
| <b>Diğer Dönen Varlıklar</b>                |          | <b>X</b> |          | Diğer dönen varlıklarda, Devreden KDV ve İş Avansları bulunmaktadır. Personel avansları bulunmamaktadır.                | Şirket yatırım aşamasında bulunduğu için Devreden KDV yüksektir.  |
| <b>Maddi Duran Varlıklar</b>                |          |          | <b>X</b> | Şirket kendisi amortisman ayırıyor. Kontrol edilecek amortisman oranlarının VUK'a göre ayrılıp ayrılmadığı incelenecek. | Amortisman tutarlarında farklılık görülürse gerekli düzeltme işlemleri yapılacak.   |
| <b>Maddi Olmayan Duran Varlıklar</b>        |          |          | <b>X</b> |   | Özel Maliyetler hesabının ayrıntıları ve faturaları incelenecek.  |

|   |          |          |  |   |   |
|---|----------|----------|--|---|---|
| <b>Finansal Kiralama İşlerinden Borçlar</b>               |          | <b>X</b> |  | Şirket genellikle turizm malzemelerini leasing ile alma yoluna gitmektedir.   | Leasing sözleşmeleri ve ödeme planları alınacak.  |
| <b>Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri</b> |          | <b>X</b> |  |   | Aylık ödemeler, faiz ve diğer tüm hesaplar gecikme faizi olup olmadığı kontrol edilecek. Vadesi bittiği halde halen finansal kiralama hesaplarında yer alan malzemeler var mı kontrol edilecek.                 |
| <b>Alınan Sipariş Avansları</b>                           |          | <b>X</b> |  |   | Bu hesabın nasıl kullanıldığı araştırılacak.  |
| <b>Ticari Borçlar</b>                                     |          | <b>X</b> |  | Alıcılar ile düzenli olarak mutabakatlar yapılmaktadır.   | Yapılan mutabakatlar istenecek, dosyaya konulacak. Eğer mutabakatsızlık var ise sebepleri araştırılacak.  |
| <b>Personele Borçlar</b>                                  | <b>X</b> |          |  | Şirkette personele borçlar hesabının bakiyesi oldukça düşük. Fakat Personele Borçlar hesabının hareket hacmi çok yüksek. Bakiyenin az olması ile risk azalmaktadır. | Maaşlar ne zaman ödeniyor. Yıl sonunda bilançoya geçmemiş maaş borcu bulunmakta mı. Araştırılacak. Son ayın tahakkuk fişleri, bordroları ve banka ödemeleri karşılaştırılacak ve dosyaya fotokopileri alınacak. |

|                                   |  |  |          |   |  |
|-----------------------------------|--|--|----------|---|--|
| <b>Borç ve Gider Karşılıkları</b> |  |  | <b>X</b> | Şirket kendi bünyesinde kıdem tazminatı karşılığı ayırmaktadır.   | Yeniden hesaplanan kıdem tazminatı yükü ile şirketin kendi hesaplamış olduğu kıdem tazminatı yükü karşılaştırılıp aradaki fark şirket kayıtlarında derlenecektir.  |
| <b>Maliye Giderleri Karşılığı</b> |  |  | <b>X</b> |   | Dönem içerisinde işten ayrılan personel ile ilgili detaylı bilgi istenecek ve muhasebe fiş kayıtlarının doğruluğu kontrol edilecek.  |
| <b>Kıdem Tazminatı Karşılığı</b>  |  |  |          |   | Aktüeryal kazanç ve kayıplar kontrol edilecek.   |
| <b>Satışlar</b>                   |  |  | <b>X</b> | Şirket satışlarını hem peşin hem de vadeli olarak yapmaktadır. Peşin ve vadeli fiyat arasındaki fark yoktur.  |  |
| <b>Öz Kaynaklar</b>               |  |  | <b>X</b> | Şirket sermayesinde 2012 yılında bir değişiklik olmadığı tespit edilmiştir. Önceki yıl arttıran sermayenin tamamının ödenmesi 2012 yılında tek ödemeyle tamamlanmıştır. | Sermaye artışından kalan son ödemenin belgelerine bakılacak ve varsa 2012 yılında gerçekleşen hisse devirleri kontrol edilecek. Yönetim Kurulu toplantı tutanakları istenecek. Toplantılarda alınan kararların Karar Defterine kayıt edilip edilmediği kontrol edilecek. |

|   |  |          |  |  |  |
|---|--|----------|--|--|--|
| <b>Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri</b> |  | <b>X</b> |  |  | Detaylı olarak incelenecektir.   |
| <b>Genel Yönetim Giderleri</b>              |  | <b>X</b> |  |  | Detaylı olarak incelenecektir.   |
| <b>Finansman Giderleri</b>                  |  | <b>X</b> |  | Finansal Kiralamadan kaynaklanan faiz giderleri ile banka komisyon giderlerinden oluşuyor. |  |
| <b>Diğer Gelirler</b>                       |  | <b>X</b> |  |  | Gelir ve giderlerin hesaplanmasında ve muhasebe kayıtlarına alınmasında dönemsellik ilkesine uyulup uyulmadığı kontrol edilecek.   |
| <b>Diğer Giderler</b>                       |  | <b>X</b> |  |  | Önceki dönemlerden gelen reeskont kayıtlarının geri alınıp alınmadıklarını inceleyip geri alma kaydının doğruluğu tespit edilecek. |

Tablo 10: Risk Değerleme Denetim Formu

#### 4.11. Hesap Denetim Formu

##### 4.11.1. Kasa Hesabı Denetim Formu

S&E DENETİM YMM VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş..

|                  |             |  |
|------------------|-------------|--|
| Referans No: 100 | Şirket Adı: | <u>ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları A.S.</u> |
| Dipnot No:5      | Dönemi:     | 01.01.2013-31.12.2014                        |

|   | <u>KASA</u>  | <u>EVET</u>                         | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u>  |
|---|--|-------------------------------------|--------------------------|---|
| 1 | Hesap dönemi sonu itibariyle kasa sayım tutanağı ile kasa bakiyesi kontrol edildi mi?                  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Kasa sayımları ile hesapların uyumlu olduğu tespit edildi.  |
| 2 | Kasa hesabının muavini temin edildi mi?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet, soft copy olarak temin edildi   |
| 3 | Kasa bakiyesinde ters bakiyeye geçişler var mı? Gözden geçirildi mi?                                   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Muavinler gözden geçirildi. Genel olarak ters bakiye yok.   |
| 4 | Ay sonu bakiyelerinin bir liste ile tespiti ile anormal olarak görülen bakiyelerin tespiti yapıldı mı? | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Anormal bakiye mevcut değil.  |
| 5 | Yıl içinde bir defa şirketin kasa sayımına nezaret ve defter bakiyesi ile karşılaştırma yapıldı mı?    | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Yapıldı ve uyumsuzluk yok.  |
| 6 | Yıl sona erdikten sonra en geç bir hafta içinde kasa sayımı ile mizan karşılaştırıldı mı?              | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet  |
| 7 | Kasada yabancı para varsa alış kuru ile değerlendirilip değerlendirilmediği kontrol edildi mi?         | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Kasada yabancı para giriş çıkışı olmakta. Fakat yılsonu itibari ile yabancı para bulunmuyor.        |
| 8 | Bu farkların kambiyo kar veya zarar hesaplarına geçtiğinin kontrolü yapıldı mı?                        | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Yıl içerisinde işlemlerde örnekleme yoluyla kontrol edilmiştir. Kur farkı zarar olarak yansımıştır. |

|          |   |                          |                                     |   |
|----------|---|--------------------------|-------------------------------------|---|
| <b>9</b> | Kasa hesabı içerisinde belirlenen Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen yasal sınırın üzerinde ödeme veya tahsilât var mı? | <input type="checkbox"/> | <input checked="" type="checkbox"/> | Şirket bu tür ödemeleri banka üzerinden dikkatle inceliyor. |
|----------|---|--------------------------|-------------------------------------|---|

| <b>KASA</b>       |              |
|-------------------|--------------|
| TL Bakiye         | 3.094        |
| USD Bakiye        | 0            |
| Euro Bakiye       | 0            |
| Diğer Y.P. Bakiye | 0            |
| <b>Toplam</b>     | <b>3.094</b> |

|                      |                                 |                             |
|----------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| DENETÇİ: Cihan ALTAY | KIDEMLİ DENETÇİ: Aslıhan YAZICI | SORUMLU DENETÇİ: Ali SELÇUK |
|----------------------|---------------------------------|-----------------------------|

Tablo 11: Kasa Hesabı Denetim Formu

#### 4.11.2. Bankalar Hesabı Denetim Formu

**S&E DENETİM YMM VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.**

|                         |                    |   |
|-------------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No: 102</b> | <b>Şirket Adı:</b> | <b><u>ERDİNC Turizm ve Tüketim Malları A.Ş.</u></b> |
| <b>Dipnot No:5</b>      | <b>Dönemi:</b>     | <b>01.01.2013-31.12.2014</b>                        |

|          | <b><u>BANKALAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>                  | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b>  |
|----------|--|-------------------------------------|--------------------------|--|
| <b>1</b> | Şirketin çalıştığı bankaları tespit ederek bankalar ile mutabakat çalışması yapıldı mı?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Tüm bankalar ile yapılmıştır.  |
| <b>2</b> | Mutabakatların ne kadarına cevap alınabildi?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Mutabakatların hepsine cevap alınmıştır.   |
| <b>3</b> | Dönem sonu banka bakiyelerini gösteren bir liste yaparak mutabakat sonuçları ile karşılaştırıldı mı?                                     | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet   |
| <b>4</b> | Karşılaştırma sonucunda elde edilen doğrulama oranı nedir? Farklar varsa bunların önemlilik sınırı altında kalıp kalmadığını belirtiniz? | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Banka hesaplarının tamamının mutabakatlar ile uyumlu olduğu görüldü.                                     |
| <b>5</b> | Banka ekstreleri ile banka cari hesaplarının karşılaştırması yapılıyor mu? Bunlar hangi sıklıkta yapılıyor?                              | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Şirket her ay düzenli olarak banka ekstreleri ile banka hesaplarının karşılaştırarak mutabakat sağlıyor. |
| <b>6</b> | Hareket görmeyen ve kapanmış banka hesaplarının incelenmesi yapıldı mı?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Banka mutabakatlarında aykırı bir durum söz konusu değildir.   |
| <b>7</b> | Bankadan şirketle organik bağı olanlara yapılan ödemenin incelenme fırsatı bulundu mu?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Yönetim kurulu üyelerine yapılan düzenli maaş ödemeleri var.   |
| <b>8</b> | Bankalarda bulunan yabancı para tutarlarına kur değerlemesi yapıldığı inceledin mi?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Yabancı paralı bakiyeler ile TL bakiyeleri karşılaştırdık. Kur değerlemeleri doğru olarak yapılmıştır.   |

|    |  |                                     |                          |  |
|----|--|-------------------------------------|--------------------------|--|
| 9  | Bankalara açtırılan vadeli mevduatın faiz tahakkuku tekrar kontrol edildi mi? Bunların listesi ile muhasebe fişi dosyaya alındı mı?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Şirket yılsonu itibariyle gelir tahakkuku yapmıştır. Doğruluğu tarafımızca kontrol edildi. |
| 10 | Banka hesapları arasında virmanların incelenmesi yapıldı mı?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Merkez ile otel hesapları arasında virman gerçekleşiyor.                                   |
| 11 | Şirketin kredi kartı ile ilgili satışı var mı? Bunlar hangi hesapta izliyor?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet var. Nakit ve nakit benzeri içerisinde raporlanıyor.                                  |
| 12 | Banka mutabakatları ile mizandaki pos alacakları karşılaştırıldı mı?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet   |
| 13 | Şirket ters repo veya repo işlemi gerçekleştirmiş mi? Bunlardan elde ettiği gelirleri düzgün olarak gelir tablosuna yansıtılmış mı? Bunları Hazır Değerler içerisinde raporlamış mı? | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Vadeli mevduat olarak raporlanmıştır.  |

|                      |                                 |                             |
|----------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| DENETÇİ: Cihan ALTAY | KIDEMLİ DENETÇİ: Aslıhan YAZICI | SORUMLU DENETÇİ: Ali SELÇUK |
|----------------------|---------------------------------|-----------------------------|

| BANKA                  |               |
|------------------------|---------------|
| <b>Vadesiz Mevduat</b> | <b>13.210</b> |
| TL Bakiye              | 13.014        |
| USD Bakiye             | 196           |
| Euro Bakiye            | 0             |
| Diğer Y.P. Bakiye      | 0             |
| <b>Vadeli Mevduat</b>  | <b>7.692</b>  |
| TL                     | 7.692         |
| Diğer Banka Hesapları  | 7.280         |
| <b>Toplam</b>          | <b>28.182</b> |

Tablo 12: Bankalar Hesabı Denetim Formu

### 4.11.3. Finansal Borçlar Hesabı Denetim Formu

. S&E DENETİM YMM VE BAĞIMSIZ DENETİM A.Ş.

|                  |             |  |
|------------------|-------------|--|
| Referans No: 300 | Şirket Adı: | <u>ERDİNÇ Turizm ve Tüketim Malları A.Ş.</u> |
| Dipnot No:6      | Dönemi:     | 01.01.2013-31.12.2014                        |

|   | <u>FİNANSAL BORÇLAR</u>   | <u>EVET</u>                         | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u>   |
|---|---|-------------------------------------|--------------------------|--|
| 1 | Banka kredileri için vadelerini, faiz oranlarını, yabancı para tutarlarını ve faiz ödeme tutarlarını gösteren bir liste yapıldı mı?                           | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet   |
| 2 | Bankalarla yapılan mutabakatlar ile yapılan liste kontrol edildi mi? Doğrulama oranı nedir?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Uyumsuzluk bulunmamaktadır.  |
| 3 | Yabancı para banka kredilerinin TCMB satış kuruna göre değerlendirildiği tespit edildi mi?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet   |
| 4 | Banka kredileri ile ilgili olarak doğan kur farkı hesaplarının kambiyo zararlarına değil, finansman giderlerine kaydedildiği görüldü mü?                      | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Kur farkları ayrıştırılmış ve finansman giderleri içerisinde raporlanmıştır. |
| 5 | Banka kredilerinin vadelerine göre doğru ayrılıp ayrılmadığına ilişkin bir çalışma yapıldı mı?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Krediler vadelerine göre doğru olarak sınıflanmıştır.                        |
| 6 | Banka kredilerinin dönem sonu faiz tahakkuklarının yapıldığı tespit edildi mi?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Evet   |
| 7 | Dönem içerisinde ödenen ve dönem sonunda tahakkuk ettirilen faiz giderlerini 780 Finansman giderlerine doğru olarak aktarıldığına ilişkin çalışma yapıldı mı? | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | 780 hesap muavininden örnekleme yoluyla kontrol edildi.                      |

|    |  |                                     |                          |   |
|----|--|-------------------------------------|--------------------------|---|
| 8  | Şirketin kredi borçlarını zamanında ödeyip ödemediği ile ilgili bir kaniya varabildi mi? Vade uzatımı yapılan krediler var mı? Nedeni araştırıldı mı?                      | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Şirket kendi borçlarını düzenli olarak ödemektedir.   |
| 9  | Krediler için verilen teminat, rehin, ipotek var mıdır? Bunlara ilişkin kanıtlayıcı belge edinilebilirdi mi? Nazım hesaplarda doğru işlenip işlenmediği kontrol edildi mi? | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Vardır. Banka mutabakatları ile karşılaştırıldı.  |
| 10 | Dönem içerisinde aktifleştirilen finansman gideri olup olmadığı tespit edildi mi? Bunlara ilişkin bir liste hazırlandı mı?   | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Bulunmamaktadır.  |
| 11 | Şirketin kullanmış olduğu kredi kartı var mı? Bunların ekstreleri ile mizan bakiyeleri kontrol edildi mi?  | <input checked="" type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | Şirketin kullandığı kredi kartları mevcuttur. Kredi kartı ekstreleri ile mizan bakiyeleri kontrol edildi. |

|                      |                                 |                             |
|----------------------|---------------------------------|-----------------------------|
| DENETÇİ: Cihan ALTAY | KIDEMLİ DENETÇİ: Aslıhan YAZICI | SORUMLU DENETÇİ: Ali SELÇUK |
|----------------------|---------------------------------|-----------------------------|

Tablo 13: Finansal Borçlar Hesabı Denetim Formu

#### 4.12. Kalite Kontrol Tespit Çalışması

|  |   |
|--|---|
| <b>DENETİMİ YAPILAN ŞİRKET</b>                                   | <b>ERDİNÇ TURİZM VE TÜKETİM MALLARI A.Ş.</b>            |
| <b>DENETİM DÖNEMİ</b>  | <b>01.01.2013 – 31.12.2014</b>                          |
| <b>DENETİM ŞEKLİ</b>   | <b>Sürekli Denetim</b>                                  |
| <b>SÖZLEŞME TARİHİ</b>   | <b>10.04.2013</b>                                       |
| <b>DENETİMİ YAPAN DENETİM EKİBİ</b>                              | <b>Ali SELÇUK(1), Aslıhan YAZICI(2), Cihan ALTAY(3)</b> |
| <b>KALİTE KONTROL POLİTİKALARI İZLENMESİNDEN SORUMLU DENETÇİ</b> | <b>Yelda ASLAN</b>                                      |
| <b>KALİTE KONTROL İZLEME TARİHİ</b>                              | <b>28.02.2015</b>                                       |

1) Denetim görevinin alınmasında bağımsızlığa aykırı olabilecek durumlar var mı?

Hayır. Yapılan çalışmalarda bağımsızlığa aykırılık tespit edilecek bir durum bulunduğu dair herhangi bir kanıt ile karşılaşılmamıştır.

2) Denetimde risk incelemesinin yeterli yapılmadığı konusunda şüpheler var mı?

Hayır. Şirketin daha önceki yıllarda bağımsız denetimi yaptırılmamış fakat şirket prosedürlerinin genel işleyişi ve hesaplar hakkında denetim kadrosunun yeterli bilgisi vardır. Risk değerlendirmesi yeterli bulunmuştur.

3)Şirketin iç kontrol sisteminin yeterli incelemesi yapıldığına dair kullanılan iç kontrol anketi yeterli midir?

Evet. İç kontrol anketi daha önce bir denetim firması ile çalışılmadığı için ve şirketin büyüme ve gelişme aşamasında olduğu için sorulan sorular yeterlidir.

4) Denetim planı şirketin ihtiyaçlarına uygun geliştirilmiş midir?

Evet. Dosya içeriğinde yer alan denetim planının yeterli ve ihtiyaçlara uygun olduğu görülmüştür.

5) Denetim planında yapılan değişiklikler var mıdır? Bunlar gerçekçi olarak yapılmış mı?

Hayır. Denetim planında herhangi bir değişiklik olmamıştır.

6) Mali tablolardaki rakamlar ile referanstaki rakamların tutarlılığı kontrol edildi mi?

Evet. Kontrol edilmiştir. Önemli bir yanlışlık bulunmamaktadır.

7) Mali tablolardaki rakamların aritmetik toplamları kontrol edildi mi? Satır kaymaları var mı?

Evet. Kontrol edildi Toplamlar yeniden alındı. Satır kaymasına rastlanılmadı.

8) Analitik incelemeler yeterli yapılmış mıdır? Hangi denetim alanlarında analitik inceleme yapıldığını belirtiniz.

Evet. Mali tabloların önceki yıllara göre değişimleri yüzde ve oran analizlerine tabi tutulmuştur.

9) Denetim raporuna şirketin faaliyetleri ve organizasyonu iyi yansıtılmış mı?

Evet. Rapor ekinde şirkete ilişkin bilgiler yer almaktadır.

10) Şirketin finansal risk yönetim politikaları denetim raporuna iyi yansıtılmış mı?

Evet. Anlaşılır bir biçimde açıklanmıştır.

11) Şirketin uyguladığı muhasebe politikaları ve değerlendirme esasları denetim raporuna yeterli bir şekilde yansıtılmış mı?

Evet. Şirketin finansal tabloları hazırlarken göz önünde bulundurduğu muhasebe politikaları ve değerlendirme esasları hesap bazında açıklanmıştır.

12) Şirketin mali tablolarının sunum esasları denetim raporuna iyi yansıtılmış mı?

Evet mali tabloların sunumları SPK VE KGK tarafından belirlenen esaslara göre yapılmıştır.

13) Eğer konsolide mali tablolar düzenleniyor ise; iştirak ve bağıli ortakların denetimi başka bir denetim şirketi tarafından yapıldı ise, kullanabilme koşullarını taşıyor mu?

Şirket konsolide finansal tablo düzenlememektedir.

14) Şirket yönetiminden teyit mektubu alındı mı? Tüm çalışma kağıtları düzenleyenler tarafından imzalanmış mı ve çalışmaları kanıtlayıcı nitelikte mi?

Evet. Şirket yönetiminden teyit mektubu alınmıştır. Çalışma kâğıtları imzalanmıştır.

#### 4.12.1.Kontrolün Denetim Alanları İtibariyle Çalışması

| DENETİM ALANI                                 | ÇALIŞMA KAĞIDI KODU | DENETÇİ | TESPİT   |
|---|---------------------|---------|--|
| Kasa ve Diğer Nakitler                        | 100                 | 1,2     | Denetim ekibi tarafından kasa sayımına nezaret edilmiş ve tüm bankalar ile mutabakat çalışması yapılmıştır.  |
| Bankalar, Banka Kredileri/Alınan Çekler       | 102-121             | 1       | Banka Kredilerine gerekli çalışmalar yapılmıştır. Şirkete ait alınan verilen çeklerin fotokopileri alınmıştır.                                       |
| Menkul Kıymetler                              |                     |         | Bulunmaktadır.   |
| Alıcılar, Şüpheli Ticari Alacaklar            | 120-129             | 1,2,3   | Alacaklar ile mutabakat çalışması yapılmıştır. Ticari alacaklara alacak yaşlandırması yapılmış ve gerekli karşılıkların ayrıldığı tespit edilmiştir. |
| Alacak Senetleri, Alınan Çekler, Reeskontları | 121,122             | 1,2,3   | Çek ve senetlerin bankalara tevdi formları ile fotokopileri alınmıştır. Mizan ile karşılaştırılmış ve reeskontları yeniden kontrol edilmiştir.       |
| Diğer Ticari Alacaklar                        | 127                 | 1,2,3   | Önemlilik sınırının altında olup mizan ve muavinlerden kontrol edilmiştir.   |

|   |         |        |   |
|---|---------|--------|---|
| İlişkili Taraflardan Alacaklar, Borçlar                   | 131     | 3      | Şirketin çok fazla ilişkili tarafı yoktur.  |
| Personelden Alacaklar ve Diğer Alacaklar                  | 136     | 1,2,3  | Personelden alacak bulunmamaktadır.   |
| Stoklar, Değeri Düşen Stoklar                             | 150-153 | 2      | Stok sayımı yapılmış ve denetim ekibi stok sayımlarına katılmıştır.   |
| Aktif Dönem Ayırıcı Hesaplar                              | 180     | 2      | Sigorta poliçeleri ile kontrol edilmiştir.  |
| İştirakler, Bağlı Ortaklar                                |         |        | Bulunmaktadır.  |
| Diğer Mali Varlıklar                                      |         |        | Bulunmamaktadır.  |
| Maddi Varlıklar/Amortismanlar                             | 25      | 1,2,3, | Amortisman tabloları yeniden düzenlenmiş ve kontrol edilmiştir.   |
| Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller                             | 282     | 1,2,3  | Gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmiştir.  |
| Maddi Olmayan Varlıklar/Amortismanlar                     | 260-268 | 1,2,   | Amortismanları yeniden hesaplanmış tüm alışlar incelenmiştir.   |
| Şerefiye/Değer Düşüklüğü                                  |         |        | Bulunmamaktadır.  |
| Öz kaynaklarda Muhasebeleştirilen Gelir ve Giderler       | 550     | 1,2,3  | Maddi duran varlıklar yeniden değerlendirilme fonunda bir adet mağaza satışı nedeniyle değişim bulunmamaktadır.                                       |
| Elden Çıkarılacak Duran Varlıklar                         | 665-666 | 1,3,   | Cari dönemde durdurulan faaliyetler bulunmamakta ve şirket daha önce Yönetim Kurulu kararı ile satışa çıkardığı malların satışını gerçekleştirmiştir. |
| Parasal Pozisyon Çalışmaları ve Risk Yönetiminin Esasları |         | 1,2    | Yabancı para varlık ve yükümlülükler tespit edilmiş ve risk dipnotları düzenli olarak raporlanmıştır.   |
| Varsa hizmet ve Diğer Gelirler                            | 602     | 2      | Bulunmamaktadır.  |
| Pazarlama, Satış, Dağıtım Giderleri                       | 631     | 3      | Gerekli prosedürlerin uygulandığı görülmüştür.  |
| Genel Yönetim Giderleri                                   | 632     | 2      | Şirkette yapılan çalışmalarda örnekleme yoluyla kontroller yapılmıştır.   |
| Araştırma Görevleri                                       |         |        | Bulunmamaktadır.  |

|   |             |       |   |
|---|-------------|-------|---|
| Finansal Kiralama Borçları                            |             |       | Bulunmamaktadır.  |
| Ertelenen Vergi Varlığı                               | 285-692     | 1,2   | Ertelenen vergiler muhasebe değeri ve vergi değerleri karşılaştırılarak kontrol edilmiştir.               |
| Diğer Varlıklar                                       |             | 1,3   | Beyannameler ile karşılaştırılmış ve uyumsuzluk görülmemiştir.  |
| Çıkarılmış Menkul Kıymetler                           |             |       | Bulunmamaktadır.  |
| Satılar ve Ticari Borçlar                             | 320,329     | 3     | Satıcılar ile mutabakat çalışması yapılmıştır. Satıcılara yapılan ödemeler kontrol edilmiştir.            |
| Alınan Avanslar, Pasif Dönem Ayırıcı Hesaplar         | 340         | 3     | Alınan avanslar kira anlaşmalarından kaynaklanmakta ve bunlara ilişkin kontratlar ile kontrol edilmiştir. |
| Vergi Borçları, Sigorta Borçları ve Diğer Borçlar     | 335-360     | 3     | Tüm beyanname ve hizmet belgeleri ile kontrol edilmiştir.   |
| Borç ve Gider Karşılıkları, Şarta Bağlı yükümlülükler |             | 2,3   | Bulunmamaktadır.  |
| Kıdem Tazminatı Karşılığı                             | 472         | 2,3   | Kıdem listeleri ile bordrolar kontrol edilmiştir. Kıdem tablosu yeniden hesaplanmıştır.                   |
| Sermaye   | 500-501-501 | 1,2,3 | Sermaye artırımını bulunmamaktadır.   |

|                                  |     |       |   |
|----------------------------------|-----|-------|---|
| Finansal Sonuçlar faiz Gelirleri | 64  | 2     | Kredilere ödenen faizler muavin kayıtlarından kontrol edilmiştir. |
| Olağan dışı gelir ve Karlar      | 679 | 1,2   | Esas faaliyetlerden diğer gelirler içerisinde raporlanmıştır.     |
| Hisse Başına Kazanç              |     | 2     | Hesaplar yeniden yapılmış ve doğruluğu görülmüştür.               |
| Azınlık Payları                  |     |       | Bulunmamaktadır   |
| Öz Sermaye Değişim Tablosu       |     | 1,2,3 | Dikey ve yatay toplamalar kontrol edilmiştir.                     |
| Nakit Akım Tablosu               |     | 1,2,3 | Toplamlarının ve nakit değişimlerinin uygun olduğu görülmüştür.   |

Tablo 14: Şirketin Kalite Kontrol Tespit Çalışması

Yapılmış olan inceleme neticesinde ve ilgili durum ve şartlarda sahip olunan bilgiye istinaden; Tüm önemli yanları ile bağımsız denetim şirketinin raporunu da içeren şirketin finansal tablolarının geçerli olmadığına, denetimin ilgili denetim standartlarına uygun olarak yapılmadığına ilişkin bir husus olmadığına ve denetim şirketine görüşlerini uygun olmadığına ilişkin herhangi bir husus görülmemiştir.

Denetimin kalite kontrolünün gözden geçirilmesinin belgelendirilmesine ilişkin politika ve prosedürlerinin yerine getirildiği saptanmıştır.

- Denetimin kalite kontrolünün gözden geçirilmesine ilişkin şirket politikalarının gerektirdiği prosedürlerinin uygulanmış olduğu,
- Denetimin kalite kontrolünün gözden geçirilmesinin, ilgili rapor tarihi ile aynı tarihte veya öncesinde tamamlanmış olduğu,
- Gözden geçirmeyi gerçekleştiren kişiler, denetim ekibinin vardığı önemli yargılar ile ulaştığı sonuçların uygun olmadığına dair kanaat oluşturmalarına sebep olacak çözüme kavuşturulmamış hiçbir konudan haberdar olmadığı şirket tarafından belirtilmiştir.

### **Görüş Farklılıkları**

Denetim şirketinin, denetim ekibi içerisinde, istişare edilen kişilerle ve ilgili durumlarda sorumlu denetçi ile oluşabilecek görüş farklılıklarının bulunmadığı, çözüme kavuşturulması gereken bir husus oluşmadığı görülmüştür. Buna istinaden:

1. Ulaşılan sonuçların belgelendirilmesinin sağlandığı ve uygulanmasının gerektiği,
2. Sorun çözüme kavuşturuluncaya kadar (sorun varlığı halinde) rapora tarih verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

## V.BÖLÜM

### SONUÇ VE ÖNERİLER

Bağımsız Denetim Standardı finansal tabloların Bağımsız Denetim Standardına uygun olarak derlenmesi ve bağımsız denetimin genel sorumluluklarını uygulamasını amaçlar (BDS 200, s.3). Bu yönergeden hareketle incelenen örneğin bağımsız denetim açısından önemini bir kez daha anlaşılır kılar. Öncelikle finansal tabloların denetiminin önemi mesleki şüphecilik ile başlar. Bağımsız Denetimde amaç topluma en güvenilir ve doğru verileri aktarmayı amaçlar.

Aynı zamanda denetim çalışması yapılırken önemlilik seviyesinin hesaplanması, bağımsız denetim yapacak şirketin kendi tarafınca güven duymasına yol açar. Bu durum sonucunda da görüldüğü gibi önemlilik seviyesinin belirlenmesi bağımsız denetim firması adına büyük önem taşımaktadır.

Mesleki şüphecilikten sonraki adım yeterli uygun denetim kanıtı olmasıdır. Denetimi yapılan şirketten bilgi ve belgelerin yeterli olduğu inancına ulaştıktan sonra firmanın denetim riskini daha aza indirmek adına risk değerlendirme ve denetim üzerine bir form hazırlanmıştır.

Firmayı daha yakından tanımak adına iç kontrol sistemi genel değerlendirme anketi ile şirketi daha yakından tanıyarak güvenilir sonuca ulaşması amaçlanmıştır. Buraya kadar elde edilen sonuca göre firmanın daha önce bir denetim firması ile çalışmaması ve iç denetiminin bulunmaması denetim ekibinin daha çok mesai harcanmasına sebep olmuştur. Çünkü bu konuda profesyonel olmadıkları için bilgilerin dağınık ve karışık olması nedeniyle denetime başlanması gereken tarihi geciktirmemek adına daha çok çalışılmasını gerektirmiştir. Fakat bu aşamalardan sonra elde edilen bilgilerin hesap denetim formuna aktarılması ile gözle görülür bir şekilde güvenilir verilere ulaşılmıştır.

Bu verilere ulaşılmışından dolayı firmanın denetim firmasına verdiği bilgi ve belgelerin güvenilirliği daha çok netlik kazanarak ileride de onlarla çalışabileceği güvenini bağımsız denetim firmasına verdiği gözlenmiştir.

Kalite kontrol tespit çalışmamız ile Firma için bu zamana kadar elde edilen bilgilerin, kayıtları, yorumların bir sonucu olmuştur. Denetimini yapılan firmanın herhangi kötü bir yanına rastlanılmamıştır.

Fakat bu aşamada şunu belirtmek gerekir. Bağımsız Denetim'in önemi büyüktür. Çünkü bir işletme kendisine çoğunlukla objektif bakıp gerçekçi yorumlar yapması güçtür ve bir denetim firması ile çalışarak başka bir gözden değerlendirilmesi büyük önem taşır.

Denetim yapılan firmadan hareketle bilgi ve belgelerin dağınık olması firmanın sağlığı açısından bundan sonraki dönemlerde dezavantaj olabilirdi ama bir bağımsız denetim firması ile çalıştıklarından bu aşamadan sonra bilgi ve belgelerini daha düzenli dosyalama ihtiyacı duyacaklardır. Bunun yanında denetimi yapılan firmanın iç denetiminin olmaması da büyük dezavantajlardan biridir.

Bu çalışmada elde edilen bilgilere göre; günümüzde bağımsız denetim ihtiyacının daha çok arttığı, firmaların başka bir göz ile kendilerini daha gerçekçi görerek beklide doğru bildikleri yolun yanlış olduğunu onlara göstermenin önemi anlaşılmıştır. Başka bir önem ise, bağımsız denetimin daha hızlı ilerlemesi adına firma içinde iç denetimin olması da büyük önem taşımaktadır. Ayrıca şirketin sektörde belli bir seviyeye erişmesine rağmen denetim konusunda geri kalması şirketin bu seviyeye ulaşmasına rağmen profesyonel olmadığını net bir şekilde görülmektedir.

Firma öncelikle iç denetim ekibi oluşturmalı, yönetim kurulunun gerektiğinde değil belli bir zaman dilimi aralıkları ile toplanmalı, çalışanlarına daha çok önem vermeli yani şirket içi ve şirket dışı eğitim aldırmalıdır. Böylece daha sağlıklı bir işletme yapısına bürünebilir.

Aynı zamanda üçüncü bölümde belirtildiği gibi bu durumu destekleyen kalite kontrol standardı bulunmaktadır. Standartta; durum içi kalite kontrol ve anlayışının geliştirilmesi, denetim şirketi genel müdürünün tüm kademelerinin yani yönetim kurulu ve eş değerinin genel müdürün kalite kontrol politika ve prosedürleri ile denetim faaliyetlerinin yürürlükte olan mevzuat kurallarına uyumlu bir şekilde derlenmesi ve raporların düzenlenmesi gerekmektedir. Buna ek olarak eğitim seminerleri ve gayri resmi görüşmeler süreklilik arz edecek şekilde personele duyurulması gerekir (KKS-1, md. A4, s.20-21).

Kurum içi kültürün gelişmesinde, personellerin performansları değerlendirilmiş, ücret ve terfi konularının ele alınması, prosedürlerin geliştirilerek kalitenin her şeyden ön planda tutulduğu gösterilmeli, ticari kaygıların önünde olduğu kalite kontrol politika ve prosedürlerin daha gelişmiş olması için yeterli kaynağın olmasını içeren bir yapının olması gerekir (KKS-1,md. A5, s.21).

Bu bilgilere dayanarak şunu söyleyebiliriz, şirketin büyüklüğü veya yaptığı işler kadar çalışanlarına verdiği değer de çok önemlidir. Yani kalite kontrol kavramının mesleki ahlak sınırları içerisinde uygun bir şekilde yürütülmesi zaten işletmenin kademeli olarak her aşamada büyümesini desteklemektedir.

Kısaca değinmek gerekirse günümüzde denetim kavramının noksanlığı fark edilmeye başlanmış fakat denetim yaptırması gereken şirketler kendi iç kontrollerini tam sağlayamadıkları ve profesyonel olmadıklarından dolayı bağımsız denetime sıcak bakmadıkları görülmüştür. Fakat çıkan yasalar neticesinde bazı şirketlere bağımsız denetim yaptırmak zorunlu hale gelince şirketlerin ister istemez kendilerine çeki düzen verdiği, iç kontrole önem vermeye başladığı, personelini geliştirmek adına adımlar attığı ve kendi şirketlerini geliştirmek adına girişimlerde buldukları gözlenmiştir.

## KAYNAKÇA

- Akademik Bağımsız Denetim Danışmanlık A.Ş. KKS-1 Kalite Kontrol Standardı Tabloları,Formları ve Gerekli Bilgiler.
- AKBULUT, Y. (1999). Meslek Ahlakı Kriterleri ve Muhasebe Mesleği Üzerine Bir Araştırma, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Cilt 1, Sayı 1.
- AKPULAT, S.A. (2016). Bağımsız Denetim Kapsamına Giren Şirketlerin Yükümlülükleri, 13.04.2016, <http://www.verginet.net/dtt/1/bagimsiz-denetim-kapsami-2016.aspx>
- ARSLAN, İ. (2004). Şirketler Hukuku Bilgisi,9. Baskı Konya.
- BATTAL, A. (1991). Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Özel Finans Kurumlarının Denetimi ile İlgisi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, s.5.
- Bağımsız Denetim Standardı 200 (BDS 200), Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi, KGK.
- Bağımsız Denetim Standardı 220 (BDS 220) , Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Kontrol, KGK.
- BAŞPINAR, A. (2005). Türkiye’de ve Dünyada Denetim Standartlarının Oluşumuna Genel Bakış, Maliye Dergisi.
- BOYNTON, W. C. ve Walter G. K. (1996). Modern Auditing (6th ed.). USA: John Willey & Sons, Inc.
- BOYLE, P. (1987). Başarılı Sermaye Piyasasında Dış Denetimin Önemi, Para ve Sermaye Piyasası Dergisi, Yıl:9, S.99.
- BOZDOĞAN, T. (2014). Bağımsız Denetimde Kalite Kontrol, Detay Yayıncılık, Ankara.
- BOZKURT, N. (1995). Mali Tabloların Bağımsız Denetimi Açısından Bağımsız Denetçi ve İç Denetçi İlişkisi, Yaklaşım Dergisi, Yıl:3 S.27.
- BOZKURT, N.(1999). Muhasebe Denetimi, 2. Baskı, İstanbul.
- ÇAM, M. (1995). Bağımsız Denetim ve Sorumluluk, Vergi Dünyası.
- ÇELİK, A. (2005). Bağımsız Denetim Kuruluşlarının Sorumluluğu. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- DOĞAN,H. (2012). Bağımsız Denetçi Kim Olacak, 31.12.2012 tarihinde <http://www.muhasabetr.com/yazarlarimiz/hayrullah/021/>
- DURAL, F. (1990). Bağımsız Dış Denetim Olgusu Açısından 3568 Sayılı Meslek Yasasının Değerlendirilmesi ve Türkiye’de Denetim Hizmetlerini Yürütecek Kadrolar, Para ve Sermaye Piyasası Dergisi.
- ERDOĞAN, M. (2002). Muhasebe, Denetim ve Bağımsız Denetimin Gerekliliği, Doğuş Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi.
- GÜNAL, V. (1987). Sermaye Piyasası Hukuku, Ankara.
- GÜNEL, Ö. (1987). Bankaların Bağımsız Denetim Kurumlarınca Dış Denetimi, Para ve Sermaye Piyasası Dergisi. Mayıs, Yıl:9 S.99.
- GÜRBÜZ, H. (1995). Muhasebe Denetimi, İstanbul.
- HEGARTY, J. (2007). Striking The Balance, Global Local Rules and Principles, The World Bank MODAV Uluslar arası Muhasebe Konferansı 17 Kasım (Power Point).
- Kalite Kontrol Standardı 1 (KKS-1), Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler İçin Kalite Kontrol, KGK.
- KARAYALÇIN, Y. (1988). Muhasebe Hukuku,2. Baskı, Ankara.
- KARDEŞ, S. (1996). Denetimin Etkinliğinin Arttırılmasında Analitik İnceleme Prosedürünün Kullanımı ve Türkiye’deki Denetim Firmalarına Yönelik Bir Araştırma, Ankara.
- KARSLI, M. (1994). Sermaye Piyasası Menkul Kıymetler, İstanbul.
- KEPEKÇİ, C. (2004). Bağımsız Denetim, Ankara.
- KÜÇÜKSÖZEN, C. ve SAYAR, A. R. Z., (2002). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Raporlama Standartları, Muhasebe ve Denetime Bakış.
- MANAVGAT, Ç. (1991). Sermaye Piyasasında aracı Kurumlar, Ankara.
- ÖZKORKUT, K.(2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Açısından Anonim Şirketlerde Bağımsız Denetim, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, T. İş Bankası A.Ş. Vakfı.

PEKİNER, K. (1988). İşletme Denetimi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Muhasebe Enstitüsü Yayınları.

Randıman Denetim YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. Kalite Güvence Sistemi.

SARIASLAN, M. (1990). Bağımsız Dış Denetimin Ekonomik ve Mali Denetim Mevzuatı İçerisindeki Yeri, Vergi Sorunları Dergisi.

SELİMOĞLU, S. K. ve Diğerleri, Bağımsız Denetim, TÜRMOB Yayınları - 479.

TUAN, A. K. ve SAĞLAR, J. (2015). Denetimde Kalite ve Kalite Kontrolü, Adana Karahan Kitabevi.

TÜREDİ, H. (2000). Denetim, Trabzon: Celepler Matbaacılık.

UĞUR, O. (1999). Türkiye’de Bağımsız Dış Denetim Uygulamaları, Vergi Dünyası.

UZAY, Ş. (2012). Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ve Meslek Mensupları, Muhasebe Denetim ve Gözetim Kurulu.

YAVAŞOĞLU, M. (2001). Sermaye Piyasası Mevzuatında Bağımsız Denetim, Ankara.

YILANCI, M. ve YILDIZ, B. (2001). Yeminli Mali Müşavir-Bağımsız Denetçi ve Tasdik Mali Tablo Denetimi Çelişkisi: Mesleğin Gelişimine Etkileri, Muhasebe ve Denetime Bakış.

## EKLER

### Hesap Denetim Formları (Müşteri Değerlendirme Formları)

#### Ek 1. Kasa Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|              |             |   |
|--------------|-------------|---|
| Referans No: | Şirket Adı: | - |
| Dipnot No:   | Dönemi:     |   |

|   | <u>KASA</u>   | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|---|---|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 1 | Hesap dönemi sonu itibariyle kasa sayım tutanağı ile kasa bakiyesi kontrol edildi mi?                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 2 | Kasa hesabının muavinini temin ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 3 | Kasa bakiyesinde ters bakiyeye geçişler var mı? Gözden geçirildi mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 4 | Ay sonu bakiyelerinin bir liste ile tespiti ile anormal olarak gördüğün bakiyelerin tespiti yapıldı mı ?                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 5 | Yıl içinde bir defa şirketin kasa sayımına nezaret ve defter bakiyesi ile karşılaştırma yapıldı mı ?                        | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 6 | Yıl sona erdikten sonra en geç bir hafta içinde kasa sayımı ile mizan karşılaştırıldı mı ?                                  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 7 | Kasada yabancı para varsa alış kuru ile değerlendirilmediğini kontrol edildi mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 8 | Bu farkların kambiyo kar veya zarar hesaplarına geçtiğinin kontrolü yapıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 9 | Kasa hesabı içerisinde belirlenen Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen yasal sınırın üzerinde ödeme veya tahsilat var mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

**KASA**

|                   |  |
|-------------------|--|
| TL Bakiye         |  |
| USD Bakiye        |  |
| Euro Bakiye       |  |
| Diğer Y.P. Bakiye |  |
| <b>Toplam</b>     |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

## Ek 2. Bankalar Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..

|              |             |   |
|--------------|-------------|---|
| Referans No: | Şirket Adı: | - |
| Dipnot No:   | Dönemi:     |   |

|    | <u>BANKALAR</u>   | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 1  | Şirketin çalıştığı bankaları tespit ederek bankalar ile mutabakat çalışması yapıldı mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 2  | Mutabakatların ne kadarına cevap alabildin?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 3  | Dönem sonu banka bakiyelerini gösteren bir liste yaparak mutabakat sonuçları ile karşılaştırdın mı?                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 4  | Karşılaştırma sonucunda elde ettiğin doğrulama oranı nedir? Farklar varsa bunların önemlilik sınırı altında kalıp kalmadığını belirtiniz? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 5  | Banka ekstreleri ile banka cari hesaplarının karşılaştırması yapılıyor mu? Bunlar hangi sıklıkta yapılıyor ?                              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 6  | Hareket görmeyen ve kapanmış banka hesaplarının incelenmesi yapıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 7  | Bankadan şirketle organik bağı olanlara yapılan ödemenin incelenmesi fırsatı bulundu mu ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 8  | Bankalarda bulunan yabancı para tutarlarına kur değerlemesi yapıldığını inceledin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 9  | Bankalara açtırılan vadeli mevduatın faiz tahakkukunun tekrar kontrol edildi mi ? Bunların listesi ile muhasebe fişi dosyaya alındı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 10 | Banka hesapları arasında virmanların incelenmesi yapıldı mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 11 | Şirketin kredi kartı ile ilgili satışı var mı? Bunları hangi hesapta izliyor?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 12 | Banka mutabakatları ile mizandaki pos alacaklarını karşılaştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 13 | Şirket ters repo veya repo işlemi gerçekleştirmiş mi? Bunlardan elde ettiği gelirleri düzgün olarak gelir tablosuna yansıtılmış mı? Bunları Hazır Değerler içerisinde raporlamış mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 3. Finansal Yatırımlar Hesabı Denetim Formu

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>FİNANSAL YATIRIMLAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Finansal Yatırımlar için banka/aracı kurumlar ile mutabakat çalışması yaptın ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Finansal Yatırımları sınıflandırarak (Hisse Senedi, Hazine Bonu vs.) bir listesini yapıp mutabakatlar yada ekstreler ile karşılaştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Yaptığın listede satın alım tarihini, miktarını, tutarını ve varsa faiz oranı ile vadesini belirttin mi? Vade sonu tarihini ve vade sonu değerini tespit ettin mi?                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Borsada işlem göre hisse senetlerinin bilanço gününden önceki son 5 iş gününde oluşan ağırlıklı ortalama fiyattan değerlenip değerlenmediğini kontrol ettin mi?                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Bilanço gününden önceki son 5 iş günü içinde elde edilen hisse senetleri, elde etme maliyeti ve bilanço tarihinde oluşan ağırlıklı ort. fiyattan küçük olanı ile değerlendirilmiş mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Oluşan değer artışları hangi hesapta izleniyor? Gelir Tablosunda nerede raporlanıyor?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Hazine Bonosu, Devlet Tahvili vb. menkul kıymetlerin alım tarihinden bilanço tarihine kadar olan süreye isabet eden geliri tahakkuk ettirilmiş mi?                                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Tahakkuk ettirilen tutar gelir tablosunda hangi hesapta izleniyor? Gelir Tablosunda nerede raporlanıyor?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|  |                          |                          |  |
|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 9 Yatırım Fonları bilanço tarihinde açıklanan değerler ile değerlendirilmiş mi? Değerleme tutarları gelir tablosuna düzgün aktarılmış mı? Yatırım fonlarının hazır değerler içerisinde raporlandığını tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|--|--------------------------|--------------------------|--|

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

XXXXXX  
GGGGGG

### Ek 4. Finansal Borçlar Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>FİNANSAL BORÇLAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Banka kredileri için vadelerini, faiz oranlarını, yabancı para tutarlarını ve faiz ödeme tutarlarını gösteren bir liste yaptın mı?                           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Bankalarla yapılan mutabakatlar ile yaptığın listeyi kontrol ettin mi? Doğrulama oranın nedir?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Yabancı para banka kredilerinin TCMB satış kuruna göre değerlendirildiğini tespit ettiniz mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Banka kredileri ile ilgili olarak doğan kur farkı hesaplarının kambiyo zararlarına değil, finansman giderlerine kaydedildiğini gördün mü ?                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Banka kredilerinin vadelerine göre doğru ayrılıp ayrılmadığına ilişkin bir çalışma yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Banka kredilerinin dönem sonu faiz tahakkuklarının yapıldığını tespit ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Dönem içerisinde ödenen ve dönem sonunda tahakkuk ettirilen faiz giderlerini 780 Finansman giderlerine doğru olarak aktarıldığına ilişkin çalışma yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Şirketin kredi borçlarını zamanında ödeyip ödemediği ile ilgili bir kaniya varabildin mi? Vade uzatımı yapılan krediler var mı? Nedenini araştırdın mı?      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 9  | Krediler için verilen teminat, rehin, ipotek var mıdır? Bunlara ilişkin kanıtlayıcı belge edinebildin mi? Nazım hesaplarda doğru işlenip işlenmediğini kontrol ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 10 | Dönem içerisinde aktifleştirilen finansman gideri olup olmadığını tespit ettin mi? Bunlara ilişkin bir liste hazırladın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 11 | Şirketin kullanmış olduğu kredi kartı var mı? Bunların ekstreleri ile mizan bakiyelerini kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 5. Ticari Alacaklar Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|              |             |   |
|--------------|-------------|---|
| Referans No: | Şirket Adı: | - |
| Dipnot No:   | Dönemi:     |   |

|   | <u>TİCARİ ALACAKLAR</u>  | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|---|--|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 1 | Yurtiçi ve Yurtdışı alacakların tam listesini temin ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 2 | Alacaklara ilişkin mutabakat çalışması yaptın mı? Mutabakat gönderirken örnek çapı ne alındı ? Örnekleme çapını nasıl belirledin ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 3 | Mutabakat mektuplarına ne oranda yanıt alındı? Alacakların yüzde kaçını doğruladın? Yeterli bulundu ise gerekçesi nedir ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 4 | Mizandaki alacak bakiyeleri ile mutabakat mektuplarının cevaplarını eşleştirdiğin bir liste hazırlayıp dosyaya koydun mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 5 | Denetim çalışmalarını sırasında şirketin güncel bir mizanını alarak bilanço tarihinde alacakların tahsil durumunu inceledin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 6 | Alacakların içerisinde ortaklardan veya ilişkili taraf olarak nitelendirilen şirketlerden alacakların olup olmadığını kontrol ettin mi? Bunlara ilişkin doğrulama yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 7 | Eğer bu tür alacaklar varsa bunların bilançoda ayrı olarak raporlandığını ve dipnotlarda detaylı olarak açıklandığını gördün mü?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 8 | İlişkili taraflara yapılan alış ve satış faturalarının listesini temin ederek dosyaya koydun mu?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 9  | Şirketin en çok satış yaptığı 5 adet firmayı tespit edip, örnekleme yoluyla bu şirketlere kesilen faturaların doğru muhasebeleştirildiğini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 10 | Alacak hesaplarının içinde ters bakiye veren hesaplara sık rastlandı mı ?<br>Sebeplerine inildiğinde yetersiz kontrollere mi dayanıyor ?                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 11 | Bu ters bakiyeli hesapların Alınan Avanslar hesabına devri gerçekleşti mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <b><u>TİCARİ ALACAKLAR (DEVAMI)</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 12 | Alacakların yaşlandırması yapıldı mı ?<br>Vadesi geçenler için gerekli karşılık ayrıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 13 | Serbest karşılıklar (parekende satış yöntemine göre hesaplar )yeterli bulunuyor ise, gerekçesini açıklayınız.   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 14 | Alıcılar içerisinde yabancı paralı alacaklar var mı? Bunlara ilişkin bir liste yapıp TCMB alış kuru ile değerlendirilip yapıp yapılmadığını kontrol ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 15 | Kur değerlemelerinin gelir tablosunda doğru raporlandığına ilişkin çalışma yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 16 | Alıcılar içinde uzun süreden beri çalışıldığı, ancak borcunun her dönem artarak devam ettiği dikkati çekenler var mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 17 | Bu tür müşteriler konusunda yönetimle görüşüldü mü ? Şüpheli Alacağa dönüşme oranı nedir ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 18 | Mahkemeye düşmüş alacaklar içinde avukattan en son duruma ilişkin yazı alındı mı ? Bunların bir listesini yaparak mizan ile kontrol ettin mi?                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 19 | Şüpheli alacaklarda gösterilmekle birlikte, kendilerine karşılık ayrılmayan alacak var mı ? Karşılık ayrılmayışının nedenleri yeterli bulunuyor mu ?               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 20 | Alacakların reeskontu ile ilgili şirket tarafından yapılan çalışmalar çalışma kağıtlarına aynen alındı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 21 | Alacak Reeskontları yeniden hesaplandı mı ? Reeskont faiz oranlarının doğru kullanıldığı kontrol edildi mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 22 | Eğer şirket UFRS'ye göre raporlama yapıyor ise vadeli satışlar için yapılan vade farkı düzeltmelerinin yansması kontrol edildi mi ?                                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 23 | Reeskont Faiz Giderlerinin bir hareket tablosu yapıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 24 | Şirketin alacaklarına ilişkin teminat alıp almadığını araştırdın mı? Bunlara ilişkin bir liste temin edebildin mi? Bu teminatları risk dipnotlarında açıkladın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 6. Alacak Senetleri ve Çekler Hesabı Denetim Formu

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>ALACAK SENETLERİ ve ÇEKLER</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b>  | Alacak Senetleri ve çeklerine ilişkin isim, vade tarihi ve tutarlarını gösteren bir liste edinildi mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Bu listelerin alt toplamları ile mizandaki bakiyeleri kontrol edildi mi? Eğer fark var ise bunların nedenleri araştırıldı mı?                           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Şirket elinde bulundurduğu çek ve senetler için fiziki sayım tutanağı hazırlıyor mu ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b>  | İşletmenin portföyünde yer alan çek ve senetlerin sayımına nezaret edildi mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b>  | Bankalara tahsile veya teminata verilen senet ve çekler için mutabakat mektupları ile karşılaştırma yapıldı mı? Ne kadarına doğrulama yapıldı?          | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b>  | Vadesi geçmiş tahsilatı yapılmamış çekler var mı? Bunlarla ilgili işlem yapılmış mı ? Tahsil edilememe nedenlerini öğrenip çalışma kağına not ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b>  | Hesap dönemi sonunda vadeli çeklerin alacak senetlerine sınıflandırılmasını kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b>  | Vadeli çek veya senetlere reeskont hesaplanmış mıdır? Reeskont oranlarının nasıl belirlendiğini araştırarak hesaplamalar kontrol edildi mi?             | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b>  | Yabancı paralı çek ve senetlerin reeskont oranının farklı olması gerektiğini değerlendirdin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>10</b> | Reeskontların ilgili gider hesaplarına kaydedildiğinin görüldü mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|        |  |                          |                          |  |
|--------|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 1<br>1 | Yapılan reeskont sonucunda doğan giderin vergi matrahı hesap tablosuna ilave edildiğinin ve bir önceki yıl bakiyesinin alacak yazıldığı görüldü mü ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 1<br>2 | Yabancı paralı çek ve senetler var ise bunların ilişkin bir liste yapılarak kur değerlemelerinin yapıldığı tespit edildi mi?                         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <b><u>ALACAK SENETLERİ ve ÇEKLER</u></b><br><b><u>(DEVAMI)</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 13 | Kur değerlemelerinin gelir tablosunda doğru raporlandığına ilişkin çalışma yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 14 | Çek ve Senetlerin içerisinde teminat maksadıyla alınan olup olmadığını araştırdın mı? Bunların nazım hesaplara alınması ile ilgili çalışma yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 15 | Çek tahsilatları içinde büyük tutarlı olanlarının nedenleri araştırıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 16 | İptal edilmiş çekler varsa bunların bankaya teslimi gerektiği söylendi mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 17 | Çek ve Senetlerin vadelerine göre ayırıp doğru olarak raporlandığını tespit ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 7. Diğer Alacaklar Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>DİĞER ALACAKLAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Dipnotlarda diğer alacak olarak hangi hesapların raporlandığına ilişkin bir liste yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>2</b> | Bu alacaklar içerisinde ticari nitelikte alacaklar olup olmadığını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>3</b> | Bu alacakların içerisinde ilişkili taraf olarak belirlenen şirket veya kişilerden alacak var mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>4</b> | Eğer var ise bunların sınıflandırılarak ilişkili taraf içerisinde raporlanmasını sağladın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Diğer alacaklar içerisinde yabancı paralı alacaklar var mı? Yılsununda bunların değerlemesinin yapılıp yapılmadığını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Diğer alacaklar içerisinde alacak yaşlandırması yapmayı gerektirecek bir durum var mı? Eğer var ise buna ilişkin bir liste temin ettin mi?                                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Diğer Alacaklar içinde şüpheli alacaklara çekilmiş alacaklar var mı? Bunlar için yeterli karşılık ayrılmış mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Diğer Alacaklar içerisinde Kurumlardan (Vergi Dairesi vb.) olan alacaklar var mı? Bunların niteliğini öğrenerek bir liste yaptın mı? Bunları beyannameler ile teyit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b> | Personel avansı ve iş avansı niteliğinde olan alacaklar var mı? Bunların ne zaman verildiği ve tahsil edilme şüphesi olup olmadığını araştırdın mı?                           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 10 | Verilen Depozito ve teminatların nelerden oluştuğu ile ilgili bir çalışma yaptın mı? Bu depozito ve teminatların diğer alacaklar içinde raporlandığını kontrol ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

XXXXXX  
GGGGGG

### Ek 8. Satıcılar ve Diğer Ticari Borçlar Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>SATICILAR VE DİĞ. TİCARİ BORÇLAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Yurtiçi ve Yurtdışı borçların tam listesini temin ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Satıcılara ilişkin mutabakat çalışması yaptın mı? Mutabakat gönderirken örnek çapı ne alındı? Örnekleme çapını nasıl belirledin?                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Mutabakat mektuplarına ne oranda yanıt alındı? Borçların yüzde kaçını doğruladın? Yeterli bulundu ise gerekçesi nedir?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Mizanda ters bakiye veren satıcıların hesaplarını özellikle inceledin mi ve dikkati çeken özel durumları not aldın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Satıcılar hesabına alınmakla birlikte avans niteliğinde alınanlar ve dolayısıyla ters bakiye veren hesaplar 159 Verilen Sipariş Avansları'na aktarıldı mı?             | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Satıcılar hesabında izlenen ancak ticari borç niteliği taşımayan bakiyeler var mı? Bunların diğer borçlara sınıflandırılmasını sağladın mı?                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Satıcıların içerisinde ortaklardan veya ilişkili taraf olarak nitelendirilen şirketlere borçlar olup olmadığını kontrol ettin mi? Bunlara ilişkin doğrulama yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Satıcılar ile yapılan uzun vadeli alım sözleşmeleri varsa bunların bir suretini alıp, getirdiği riskleri not aldın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b> | Sözleşmeye göre taahhüt yerine getirilmiş mi? Yoksa satıcıların işletmeden talepleri olabilecek durumlar söz konusu mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 10 | Bu gibi taahhütler için karşılık ayırmayı gerektiren bir durum var mı ? Varsa hesap şekline ilişkin notları aldın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 11 | Şirkette ithalat sözkonusu ise yeterli sayıda akreditif dosyasını inceleyip, yapılan harcamaların doğru muhasebeleştirildiğini gördün mü ? Bu amaçla en az bir dosyanın tüm belge örneklerini çalışma kağıdına ek olarak aldın mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

| <b><u>SATICILAR VE DİĞ. TİC. BORÇLAR</u></b> |   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|--|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b><u>(DEVAMI)</u></b>                       |   |                          |                          |                           |
| 12   | Yabancı paralı borçlar her üç aylık dönemde evalüe edilip, kur farkları doğru muhasebeleştirilmiş mi ? Yabancı paralı borçların TCMB satış kuruyla değerlendirildiğini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 13   | Şirketin en çok alım yaptığı 5 adet firmayı tespit edip, örnekleme yoluyla bu şirketlerden gelen faturaların doğru muhasebeleştirildiğini tespit ettin mi?                              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 14   | Yılın son ayında yapılan bir harcama ile ilgili olduğu halde dönem kapanışından sonra faturası gelenler olabilir? Bu amaçla;  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|  | a) Denetim döneminin Ocak ayında gider yazılan tutarları inceleyerek bir önceki yıllla ilgili olanları tespit ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|  | b) İzleyen yılın Ocak ayı faturalarını inceleyerek denetim dönemine ilişkin olanları tespit ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|  | c) Anbar giriş kayıtları veya alınan irsaliyelerden henüz faturası gelmeyen bir alımın varlığını tespit ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|  | d) Abonman gider niteliğinde olanların hepsinin kayda alındığını görmek için her bir gider türü bazında inceleme yaptın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 9. Diğer Borçlar Hesabı Denetim Formu

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>DİĞER BORÇLAR</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Dipnotlarda diğer borçlar olarak hangi hesapların raporlandığına ilişkin bir liste yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Bu borçlar içerisinde ticari nitelikte borç olup olmadığını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Bu borçların içerisinde ilişkili taraf olarak belirlenen şirket veya kişilere olan borçlar var mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Eğer var ise bunların sınıflandırılarak ilişkili taraf içerisinde raporlanmasını sağladın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Diğer borçlar içerisinde yabancı paralı borçlar var mı? Yılsununda bunların değerlemesinin yapıp yapılmadığını kontrol ettin mi?                                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Şirketin son döneme ait tüm beyannamelerini temin ettin mi? Beyannamelerde ödenecek vergi tutarları ile mizanda ödenecek rakamların karşılaştırmasını yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Şirketin diğer kişi ve kurumlardan almış olduğu depozito veya teminatları var mı? Bunlara ilişkin doğrulama yapma imkanı var mı?                                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

### Ek 10. Borç Senetleri ve Verilen Çekler Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>BORÇ SENETLERİ VE VERİLEN ÇEKLER</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Borç Senetleri ve verilen çeklere ilişkin isim, vade tarihi ve tutarlarını gösteren bir liste edinildi mi?                                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>2</b> | Bu listelerin alt toplamları ile mizandaki bakiyeleri kontrol edildi mi? Eğer fark var ise bunların nedenleri araştırıldı mı?                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>3</b> | Borç senetlerinin (verilen çekler, bono ve poliçeler) verilmiş prosedürünü inceledin mi ? Bunların hangi amaçla verildiğini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>4</b> | Bunların içinde hatır senedi veya iştiraklere, ilişkili taraflara olanlar var mıdır ? Bunların yeniden sınıflandırılmasını sağladın mı?      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Borç Reeskontları yeniden hesaplandı mı ? Reeskont faiz oranlarının doğru kullanıldığı kontrol edildi mi ?                                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Önceki dönemin reeskontlarının iptalini gördün mü? Reeskont faiz gelir/giderleri ile ilgili bir hareket tablosu düzenledin mi ?              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Yabancı paralı çek ve senetler var ise bunların ilişkin bir liste yapılarak kur değerlemelerinin yapıldığı tespit edildi mi?                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Kur değerlemelerinin gelir tablosunda doğru raporlandığına ilişkin çalışma yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b> | Çek ve senetleri vadelerine göre ayrıştırdın mı? Bunların içinde vadesi geçmediği halde ödenmeyenler ile ilgili bir çalışma yaptın mı?       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 11. Çalışanlara  
Borçlar Hesabı  
Denetim Formu**

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..

|              |             |   |
|--------------|-------------|---|
| Referans No: | Şirket Adı: | - |
| Dipnot No:   | Dönemi:     |   |

|          | <u>CALISANLARA BORCLAR</u>   | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 1        | Şirketin son dönem bordro ve aylık hizmet dökümlerini temin ettin mi? Bunlar ile dönem sonunda ödenecek tutarları karşılaştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 2        | Şirketin personel departmanı var mı? Personel dosyalarını yeterli bilgi sağlayacak şekilde tutuyor mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 3        | Örnek olarak her döneme ilişkin en az iki bordronun kontrolü yapıldı mı ? Bunlara ilişkin muhasebe fişlerini dosyana koydun mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 4        | Bordrodaki tutarların banka hesaplarına havale edildiği görüldü mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 5        | İşyeri hekimi çalıştırmayı gerektiren durum varsa (devamlı 50 işçi çalıştırmak) bu yükümlülük yerine getiriliyor mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 6        | Bordrolar çalışılan bölümlere göre mi yapılıyor ? Dolayısıyla üretim-genel yönetim-pazarlama şeklinde veya gider yerlerine göre dağılımın kolayca yapılması mümkün oluyor mu ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 7        | En son ayın bordrosunun uygun hesaplara geçtiğini, izleyen yıla sarkan gider olmadığına mutabık mısınız ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| DENETÇİ: |  | KIDEMLİ DENETÇİ:         |                          | SORUMLU DENETÇİ:   |

**Ek 12. Stoklar Hesabı Denetim Formu****AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>STOKLAR</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b>  | Şirket dönem sonunda stok sayımı yapmış mıdır? Yapmamış ise sebebi nedir ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | İşletme ile mutabık olunan sayım tarihine uyum sağlandı mı ? Sayımlarda bulunulabildi mi ? Sayım sırasında şirketin tutumu nasıldı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Şirketten envanter listesi temin ettik mi? Envanter listelerini bu sayım listeleri ile karşılaştırdık mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b>  | Stok kalemlerinde fiziki sayım sonuçları ile önemli farklılıklar var mı? Bunların nedenlerini çalışma kağıtlarına not aldın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b>  | Sayımın itina ile yapıldığı kabul edilebilir mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b>  | Sayım tutanaklarındaki miktar bilgilerinin tutara dönüşmesini sağlayan muhasebede düzenlenen listenin doğruluğuna ilişkin tekrar hesaplamalar yapıldı mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b>  | Listelerde kullanılan fiyatlarını doğruluğunu sağlamak için son satın alma faturalarının incelenmesi yapıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b>  | Önemli stok kalemleri için cari yıl fiyatları ile önceki yıl fiyatlarını karşılaştırdın mı? Mantıksız farklılıkları araştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b>  | Mamullerin birim maliyetleri ile satış fiyatlarını karşılaştırdın mı? Birim maliyet * üretim miktarından hareketle toplam maliyete yaklaşma ihtimalini değerlendirdin mi? Analitik bir inceleme yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>10</b> | Kullanılan stok değerlendirme yöntemi nedir ? Tüm stoklarda buna uyuluyor mu ? Değerleme yönteminin değişmesi söz konusu olabilir mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|           |   |                          |                          |  |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|--|
| <b>11</b> | Dönem içinde veya dönem sonunda bir önceki hesap dönemine göre stok değerlendirme yönteminde değişiklik yapılmış olabilir mi ? Bunun haklı bir gerekçesi var mı? Bu muhasebe politikası değişikliğinin (değerleme ölçüsü değişikliğinin) kar zarara ve bilançoya etkisi sayısal olarak hesaplanıp, bilanço dipnotlarında açıklanması sağlandı mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|--|

|           | <b><u>STOKLAR (DEVAMI)</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
|           | Stoklar ile ilgili çalışmalarda aşağıdaki belirtilen başlıkları kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>12</b> | a) Stok maliyetinin hesaplanmasında FIFO, Ağırlıklı ortalama maliyet veya hareketli ortalama maliyet yöntemlerinden birinin uygulanması zorunludur. Stok maliyet hesaplanmasında kullanılan yöntem belirtilmelidir.<br>b) Stokların elde etme maliyeti ile net gerçekleşebilir değerinden düşük olanı ile değerlendirildiğini kontrol ediniz.<br>c) Net gerçekleşebilir değer uygulanması halinde elde etme maliyetine göre %10 ve daha fazla değer düşüklüğünün olduğunu aritmetik olarak ilgili evrak ile kontrol ediniz.<br>d) Net gerçekleşebilir değer uygulanma esaslarını S.P.K. Tebliğ hükümleri ile kontrol ediniz.<br>e) Net gerçekleştirilebilir değer = Satış değeri- Satış giderleri tamamlama giderleri |                          |                          |                           |
| <b>13</b> | Eğer fiili sayım yapılamayan hammadde veya ürün grupları varsa bunların değerlemesinin nasıl yapıldığı incelendi ve yeterli bulundu mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>13</b> | Maliyet hesaplanmamış olsa dahi hurda, artık, deşe gibi ürünlerin sayım listelerine alınıp fiyatlaması yapıldı mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>14</b> | Bu tür stokların aktife alınan değerinin Satılan Malın Maliyetinden veya yarı mamul, mamul, satılan malın maliyeti arasında dağıtım yapılarak muhasebeleştirildiği görüldü mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>15</b> | Dönem sonunda maliyet hesapları tekrar kontrol edildi mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 16 | Dikkati çeken şüpheli durumlar hakkında maliyet hesaplarını yapanlar ile tekrar görüşüldü mü ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 17 | Maliyetlerin genel üretim - pazarlama, satış dağıtım- genel yönetim ayırımının doğru yapıldığına ikna olmak için örnek harcamalar üzerinde çalışıldı mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 18 | Şirket dışında üçüncü kişilerde görülen stokların (konsinye mallar) doğru değerlemesi için mutabakat yapıldı mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 20 | Üretimde meydana gelen firelerin ve randımanların incelenmesi yapıldı mı ? Anormal fireler veya zayıflar dikkati çekti mi ?                               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <b><u>STOKLAR (DEVAMI)</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 21 | Satılan Malın Maliyeti Tablosu işletmeden bağımsız bir şekilde yeniden düzenlendi mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 22 | Stok değer düşüklüğü tespit edildi mi ? En azından ana hammaddelerin son alım faturasındaki birim maliyet fiyatları değerlemede kullanılan birim fiyatlarının altında olup olmadığı incelendi mi ?                               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 23 | Hareketsiz veya çok az hareket gören veya artık hiç kullanılmaması olası olmayan mallar ile bozuk, çürük, yatık, arızalı mallar ayrıca tespit tutanaklarına alındı mı ? Bunların bilanço değerlerinin uygunluğu araştırıldı mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 24 | Stok alımlarına ilişkin açılmış akreditifler var mı? Bankalardan açılan akreditiflere ilişkin mutabakat istendi mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 25 | Akreditiflere ilişkin yabancı para tutarlarını banka ekstreleri ve gümrük beyannameleri ile kontrol ettin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    | <b>ÜRETİM MALİYETİ</b>                | <b>Cari Dönem</b> |
|----|---------------------------------------|-------------------|
| A- | Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri |                   |
| B- | Direkt İşçilik Giderleri              |                   |
| C- | Genel Üretim Giderleri                |                   |
| D- | Yarı Mamul Kullanımı                  |                   |

|             |   |  |
|-------------|---|--|
|             | 1-Dönem Başı Stok (+)                   |  |
|             | 2-Dönem Sonu Stok (-)                   |  |
|             | <b>ÜRETİLEN MAMUL MALİYETİ</b>          |  |
| E-          | Mamul Stoklarında Değişim               |  |
|             | 1-Dönem Başı Stok (+)                   |  |
|             | 2-Dönem Sonu Stok (-)                   |  |
| <b>I-</b>   | <b>SATILAN MAMUL MALİYETİ</b>           |  |
|             | TİCARİ FAALİYET                         |  |
| A-          | Dönem Başı Ticari Mallar Stoku (+)      |  |
| B-          | Dönem İçi Alışlar (+)                   |  |
| C-          | Dönem Sonu Ticari Mallar (-)            |  |
| <b>II-</b>  | <b>SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ</b>   |  |
| <b>III-</b> | <b>SATILAN HİZMET MALİYETİ</b>          |  |
|             | <b>SATIŞLARIN MALİYETİ ( I+II+III )</b> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 13. Özkaynak Yön. Değ. Yatırımlar Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|              |             |   |
|--------------|-------------|---|
| Referans No: | Şirket Adı: | - |
| Dipnot No:   | Dönemi:     |   |

|   | <u>ÖZKAYNAK YÖN. DEĞ. YATIRIMLAR</u>  | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|---|---|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 1 | Şirketin özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımını olup olmadığını tespit ettin mi? İş ortaklığı var mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| 2 | Bu iştirake ait bağımsız denetimden geçmiş veya genel kurul tarafından onaylanmış finansal tablolarını temin ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| 3 | İştirakin niteliğini ve oranı ile birlikte mali tabloların denetimden geçip geçmediğini veya genel kurul tarafından onaylandığını dipnotlarda belirttin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| 4 | Mali tabloların düzenlenmesindeki politikalar ile ana şirketin muhasebe politikalarında farklar olup olmadığını araştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| 5 | Eğer daha önce denetimden geçmiş ise geçmiş yıllarda yapılan iştirak yatırımları ile bunlara ilişkin düzeltme kayıtlarının cari yıla düzgün taşındığının tespitini yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| 6 | Yıl içerisinde iştiraklerden elde edilmiş temettü olup olmadığını tespit ettin mi? Bunların nasıl muhasebeleştirildiğine ilişkin yevmiye kayıtlarını elde ettin mi? Bu kayıtların iptal edilmesi durumunu gözden geçirdin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| 7 | İştirakin dönem kar/zararından işletmeye düşen payları tespit ettin mi? Bunların nasıl muhasebeleştirilmesi gerektiğini araştırdın mı? Bu payların, UFRS Gelir tablosunda "Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların kar zararlarından paylar" içerisinde raporlandığından emin misin? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 14. Yatırım Amaçlı Gayri Menkuller Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>YATIRIM AMAÇLI<br/>GAYRİMENKULLER</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin duran varlıklarını inceleyip yatırım amaçlı olarak değerlendirilecek gayrimenkullerin bir listesini yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>2</b> | Bu gayrimenkullerin ne amaçla elde tutulduğunu araştırdın mı? (Kira geliri, sermaye kazancı veya her ikisi de)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>3</b> | Yatırım amaçlı gayrimenkullerin değerlemesinde hangi yöntem kullanılmış ? (Gerçeğe uygun değer veya tarihi maliyet) Seçilen yöntemin tüm gayrimenkullere uygulandığının tespitini yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>4</b> | Eğer tarihi maliyet kullanılıyor ise amortisman listesini aldın mı? Bunların nasıl muhasebeleştirildiğine ilişkin bir çalışma yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>5</b> | Gerçeğe uygun değer yöntemi seçildiyse elde tutulan gayrimenkulün değer tespitinin nasıl yapıldığı hakkında araştırma yaptın mı? Değerleme şirketinin raporlarını alıp dosyana koydun mu?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>6</b> | Eğer kira geliri elde ediliyor ise bunların bir listesini yaptın mı? Bu gelirleri dönemsellik ilkesine göre değerlendirdin mi? Tahakkuk etmeyen kira geliri var mı? Bu gelirlerim dipnotlarda ayrı olarak raporlanmasını sağladın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>7</b> | Bu gayrimenkuller için dönem içinde harcama yapılmış mıdır? Bu harcamanın niteliği nedir ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 8  | Eğer maliyet bedeli ile değerlemeye devam ediliyor ise yıl içinde gayrimenkul için yapılan harcamalar Maddi Duran Varlıklar 16 standardına göre muhasebeleştirilmiş mi? Yani değer artırıcı, ömür artırıcı ve kapasite artırıcı bir harcama ise aktifleştirilerek amortisman ayrılmış mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 9  | Eğer gerçeğe uygun değer ile değerlendiriliyor ise duruma göre değerini artırıcı bir harcama ise aktife eklenmiş, normal bakım,onarım ve idame harcaması ise kar zarara yazılmış mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 10 | Eğer yatırım amaçlı gayrimenkul, kullanım amaçlı bir gayrimenkullerden sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun değerinde de artış tespit edilmiş ise bu farkın Maddi Duran Varlıklar Değer Artışına alındığı görüldü mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 15. Maddi Duran Varlıklar Hesabı Denetim Formu****AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>MADDİ DURAN VARLIKLAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b>  | Şirketin maddi duran varlık ve amortisman listesini temin ettin mi ? Bu tabloların mizanla uyumlu olmadığını ana hesap bazında inceledin mi ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Yıl içerisindeki duran varlık girişlerinin fatura veya tapu fotokopilerini alarak dosyaya koydun mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>3</b>  | Fatura veya tapuları muhasebe kaydı ile karşılaştırdın mı? Doğru duran varlık kalemine kaydedildiğini gördün mü ?                             | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                         |
| <b>4</b>  | Eğer yıl içinde çıkış veya satış varsa, bunların muhasebeleştirilmesine ilişkin örnekler aldın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b>  | Satış nedeniyle meydana gelen kar veya zararın doğru hesaplandığını kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b>  | Eğer satış nedeniyle Yenileme Fonu kullanıldı ise hesabını doğru yapıldığını yeniden hesapladın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b>  | Maddi Duran Varlıklar Hareket Tablosu düzenleyerek dönembaşı bakiyesinden dönemsonu bakiyesine nasıl ulaşıldığının sağlamasını yaptın mı ?    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b>  | Yasal amortisman defterinden doğru amortisman oranları kullanıldığını, dönemden döneme farklılıklar olmadığını kontrol ettin mi ?             | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b>  | Yasal amortisman defterinden amortisman süresini doldurmuş varlıklar için tekrar amortisman ayrılmadığından emin misin ?                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>10</b> | Şirketin karlılık durumu iyi değilse bazı önemli varlıklara amortisman ayrılmamış olabilir. Şüpheli kaldı mı ?                                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>11</b> | Tekrar kendi programımıza göre amortisman defteri oluşturup; UFRS'ye uygun şekilde yeni amortisman hesapları yaptıktan sonra;                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | a) UFRS bilançosu ile denkliği sağladın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|   |                          |                          |  |
|---|--------------------------|--------------------------|--|
| b) Amortisman giderlerinde, yasal kayıtlarla olan farklılıkların doğru muhasebeleştirildiğinin kontrolünü yaptın mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| c) Amortismanların doğru gider yerlerine yazılıp yazılmadığını tespit ettin mi?                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| d) Farkların ertelenmiş vergi alacağı veya borcu etkisini yeniden hesapladın mı ?                                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|           | <b><u>MADDİ DURAN VARLIKLAR (DEVAMI)</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>12</b> | Yıl içerisinde alınan duran varlıklara nedeniyle meydana gelen kur farklılıkları ve faiz giderlerinin nasıl muhasebeleştirildiğini tespit ettin mi? Bunlara ilişkin bir liste hazırladın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>13</b> | Şirketin yatırım teşvik belgesi olup olmadığını öğrendin mi? Bu teşvik belgesinin son halinin fotokopisini dosyaya koydun mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>14</b> | Şirket demirbaş sayımı yapıyor mu ? Eğer bu yönde bir çalışma yapılmış ise tutanaklarının bir kopyasını aldın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>15</b> | Yapılmakta Olan Yatırımlar söz konusu ise bunlardan maliyet oluşumuna ilişkin inceleme ile;  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | a) Yatırım maliyetine verilen harcamaların genel yönetim giderlerine ait kısımlardan arındırıldığına ilişkin inceleme yaptın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | b) Finansman Giderlerinden verilen payların doğru olduğunu kanıtlayan bir cetvel hazırlayıp dosyaya koydun mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | c) Eskiden alınmış yatırım indirimi varsa bu kapsama girenler ve girmeyenlerin ayırımının yapıldığı listeyi işletmeden alıp doğruluğunu kontrol ettin mi ?                                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | d) Hesaplanan yatırım indiriminin Vergi Matrahı Hesap Tablosu'na doğru yansıtıldığını kontrol ettin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | e) Verilen avansları incelendin mi ? Yatırımla ilgili olmadığı halde bazı yapılmamış harcamaların buraya kaydırılmadığından emin misin ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 16 | İpotekli gayrimenkullerin olup olmadığını öğrendin mi ? Bunların verilmiş sebeplerini öğrenirken, yeni riskli durumlara rastladın mı ? Yatırım indirimi hesaplamaları ile ilgili şirketin YMM'sinden görüş aldın mı?      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 17 | İpotekli gayrimenkullerin olup olmadığını öğrendin mi ? Bunların verilmiş sebeplerini öğrenirken, yeni riskli durumlara rastladın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 18 | Şirketin mülkiyetinde bulunan gayrimenkullerin tapuların fotokopisini alıp, bir şirket yetkilisini de alıp tapu daireleri gidip doğrulama yaptın mı ? Hangi oranlarda yapıldı ? Hangilerinin yapılamadı ? Listeledin mi ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 19 | Şirketin kiraya verdiği gayrimenkuller var mı ? Bunların her birinin kiralarının tahsil edildiğine ilişkin bir listeyi yaptın mı? Listeye göre tahsil edilmemiş kiraların tahakkuk ettirildiğini gördün mü ?              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <b><u>MADDİ DURAN VARLIKLAR (DEVAMI)</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 20 | Şirketin kullanmadığı arsaların yatırım amaçlı şekilde sınıflandırılması için gerekli incelemeleri yaptın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 21 | Kullanılmayan veya yedeğe ayrılan makine, cihaz ve demirbaşların varlığı ile ilgili inceleme yaptın mı ? Yetkililer ile görüştün mü ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 22 | Şirketin tesisleri içinde faaliyeti tamamen durdurulmuş olan veya atıl hale gelen bölümleri var mı ? Bunların tüm demirbaşları ile birlikte bir toplu listesi yapıldı mı ?                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 23 | Şirketin böyle bir tesisi varsa ve UFRS ye göre raporlama yapıyor ise, ayrıca raporlanması için gerekli çalışma notları alındı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 24 | Duran varlıklar için yaptırılmış ve denetim döneminde geçerli olan sigorta poliçelerinin fotokopilerini alıp bir liste yaptın mı? Sigorta kapsadığı risk ve tutar açısından yeterli midir? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 25 | Şirketin Leasing ile aldığı duran varlık var mıdır? Bu duran varlıkların düzgün bir şekilde aktifleştirildiğinden emin oldun mu?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 16. Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesabı Denetim Formu**

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b>  | Şirketin bu hesaplarda izlenen varlıkları nelerdir ? Bilanço'da yerlerinin doğru olduğunu kontrol ettin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Özel maliyetlerin Maddi Duran Varlık olarak sınıflandırıldığını tespit ettin mi? Bu ilişkin bir çalışma yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Kuruluş ve örgütlenme giderlerinin aktife alınmalarının doğru olmadığını şirket yetkilileri ile görüşüp,aktiften çıkarılmaları konusunda mutabakat sağladın mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b>  | Eğer Araştırma-Geliştirme Giderleri şeklinde bir kalem varsa, bunların aktife alınış nedenlerini ve amortismanlarını yeniden inceledin mi ?                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b>  | Bir Hareket Tablosu düzenleyerek dönembaşı bakiyesinden dönemsonu bakiyesine nasıl ulaşıldığının sağlamasını yaptın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b>  | Cari dönemde alım ve satımlara ilişkin faturalar ile yevmiye kayıtlarını temin ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b>  | Özellikle bilgisayar programları yer alıyor ise, bu programların hala kullanılıyor olduklarını gördün mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b>  | Kullanılmayan programların zarar yazılması gerektiğini şirket yetkililerine izah ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b>  | Bunların amortismanlarını Amortisman Defterinden kontrol ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>10</b> | Bu hesapta izlenen sanat eserleri varsa (tablo, biblo, heykel, tarihi eser gibi) bunlara amortisman ayrılmaması gerekir ? Kontrol ettin mi ?                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|        |   |                          |                          |  |
|--------|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 1<br>1 | Eğer Patent kullanımı, lisans, marka, isim ve telif hakkına ilişkin tutarlar varsa bunların iktisap edildiği temel belge ve sözleşmelerin bir nüshasını alıp, önemli hususları not aldın mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 1<br>2 | Şerefeyi ile ilgili çalışmaları yaptın mı?<br>Bunların bilançoda nerede raporlandığını tespit ederek onayladın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 17. Peşin Ödenmiş Giderler Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin 159 ve 259 hesaplarda bulunan avans hesaplarını inceleyerek bunların gerçekten avans niteliği taşıdığına ilişkin bir çalışma yaptın mı?                                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Bu avanslar için mutabakat çalışması yapıldı mı? Mutbakatları hesaplar ile karşılaştırdın mı? Uyumsuzluk var mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Tedarikçilere ilişkin avansların (159) dönen varlıklar içerisinde peşin ödenmiş giderler hesabında raporlandığını tespit ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Duran varlık alımları için verilen avansların (259) duran varlıklar içerisinde peşin ödenmiş giderler hesabında raporlandığını tespit ettin mi?                                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Bu avansların hesap dönemi sonrasında kapandığını şirketin güncel mizanında tespit edebildin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Verilen avanslar hesapları bilançoda ayrı bir kalemde gösterilecek kadar önemli tutarlarda değilse diğer dönen/duran varlıklar içinde mi raporlanmış?                               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Gelecek Yıllara Ait Giderler hesabını inceledin mi? Bu hesapta aslında gelecek aylara ait giderler içerisinde yer alan ancak sınıflandırılması unutulmuş herhangi bir kalem var mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Şirkette ne tür bu kapsama giren gider ve gelir kalemleri olabilir ? İncelemesini yaptın mı ?   |                          |                          |                           |

|           |   |                          |                          |  |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|--|
|           | Sigorta Giderleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|           | Dergi, Abonman Giderleri  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|           | Kira Giderleri  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|           | Diğer Giderler  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>9</b>  | Dönem içerisinde bu hesapların düzgün giderleştirildiğini kontrol ettin mi? Bunlarla ilgili bir çalışma yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>10</b> | Bu hesaplar içerisinde kredilere ilişkin henüz ödenmemiş kredi faizleri var mı? Bunları ters kayıtla iptal ettin mi? Bu faiz yüklerini ayrıca dipnotlarda açıkladın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 18. Canlı Varlıklar Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>CANLI VARLIKLAR</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin canlı varlıklar içerisinde gösterdiği kalemlerin gerçekten buna uygun olup olmadığını araştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Bunlar gerçekten canlı varlıklar mı ? Yoksa hasat edilmişler mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Hasat ürünün canlı varlıklardan ayrılması (süt,yumurta, meyve v.b.) yada canlı varlıkların yaşam süreçlerinin tamamlanmasıdır. Bu nitelikteki ürünlerin stoklara sınıflandırılarak burada raporlandığını tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Canlı hayvanların piyasa fiyatları ile ilgili bir çalışma yaptın mı? Şirket ile bu konu hakkında görüştün mü?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Canlı varlıkların maliyetlerinin nasıl belirlendiği ile ilgili bir çalışma yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Şirketin canlı varlığın alınmasından veya üretilmesinden, işlenip satılmasına kadar olan tüm sürecin nasıl muhasebeleştirildiğini not aldın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

**Ek 19. Diğer Dönen Varlıklar Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>DİĞER DÖNEN VARLIKLAR</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | İndirilecek KDV, Devreden KDV ve Diğer KDV hesaplarını KDV beyannameleriyle karşılaştırdın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Peşin Ödenen Vergi, Fon ve Kesintiler hesabının bu kalemdede raporlanmadığını gördün mü?       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Şirketin sayım tesellüm farkları var mı ? Bu farklar nereden kaynaklanıyor ?                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

**Ek 20. Cari Dön. Ver. İle İlgili Varlıklar Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>CARİ DÖN. VER. İLE İLG. VARLIKLAR</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin Kurumlar Vergisi ve Geçici Vergi Beyannamelerini temin ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Beyannamelerdeki tutarların mizan ile uyumlu olup olmadığını kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Dönemsonunda yapılan kapanış kayıtlarını alarak vergi karşılıklarının doğru hesaplandığını ve daha önceki dönemlerde peşin ödenen vergiler ile indirim konusu yapılabilecek vergilerin doğru muhasebeleştirildiğini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

### Ek 21. Borç Karşılıkları Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>BORÇ KARŞILIKLARI</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin çalıştığı avukat veya avukatlar var mı ? Yoksa şirket içinde hukuk müşavirliği var mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Şirkete karşı lehte ve aleyhte açılmış tüm davalara ilişkin bir yazı olarak çalışma dosyana koydun mu?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Davaların durumuna göre karşılık ayrılması gerekenler ile dipnotta bilgi verilmesi gerekenleri sınıfladın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Henüz dava konusu olmamakla birlikte ileride dava konusu olması gereken durumları diğer çalışma arkadaşlarıyla görüşüp not aldın mı ? Şirketin henüz tamamlamadığı projelerde durumu nasıldır? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Şirketin yapmış olduğu satış veya taahhüt sözleşmelerinden dolayı şirket risk altında mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Şirketin garantili satışı var mı? Bunlar için karşılık ayrılması gerekiyor mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Sene sonu satış primleri veriliyor mu ? Bunlardan dolayı hesaba geçmemiş tutarlar kadar karşılık ayrılmış mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Ödenmemiş personel ikramiyesi, izin ücreti veya benzer ödemeler olabilir mi ? Bunlar için karşılık ayrılmış mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b> | İşletmenin çevre ile ilişkileri nasıldır ? Çevre zararı vermesi söz konusu mu ?İleride şirket bu nedenle dava konusu edilebilir mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 10 | İşletmenin üst yönetimi ile görüşülerek ne tür garanti ve tazminatların verildiği öğrenildi mi ? Bunların nazım hesaplar ile mutabakatı görülüyor mu ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

XXXXXX  
GGGGGG

**Ek 22. Taahhüt – Teminat – Rehin – İpotek Hesabı Denetim Formu**

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>TAAHHÜT - TEMİNAT -REHİN - İPOTEK</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin yapmış olduğu iş sözleşmelerini inceledin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Şirketin yerine getirmek zorunda olduğu taahhütleri (mal, hizmet veya hammadde vb.) var mıdır? Bunlara ilişkin notlarını aldın mı?                                    | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Bu taahhütlerin cezai yaptırımlarını ve taahhütlerin yerine getirilme olasılığını tespit ettin mi? Bunları şirket yönetimiyle mülakat yaparak değerlendirdin mi?      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Tüm bu taahhütlerin niteliğinin, tutarlarının ve cezai şartlarının ilgili dipnotta belirtilip belirtilmediğini kontrol ettin mi?                                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Şirketin aldığı ve verdiği teminat mektuplarının bir listesini yaptın mı? Bunları banka mutabakatları ile karşılaştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Duran varlık çalışmaları sırasında elde ettiğin ipotek ve rehinleri listeledin mi? Bunların son durumları ile ilgili şirket yetkilileri ile ilgili görüşme yaptın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | İpotek ve rehinler bankaya verilmiş ise bunları banka mutabakatları ile karşılaştırdın mı? Banka mutabakatlarında ipotek detayları ile ilgili detaylı bilgi var mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Yabancı paralı ipoteklerin değerlemesi yapılmış mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|           |  |                          |                          |  |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|--|
| <b>9</b>  | Nazım hesaplarda tüm bu teminat rehin ve ipotekler ayrı ayrı izleniyor mu? Bunları kontrol ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>10</b> | Teminat-Rehin-İpotek dipnotundaki tutarları çalışmaların ile gözden geçirdin mi?                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>11</b> | Yaptığın çalışmalara ilişkin denetim kanıtlarının fotokopilerini ayrıca daimi dosyaya koydun mu?     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 23. Kıdem Tazminatı Hesabı Denetim Formu****AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>KIDEM TAZMİNATI</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b>  | Şirkette çalışan kişilerin isim bazında kıdem tazminatı hesaplama listelerini temin ettiniz mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Elde edilen listenin çalışan sayısı ile tutarlı olduğunu tespit ediniz?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Her bir işçiye ilişkin olarak alınan tutar sadece brüt ücreti mi kapsıyor ? Yoksa devamlı ek ödemeleri de kapsıyor mu? Dolayısıyla alınan rakam gerçekçi mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b>  | Örnek kişiler seçerek bordolarla karşılaştırıp tutarların doğruluğunu tespit ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b>  | Hesaplanan kıdem tazminatı karşılığını tekrar hesapladın mı ? Özellikle kullanılan kıdem rakamının doğruluğunu nasıl test edebildiniz ?                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b>  | Eğer kıdem tazminatı ödemesi yapılıyor ise, doğrudan karşılık hesabına mı yoksa gider hesaplarına mı kaydediliyor ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b>  | Öngörülen maaş artış oranı nedir ve gerçekçi görülüyor mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b>  | Öngörülen işe son verme tarihleri gerçekçi görülüyor mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>9</b>  | Kullanılan iskonto oranı nedir ve gerçekçi görülüyor mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>10</b> | Kıdem Tazminatı tavanını kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>11</b> | Şirketin yaptığı hesaplar ile kendin yaptığın hesaplar arasında mutabakat görülüyor mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|           |   |                          |                          |  |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|--|
| <b>12</b> | Bu hesapların yarattığı vergi etkisi doğru hesaplanmış mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>13</b> | Vergi matrahı hesap tablosuna doğru rakamlar aktarılmış mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>14</b> | İşletmede bu dönemde işinden ayrılanlara yapılan ihbar önel ve kıdem tazminatı ödemelerinin bordrosu alındı ve incelemesi yapıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>15</b> | Şirketin içinde bulunduğu gruptan başka bir firmadan gelen personel var mı? Gene aynı şekilde ayrılan personel var mı? Bu kişilerin kıdem haklarıyla ilgili bir araştırma yaptın mı?                        | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>16</b> | Aktüaryal kazanç ve kayıpları ilişkin hesaplamaları kontrol ettin mi? Bu kazançların özkaynaklar içinde mi gelir tablosu içerisinde mi raporlandığı tespit ettin mi? Ertelenen vergi durumunu inceledin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

**Ek 24. Ertelemiş Giderler Hesabı Denetim Formu**

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>ERTELENMİŞ GELİRLER</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin satış sözleşmeleri yada diğer nedenler dolayısıyla almış olduğu avanslar (340) yada döneme ait olmadığı için henüz gelir yazmayarak tahakkuk ettirdiği (380) gelirler var mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Alınan bu avanslar ile ilgili banka ekstrelerinden yada mutabakat yolu ile doğrulama yapabildin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Bu hesaplara yazılan tutarların gerçekten rapor dönemi sonrasına olduğun ilişkin çalışma yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | İzleyen dönemde bu hesapların gelir olarak yazıldığını gördün mü?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

**Ek 25. Dön. Karı Vergi ve Yükümlülükleri Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>DÖN. KARI VERGİ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin kurumlar vergisi ve geçici vergilerini temin ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Geçici Vergi Beyannamelerine istinaden ödenen tutarlar doğru kaydedilmiş mi ? Yıl sonunda 371 hesaba nakil yapılmış mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Dönem sonunda ödencek verginin doğru olarak hesapladığını ve doğru olarak muhasebeleştirildiğini kontrol ettin mi?       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

## Ek 26. Özkaynaklar Hesabı Denetim Formu

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>ÖZKAYNAKLAR</u></b>   | <b>EVET</b>              | <b>HAYIR</b>             | <b>AÇIKLAMALAR</b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| <b>1</b> | Cari yıl ve geçmiş yıl için özsermaye hareket tablosu düzenledin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>2</b> | Yıl içerisinde sermaye artırımı/azaltımı var ise tarihi, genel kurul kararı, ticaret sicil gazetesi vb. dökümanların fotokopisini alarak dosyana koydun mu?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>3</b> | Sermaye artırımının nakit olarak mı yoksa iç kaynaklardan mı yapıldığını tespit ettin mi? Eğer nakit olarak karşılandıysa bu ödemelere ilişkin belgelere ulaşarak taahhüt edilen tutarların ödendiğini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>4</b> | Eğer artırım ihraç primli yapılmış ise, ihraç giderlerinin ihraç primlerinden mahsup edildiğini gördün mü? Bunların birer fotokopisini aldın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>5</b> | Önceki yıl genel kurul kararını okuyup, kar dağıtım ve sermaye artırımına ilişkin hükümleri not aldın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>6</b> | Geçmiş dönem karının nasıl dağıtıldığını genel kurul kararına uygun olduğunu kontrol ettin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>7</b> | Yasal yedek hesaplamalarını yeniden yaptın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>8</b> | Asgari kar dağıtımının yürürlükteki SPK ve diğer mevzuatlara uygunluğunu tespit ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>9</b> | Şirketin pay defterinin düzenli bir şekilde tutulduğunu gördünüz mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 10 | Şirket anasözleşmesinin güncel halini aldınız mı? Şirket ana sözleşmesindeki kurallara uyulup uyulmadığını kontrol ettiniz mi ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 11 | Ortaklara tanınan imtiyazlar olup olmadığını tespit ettiniz mi? Bunların dipnotlarda açıklandığını gördünüz mü ?                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 12 | Yönetim Kurulu üyelerinin isimleri ile yıl içerisinde olan değişikliklerini çalışma kağıtlarına not aldınız mı?                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <b>ÖZKAYNAKLAR (DEVAMI)</b>  | <b>EVET</b>              | <b>HAYIR</b>             | <b>AÇIKLAMALAR</b> |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 13 | Şirketin borsada işlem gören hisse senetlerine ilişkin geri alım kararı olup olmadığını araştırdınız mı? Eğer geri alım söz konusu ise bu tutarın özkaynaklar içerisinde (-) olarak raporlandığını gördünüz mü?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 14 | Bu geri alımlara ilişkin izinleri ve belgeleri çalışma dosyaya koydunuz mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 15 | Şirketin yeniden değerlendirilmiş varlıkları var mı? Bu değer artışları özkaynaklar içerisinde doğru raporlanmış mı? Bunlara ilişkin ertelenen vergi hesaplanmış mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 16 | Yabancı para çevrim farkı var mı? Bunlara ilişkin bir çalışma yaptınız mı? Çevrim farkları hesaplanırken hangi kurların kullanıldığını tespit ettiniz mi?  |                          |                          |                    |
| 17 | Diğer kapsamlı gelirlere ilişkin kalemlerin kar veya zararda yeniden sınıflandırılacak yada sınıflandırılmayacak olarak ayırarak bunların özkaynaklarda doğru kalemler altında raporlandığını tespit ettiniz mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 18 | Bu tip gelirlerin ayrıca Diğer Kapsamlı Gelirler Tablosunda da raporlandığını gördünüz mü?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 19 | Özkaynaklar içerisinde raporlanan bu tür gelirler için ertelenen vergi   |                          |                          |                    |

|           |  |                          |                          |  |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|--|
|           | hesaplarını gözden geçirdin mi?  |                          |                          |  |
| <b>20</b> | Bir önceki yılın kar veya zararının cari yıla düzgün olarak aktarıldığını tespit ettin mi?                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| <b>21</b> | Şirketin mali zararlarını tespit ederek bunlara ertelenen vergi hesaplanıp hesaplanmadığını tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 27. Satışlar Hesabı Denetim Formu

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <u>SATIŞLAR</u>   | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| <b>1</b> | Cari yıl ve önceki yıl satışlarını, diğer gelirleri, indirim ve iskontoları, maliyetleri ve brüt satış karlarına ilişkin bir liste yaptın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | -                  |
| <b>2</b> | Yaptığın listedeki rakamların yüzdelerinden hareketle cari yıl ve önceki yılı karşılaştırdın mı? Geçmiş yıla göre oluşan farklılıkların nedenlerini araştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>3</b> | Şirketin yıl içerisindeki geçerli fiyat listelerini temin ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Her aydan en az 4 fatura ve sevk irsaliyesi seçerek; (yüksek tutarlı)   |                          |                          |                    |
|          | Sevk irsaliyeleri ile faturaları miktar bazında kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>4</b> | Faturalardaki tutarlar ile satış fiyatlarını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Faturalardaki KDV tutarlarını kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Faturalar üzerindeki hesaplamaları aritmetik olarak kontrol ettin mi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Faturaları yevmiye kayıtları ile kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>5</b> | Özellikle yıl sonunda kesilen en az on faturanın gelir hesaplarına olduğu kadar satılan malın maliyetine geçişini belgeleriyle inceleyip bunları dosyaya aldın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>6</b> | Özellikle Ocak ayındaki önceki yıllla ilgili olarak satıştan iade kayıtlarının önemli bir kısmını yeniden inceledin mi ? Bunları dönemsellik ilkesine göre değerlendirdin mi? Özellikle ilişkili şirketlerden olup olmadığını tespit ettin mi ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

|   |  |                          |                          |  |
|---|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 7 | Özellikle yıl sonunda yapılan satış iskontosu kayıtlarının tamamını veya önemli bir kısmını yeniden inceledin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 8 | Şirketin satış faturalarını nasıl düzenlediğini tespit ettin mi? Satış faturalarının seri numaralarının birbirini takip ettiğine ilişkin bir çalışma yaptın mı? Bunların nasıl saklandığını gördün mü?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 9 | Özellikle anbardan yıl sonunda yapılan çıkışların kayda alınıp alınmadığını belgeler üzerinden inceleyip,sevk irsaliyelerinin faturaya dönüştüğünü gördün mü ? Son bir haftada düzenlenen irsaliyeler bunun karşılığında düzenlenen faturaları bir listeye döktün mü ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <u>SATIŞLAR (DEVAMI)</u>   | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--------------------|
| 10 | Eğer ilişkili şirketlere yapılan satışlar ayrı bir skonta kaydedilmemiş ise cari hesaplardan, bu yöntemde güvenilir değilse kesilen faturalardan yapılan satışları ve bunlar için daha sonra yapılan iskonto ve iadeleri derinlemesine incelemesi yapıldı mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 11 | Yıl içi bulgular yeterli güven vermiyor ise ilişkili taraflara yazılan alacak ve borç mutabakatlarına satışlar ve iadelerle ilgili bilgi soruldu mu ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 12 | İlişkili şirketlere yapılan satışların emsal fiyatların altında yapılmadığını tespit için satışlar, satışlardan iadeler ve iskontoları ile net fiyatları bul ve diğer müşterilere satışların fiyatından küçük olup olmadığını gösteren bir liste yaptın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 13 | Satışları önemli mal gruplarına göre yeniden sınıflandırıp önceki yılın rakamları ile karşılaştırmayı gösteren liste yaptın mı ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 14 | Ay bazında satış rakamları ile hesaplanan KDV hesabına alacak kayıtlarında tutarlılık olup olmadığını araştırdın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| 15 | Müşterilerin muavin kayıtlarından örnekleme yoluyla her aydan 2 adet kayıt seçerek;  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|    | Satış faturaları ile kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
|    | Faturalardaki miktarlar ile sevk irsaliyelerindeki miktarları karşılaştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|    | Satış fiyatlarını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 16 | Önemli müşterileri (en 5 adet) tespit ederek bu müşterilere yapılan satışların toplam satışlara oranını tespit ettin mi? Bu müşterilere uygulanan özel satış şartları var mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 17 | Şirketin perakende satışları var ise her aydan iki gün seçerek Z raporlarını yada kredi kartı sliplerini satışlarla ve tahsilatlar ile karşılaştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 18 | Yurt dışı satışlar varsa en az üç akreditif dosyasının baştan sona kadar incelemesi yapıldı mı? Akreditif bedelleri ile ilgili kur farklarının bankaya gelinceye kadar satışlara, daha sonra kambiyo karlarına kaydı yapılmış mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 19 | Eğer şirket UFRS ye uygun raporlama yapıyor ise, tüm kur farklarının kambiyo karlarına kaydedildiğini kontrol ettin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|    | <b><u>SATIŞLAR (DEVAMI)</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| 20 | Mal grupları itibariyle satış karlılık oranları yıl içindeki bulgulara dayanarak tespit edilebiliyor mu ? Bu tür bir çalışma tablosunu düzenleyip dosyaya koydun mu ?            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 21 | Bu şekilde beklenen brüt karlılık oranı ile gelir tablosunda doğan brüt satış karlılık oranı birbirlerine yakın mı ? Diğer analitik incelemeleri gerçekleştirme olanağı var mı ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 22 | Eğer şirket UFRS ye uygun raporlama yapıyor ise, vadeli satışlarda satış bedeli üzerinde vade farkları ayrıldı mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 23 | Vade farklarının bulunmasında hangi iskonto oranı neden seçildi ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 24 | Bu çalışmalar ile ilgili tüm çalışmaları çalışma kağıdının notu olarak aldın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 28. Satışların Maliyeti Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>SATIŞLARIN MALİYETİ</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
|          | Stoklar kalemi içerisinde yapılan çalışmalara ek olarak;  |                          |                          |                           |
| <b>1</b> | Yeniden düzenlediğin satışların maliyeti tablolarında cari yıl ile önceki dönem maliyetlerini karşılaştırdın mı? Farklılıkların nedenini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Dönem sonu ve dönem başı mamul, yarı mamul ve ticari mal stok tutarlarını ile açılış ve kapanış bakiyeleri karşılaştırdın mı?                             | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Muavin kayıtlardan dönem içi ticari mal alışlarını tespit ettin mi? Bu tutarlar ile satışların maliyeti tablosundaki alışları kontrol ettin mi?           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Her aydan en az dört adet satıcılar hesabı seçerek;   |                          |                          |                           |
| <b>4</b> | Yevmiye fişlerini ile alım faturalarını karşılaştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Ambar giriş fişleri ile uyumlu olup olmadıklarını karşılaştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Üretim miktarları, satış miktarları ve satışların maliyetlerini analitik olarak inceledin mi? İncelemelerin anormal bir durumla karşılaştın mı?           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Satılan malın maliyetine verilen işçilik giderleri ile bordroları ay bazında karşılaştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Satılan Hizmet maliyetlerinin ne gibi giderlerden oluştuğunu tespit ettin mi? Bunları dönemin hizmet satış hasılatı ile karşılaştırdın mı?                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|   |  |                          |                          |  |
|---|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 8 | Satışların Maliyetine yüklenen amortisman giderlerini amortisman tablosu ile karşılaştırdın mı? Maliyete yüklenmemesi gereken amortisman gideri olup olmadığını tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
|---|--|--------------------------|--------------------------|--|

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

XXXXXX  
GGGGGG

**Ek 29. Faaliyet Giderleri Hesabı Denetim Formu****AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>FAALİYET GİDERLERİ</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Pazarlama ve Satış Giderleri, Ar-Ge Giderleri ve Genel Yönetim Giderlerini kendi içlerinde gruplar halinde listeleterek bir önceki dönemle kıyasladın mı? Anormal bir artış varsa nedenini araştırdın mı?                                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Muavin kayıtlardan örnekleme yoluyla her aydan 4 adet yevmiye fişi seçerek (yüksek tutarlı) faturalar ile kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Kira giderleri, telefon gideri, elektrik gideri vb. devamlılık arz eden giderlerin dönem sonunda eksiksiz giderleştirildiğini gördün mü? İzleyen yılın kayıtlarını inceleyerek rapor dönemine ait gider olup olmadığını kontrol ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Personel ve amortisman giderlerini tekrar gözden geçirerek doğru gider kaleminde muhasebeleştirildiklerini tespit ettin mi ? Bunları bir önceki yıl ile karşılaştırdın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | 180/280 Gelecek Aylara/Yıllara Ait Giderler gibi dönem ayırıcı hesapları gözden geçirerek ilgili dönemde giderleştirmeyen kalemler olup olmadığını tespit ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Mizan ve muavin kayıtlarını hesap ismi bazında kontrol ederek giderlerin pazarlama-satış-genel yönetim fonksiyonuna göre uygun sınıflandırıldığını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Cari yıl ve önceki yılın Pazarlama, Satış ve Dağıtım giderlerini satış rakamları ile karşılaştırdın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Dönem içinde çok yüksek tutarlı ve tek kalemden yapılmış gider olup olmadığına ilişkin bir çalışma yaptın mı? Bu tür giderler var ise niteliklerini öğrendin mi? Gerçekçi olup olmadığını irdeledin mi?                                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 9  | Çalışmaların esnasında aslında şirkete veya şirketin faaliyet amacına uygun olmayan giderlerin varlığı gözüne çarptı mı? Bu giderlerin şirket ortakları vb. kişilerin kişisel harcamaları olup olmadığını değerlendirdin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 10 | Ar-Ge giderlerinin yeni bir ürün geliştirmek için mi yoksa mevcut ürünleri geliştirmek için mi yapıldığını öğrendin mi? Şirket tarafından aktifleştirilmiş gider olabilir mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 11 | AR-GE harcamalarına yönelik şirketin yararlandığı teşvik veya devlet desteği bulunmakta mıdır?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

### Ek 30. Diğer Faal. Gelir ve Giderler Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>DİĞER FAAL. GELİR VE GİDERLER</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Diğer faaliyet gelir ve giderlerini kendi içlerinde yeniden sınıflandırarak dipnotlara doğru bir şekilde aktarıldığını gördün mü?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Hurda Gelirleri var mı? Bunların satışlar içerisinde raporlama ihtimalini değerlendirdin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Alınan kira geliri var mı? Bunları listesini yaptın mı? Kira gelirlerini yatırım amaçlı gayrimenkullerden elde edilen kira gelirler ve diğer kira gelirleri olarak sınıflandırdın mı?                                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Komisyon Gelir ve Giderlerinin mahiyetini araştırdın mı? Bunların finansman gideri olarak raporlanma durumunu araştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Menkul kıymet satış karları ve zararlarına ilişkin bir çalışma yaptın mı? Bu gelir ve giderleri banka ekstreleri ile kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Duran varlık satış karı veya zararlarını yeniden hesapladın mı? Satışlara ilişkin yevmiye kayıtlarının bir örneğini dosyaya koydun mu?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Karşılık giderleri ve konusu kalmayan karşılıkların mahiyetini araştırdın mı? Bunlara ilişkin bir liste yaparak gerçekçiliğini gözden geçirdin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>8</b> | Kambiyo gelir ve giderlerinin hangi nedenlerden ortaya çıktığına ilişkin bir çalışma yaptın mı? Bu kalemler içerisinde banka kredilerine ait kur değerlemeleri var mı? Bunları finansman giderleri ile ilişkilendirdin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|    |   |                          |                          |  |
|----|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 9  | Çalışmayan kısım giderleri var mı? Bu giderlerin neyden kaynaklandıklarını araştırdın mı? Bu giderler gerçekten faaliyetlere belirli bir neden dolayısıyla ayrı verilmesinden mi kaynaklanıyor? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 10 | Önceki dönem gider ve zararları var mı? Bunların mahiyeti nedir? Geçmişe yönelik düzeltme yapılmasına gerek olup olmadığını tespit ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 11 | Şirket mizanında Diğer giderler içerisinde atılmış ve tutarları yüksek kalemler var mı? Bu giderlerin nelerden oluştuğunu tespit ettin mi? Anormal giderler dikkatini çekti mi?                 | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 31. Niteliklerine Göre Giderler Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>NİTELİKLERİNE GÖRE<br/>GİDERLER</u></b>                                      | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
|          | Şirketin cari yıla ilişkin gider kalemlerini aşağıdaki başlıklara göre ayırdın mı? |                          |                          |                           |
|          | Malzeme Giderleri  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Personel Giderleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>1</b> | Amortisman ve İtfa Payları   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Kira Giderleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Nakliye Giderleri  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Dışarıdan Sağlanan Fayda ve Hizmetler  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|          | Diğer Çeşitli Giderler   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Bu tutarların gelir tablosu ve mizan ile uyumlu olup olmadığını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Dipnotlardan yatay ve dikey toplamları yeniden kontrol ettin mi?                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

**Ek 32. Finansman Gelir ve Giderleri Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>FİNANSMAN GELİR VE GİDERLERİ</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin ilgili dönemde elde ettiği faiz gelirlerinin bir listesini oluşturdu mu? Bunları banka ekstreleri ile kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | Adat geliri var mı? Adat hesaplama tablolarını temin ederek muavin kayıtlardan bunların doğru olarak kayıtlara geçtiğini gördün mü?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Vade farkı gelirleri ve reeskont faiz gelirlerinin doğru hesaplandığını ve doğru hesaba kaydedildiğini tespit ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Yıl içerisinde ödenen ve yıl sonunda tahakkuk ettirilen banka kredi faizlerinin bir listesini yaparak doğru olarak muhasebeleştirildiklerini tespit ettin mi?                                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Şirketin yabancı paralı kredileri varsa bunlara ilişkin yapılan kur değerlemelerini tespit ettin mi? Bu kur değerlendirme farklarının finansman gelir/gideri içerisinde raporlandığını gördün mü? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Vade farkı giderleri ve reeskont faiz giderlerinin doğru hesaplandığını ve doğru hesaba kaydedildiğini tespit ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|                 |                         |                         |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|
| <b>DENETÇİ:</b> | <b>KIDEMLİ DENETÇİ:</b> | <b>SORUMLU DENETÇİ:</b> |
|-----------------|-------------------------|-------------------------|

### Ek 33. Ertelemiş Vergiler Hesabı Denetim Formu

AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş..

|              |             |   |
|--------------|-------------|---|
| Referans No: | Şirket Adı: | - |
| Dipnot No:   | Dönemi:     |   |

|          | <u>ERTELENMİŞ VERGİLER</u>  | <u>EVET</u>              | <u>HAYIR</u>             | <u>ACIKLAMALAR</u> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|--------------------|
|          | Ertelemiş Vergi Alacağı (Varlığı) veya Borcu (Yükümlülüğü) doğuracak aşağıdaki hesapların vergi değeri ve muhasebe değerini tespit ederek bir liste oluşturdu mu? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Nakit ve Nakit Benzerleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Hisse Senetleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Kamu Kesimi Tahvil Senet ve Bonoları  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Ticari Alacaklar  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Diğer Alacaklar   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>1</b> | Stoklar   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Maddi Duran Varlıklar   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Maddi Olmayan Duran Varlıklar   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Ticari Borçlar  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Diğer Borçlar   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Banka Kredileri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Kıdem Tazminatı Karşılıkları  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Diğer Borç ve Gider Karşılıkları  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Dönem Ayırıcı Hesaplar  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
|          | Diğer Hesaplar  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>2</b> | Yıllık veya dönemlik Ertelemiş Vergi Farklarının dönem kar zarar hesabına aktarılanla aynı olduğunu gördün mü ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>3</b> | Ertelemiş vergi hesaplarında, hangi farkların öz kaynaklar içerisinde muhasebeleştirildiğine ilişkin bir çalışma yaptın mı?                                       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |
| <b>4</b> | Şirketin hazırladığı Vergi Matrahı Hesaplama Tablosu'nun doğruluğunu ve Nazım Hesaplarla da mutabık olduğunu kontrol ettin mi ?                                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                    |

|   |   |                          |                          |  |
|---|---|--------------------------|--------------------------|--|
| 5 | Bu tablodaki İndirimlerin bir önceki yılın ilaveleriyle, bu yılın İlavelerinin bir önceki yılın indirimleri ile aynı tutarlar olduğunu kontrol ettin mi ? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 6 | Dönem sonu vergi hesaplarının mahsup fişlerinin bir nüshasını aldın mı ?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 7 | Bir önceki yılda hesaplanan ve ödenecek verginin aynen yatırıldığını kontrol ettin mi ? Yıl içinde değişiklik olmadığından emin oldun mu ?                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 34. Hisse Başına Kazanç/Kayıp Hesabı Denetim Formu**

|   |
|---|
| <b>AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.</b> |
|---|

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|          | <b><u>HİSSE BAŞINA KAZANÇ / (KAYIP)</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>1</b> | Şirketin yıl içerisinde sermayesindeki değişiklikleri tespit ettin mi? Sermayede meydana gelen değişikliklerin niteliğini saptadın mı? (Nakit sermaye artırımını, iç kaynaklardan bedelsiz artırım vb.)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b> | İmtiyazlı hisse senedi olup olmadığını ve eğer var ise ne gibi imtiyazlar verildiğini tespit ettin mi? Rüçhan hakkı kullanılması söz konusu mu?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b> | Sermayede yıl içerisinde değişiklik varsa rapor döneminde mevcut hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedini yeniden hesaplayarak buna ilişkin bir tablo yaptın mı?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b> | Şirketin potansiyel adi hisse senedi olup olmadığını araştırdın mı? (Hisse senedine dönüştürülebilir tahvil, katılma intifa senedi, varant vb.)  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>5</b> | Yıl içerisinde hisse senetlerinin seyreltilmiş (sulandırılmış) olma ihtimalini inceledin mi? (Seyreltilme: Hisse senedine dönüştürülebilir tahvillerin alım opsiyonlarının kullanılması veya yeni hisse senetlerinin ihracı sonucunda hisse başına kazancın azalması veya artmasıdır.) | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>6</b> | Yıl içerisinde iç kaynaklardan sermaye artırımını gerçekleştirildiyse (bedelsiz) önceki yıl ile karşılaştırılma yapılabilmesi amacıyla düzeltme yapılması gerekip gerekmediğini belirledin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>7</b> | Tüm bu çalışmalardan sonra hisse başına kazanç veya kaybı yeniden hesaplayarak dipnotlar ile karşılaştırdın? İlgili dipnotta açıklanması gereken hususların açıklandığından emin misin?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

**Ağırlıklı Ort. Hisse Senedi Sayısı  
Hesaplanması**

|  |   |
|--|---|
| Eski hisse senetleri/Yürürlükte kaldığı süre | A |
| Yeni hisse senetleri/Yürürlükte kaldığı süre | B |

( Eski hisse senedi sayısı x A )

( Yeni hisse senedi sayısı x B ) +

---

*Ağırlıklı Ortalama Hisse Sayısı*

|   |
|---|
| Net Dönem Karı (Zararı) / Ağırlıklı Ortalama Hisse Sayısı = Hisse Başına Kazanç (Kayıp) |
|---|

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

**Ek 35. Finansal Araçlar ve Riskler Hesabı Denetim Formu**

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>FİNANSAL ARAÇLAR VE RİSKLER</u></b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>A-</b> | <b>KREDİ RİSKİ</b>  |                          |                          |                           |
| <b>1</b>  | Şirketin kredi riskinin belirlenmesi için gereken kalemleri belirledin mi? (Ticari Alacaklar, Diğer Alacaklar, İlişkili Taraflardan Alacaklar, Banka Mevduatları, Türev Araçlar)                              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Bu tutarlar ile dipnotta belirtilen tablodaki rakamları kontrol ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Vadesi geçmiş alacakların brüt defter değeri ile bunlara ilişkin karşılıkları tabloda doğru olarak yazıldığını kontrol ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b>  | Vadesi geçmemiş veya geçmiş alacaklar için alınan teminat vb. güvencelere ilişkin bir liste yaptın mı? Bu tutarlar ile tabloda yazılan güvence tutarlarını kontrol ettin mi?                                  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>B-</b> | <b>LİKİTİDE RİSKİ</b>   |                          |                          |                           |
| <b>1</b>  | Şirketin banka kredilerini, borçlanma senedi ihraçları, finansal kiralama borçlarını, ticari borçlarını ve diğer borçlarını tespit ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Bu kalemlerden hangilerinin sözleşme uyarınca belirlenen vadelerine göre (banka kredisi) hangilerinin ise beklenen ortalama vadelerine (senetsiz borçlar) göre sınıflandırılması gerektiğini tespit ettin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Tespit ettiğin yönteme göre ilgili hesapları 1-3 ay, 3-12 ay, 1-5 yıl arası, 5 yıl ve fazlası dönemlerine ayrıştırdın mı? Bunları dipnottaki tablo ile karşılaştırarak kontrol ettin mi?                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

| C- | YABANCI PARA RİSKİ   |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 1  | Şirketten dövizli mizan temin ettin mi ?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 2  | Dövizli mizandaki hesapları parasal ve parasal olmayan kalemler olarak ayrıştırdın mı? Bu hesapların yabancı paralı bakiyelerini raporda kullanılan uygun kurlara göre yeniden hesapladın mı? Bu tutarları dipnottaki tablo ile karşılaştırdın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          | <b><u>FİNANSAL ARAÇLAR VE RİSKLER (DEVAMI)</u></b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>AÇIKLAMALAR</u></b> |
|----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| C-       | <b>YABANCI PARA RİSKİ</b>   |                          |                          |                           |
| 3        | Döviz Hedge'i var mı ? Bu tutarların gerçeğe uygun değerleri döviz pozisyonu tablosunun en alt bölümünde açıklanmış mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 4        | Döviz kurlarının % 10 değer kaybetmesi yada kazanması durumunda şirketin döviz pozisyonunun nasıl etkileneceğine ilişkin bir çalışma yaptın mı? Döviz kuru duyarlılık analizi tabloları ile hesapladığın rakamları karşılaştırdın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| D-       | <b>FAİZ RİSKİ TABLOSU</b>   |                          |                          |                           |
| 1        | Şirketin faiz oranına duyarlı finansal varlık ve yükümlülüklerini tespit ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| 2        | Bunları sabit faizli finansal araçlar ve değişken faizli finansal araçlar olarak kendi içlerine sınıfladın mı? Dipnottaki faiz riski tablosu ile karşılaştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| DENETÇİ: |   | KIDEMLİ DENETÇİ:         |                          | SORUMLU DENETÇİ:          |

**Ek 36. Nakit Akış Tablosu Hesabı Denetim Formu**

**AKADEMİK BAĞIMSIZ DENETİM DANIŞMANLIK YMM A.Ş.**

|                     |                    |   |
|---------------------|--------------------|---|
| <b>Referans No:</b> | <b>Şirket Adı:</b> | - |
| <b>Dipnot No:</b>   | <b>Dönemi:</b>     |   |

|           | <b><u>NAKİT AKIŞ TABLOSU</u></b><br><b>(Dolaylı Yöntem)</b>   | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|---|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>A-</b> | <b>İşletme Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Akışları</b>  | -                        | -                        | -                         |
|           | Şirketin cari yıl ve önceki yıl finansal durum tablolarından dönem içerisinde meydana gelen artış ve azalışları tespit ettin mi? Bu farkları nakit akış tablosundaki ilgili kalemler ile karşılaştırdın mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Ticari alacaklardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Diğer alacaklardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>1</b>  | Stoklardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Diğer varlık / yükümlülüklerdeki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Kıdem Tazminatı Ödemeleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Alınan Temettüleri / Ödenen Temettüleri   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Yıl içerisinde nakit girişi ve çıkışı yaratmayan kalemleri tespit ederek bunları dönem karı zararı mutabakatı ile ilgili düzeltmeler ile karşılaştırdın mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
|           | Amortisman ve İtfa Giderleri ile ilgili düzeltmeler   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

|   |                          |                          |  |
|---|--------------------------|--------------------------|--|
| Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Faiz gelir ve giderleri ile ilgili düzeltmeler                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları                   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Pay bazlı ödemeler ile ilgili düzeltmeler                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Gerçeğe uygun değer kayıp (kazançları) ile ilgili düzeltmeler | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| İştiraklerin dağıtılmamış karları ile ilgili düzeltmeler      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Vergi gelir/gideri ile ilgili düzeltmeler                     | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Duran Varlık satış karı (zararı) ile ilgili düzeltmeler       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| Kar (Zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler           | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|           | <b><u>NAKİT AKIŞ TABLOSU</u></b><br><b>(Dolaylı Yöntem)</b>  | <b><u>EVET</u></b>       | <b><u>HAYIR</u></b>      | <b><u>ACIKLAMALAR</u></b> |
|-----------|--|--------------------------|--------------------------|---------------------------|
| <b>3</b>  | Dönem başındaki nakit mevcudu ile dönem sonu nakit ve nakit benzerleri tutarlarını nakit akış tablosu ile kontrol ettin mi?                | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>B-</b> | <b>Yatırım Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Akışları</b>   |                          |                          |                           |
| <b>1</b>  | Şirketin ilgili dönemde yapmış olduğu duran varlık alımlarını tespit ettin mi?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>2</b>  | Şirketin ilgili dönemde duran varlık satışlarından meydana gelen nakit girişlerini tespit ettin mi?  | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>3</b>  | Başka işletmelerin veya fon paylarının veya herhangi bir borçlanma aracının satılması sonucunda meydana gelen nakit giriş (çıkışı) var mı? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |
| <b>4</b>  | Devlet teşviklerinden elde edilen nakit girişi var mı?   | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |                           |

| C- | <b>Finasman Faaliyetlerinden Elde Edilen Nakit Akışları</b>  |                          |                          |  |
|----|--|--------------------------|--------------------------|--|
| 1  | İlgili dönemde şirketin pay veya diğer özkaynağa dayalı araç ihraçların kaynaklanan nakit girişi var mı? )Nakit sermaye artırım, hisse senedi ihracı vb.)                            | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 2  | İşletmenin dönem içinde kendi paylarını veya diğer özkaynağa dayalı araçlarını satın alması nedeniyle meydana gelen nakit çıkışı var mı? (Hisse geri alımı vb.)                      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |
| 3  | Finansal borçlar nedeniyle dönemde meydana gelen nakit ve çıkışlarını tespit ettin mi? Bunları bilanço farkları ile karşılaştırdın mı? Yıl içerisinde ödenen faizleri listeledin mi? | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |  |

|          |                  |                  |
|----------|------------------|------------------|
| DENETÇİ: | KIDEMLİ DENETÇİ: | SORUMLU DENETÇİ: |
|----------|------------------|------------------|

## ÖZGEÇMİŞ

**Adı Soyadı:** Selen GÜLTEKİN

**Doğum Yeri ve Yılı:** Ankara - 1988

### Öğrenim Durumu

| Derece        | Alan      | Üniversite          | Yıl  |
|---------------|-----------|---------------------|------|
| Lisans        | İşletme   | Atılım Üniversitesi | 2013 |
| Yüksek Lisans | Finansman | Atılım Üniversitesi | 2017 |

**Yabancı Diller:** İngilizce

**E-posta:** sselengultekin@gmail.com

## İNTİHAL RAPORU

Turnitin Orjinallik Raporu

Tez Selen Gültekin tarafından

Ödev 2 (SBE TEZ 1) den

- 14-Şub-2017 13:06 EET'de işleme konu
- NUMARA: 770834881
- Kelime Sayısı: 17812

Benzerlik Endeksi

%15

Kaynağa Göre Benzerlik

İnternet Sources

%15

Yayınlar

%3

Öğrenci Ödevleri

%5